

MEDDELTE VASSDRAGKONSESJONER

(ERHVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XVIII. TILLATELSER MEDDELT I 1931.

Innholdsfortegnelse.

	Side.
1. A/S Lysefjord. (Ytterligere fristforlengelse). Kgl. resol. av 13. januar 1931. Jfr. bind II s. 1, bind III, s. 4 og 34, bind IV, s. 61, bind X, s. 116, bind XV, s. 12, bind XVII, side 61	3
2. The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. (Tillatelse etter reguleringsloven § 18). Kgl. resol. av 13 januar 1931	5
3. Oslo kommune. (Tillatelse etter reguleringslovens § 18.) Kgl. resol. av 13 januar 1931	8
4. A/S Hørte Bruk. (Tillatelse til å erverve bruksrett til Oterholtfoss m. v. i Bøelv). Kgl. resol. av 23 januar 1931	10
5. Byggin. (Ophør av den midlertidige regulering av Byggin). Kgl. resol. av 23 januar 1931. Jfr. bind VI s. 129, bind VII s. 67, bind X s. 147, bind XII s. 86, bind XV s. 42	18
6. A/S Borregaard. (Tillatelse til å leie inntil 6 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund). Kgl. resol. av 27 februar 1931	21
7. Fiskaa Verk. (Tillatelse til å leie inntil 6 000 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk). Kgl. resol. av 20 mars 1931. Jfr. bind XII, s. 53, bind XIII s. 48	25
8. Bergens Privatbank og Den norske Creditbank. (Tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Bjølvfossen). Kgl. resol. av 27 mars 1931. Jfr. bind III s. 47	31
9. Fosdalens Bergverks-Aktieselskab. (Tillatelse til å leie ytterligere 1 300 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk). Kgl. resol. av 12 juni 1931. Jfr. bind XII s. 50	33
10. Haugesund kommune. (5 års fristforlengelse). Kgl. resol. av 3 juli 1931. Jfr. bind X, s. 56	36
11. Skandinavisk Direkt Stål A/S. (Tillatelse til å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap). Kgl. resol. av 10 juli 1931	41
12. A/S Saudefaldene. (5 års fristforlengelse). Kgl. resol. av 24 juli 1931. Jfr. bind II s. 272, bind III s. 12, bind VI s. 112, bind IX s. 110, bind XII s. 69	43
13. A/S Drammenselvans Papirfabrikker. (Tillatelse til å leie inntil 11 000 kW. elektrisk energi fra Drammens Elektrisitetsverk). Kgl. resol. av 28 august 1931.	45
14. A/S Bremanger kraftselskap. (Ytterligere fristforlengelse). Kgl. resol. av 18 september 1931. Jfr. bind III s. 12, bind IV s. 125, bind V s. 52, bind VI s. 24, bind VII s. 114, bind XI s. 20, bind XII s. 28, bind XIII s. 51, bind XIV s. 56, bind XV s. 87	49
15. A/S Osa Fossekompagni. (Ytterligere fristforlengelse). Kgl. resol. av 9 oktober 1931. Jfr. bind III s. 22, bind V s. 29, bind IX s. 99, bind XIV s. 58	50
16. A/S Kjaardavasdraget. (Ytterligere fristforlengelse). Kgl. resol. av 16 oktober 1931. Jfr. bind XIV s. 10, bind XVII s. 6	53
17. Torp Brugs Aktieselskab. (Tillatelse til å leie inntil 5 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund). Kgl. resol. av 6 november 1931	55
18. A/S Svelvik Papirfabrik. (Tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. fra Vestfold kraftselskap). Kgl. resol. av 20 november 1931	59
19. Norsk Elektrokemisk Aktieselskap. (Ytterligere fristforlengelse). Kgl. resol. av 11 desember 1931. Jfr. bind I s. 4, bind IV s. 48, bind V s. 69, bind VI s. 25, bind VIII s. 16, bind VII s. 25	65

1. A/S Lysefjord.

(Ytterligere fristforlengelse).

Kgl. resol. av 13 januar 1931.

Ved kgl. resolusjon av 28 september 1909 blev det tillatt A/S Lysefjord å erhverve og regulere Årdals- og Lyseelvene i Årdal og Forsand herreder i Rogaland fylke bl. a. på betingelse av at anleggsarbeidene skulde påbegynnes innen 5 år fra tillatelsens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 7 år derefter. Disse frister er gjentagende forlenget, senest ved kgl. resolusjon av 3 februar 1928, da de blev forlenget til henholdsvis 28 september 1929 og 28 september 1934.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» XV side 12 ff.

Fra A/S Lysefjord har departementet mottatt et andragende av 9 oktober 1929 om ytterligere fristforlengelse.

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 25 oktober 1930 har avgitt følgende uttalelse:

«Selskapet søker under 9 oktober 1929 om ytterligere fristforlengelse. Av andragendet hitsettes:

«I vårt forrige andragende om fristforlengelse datert 2 oktober 1926 fremholdt vi forskjellige forhold, som hadde gjort det umulig å skaffe kapital til utbygning av et så stort vassdrag som Lyse. Disse forhold stillet sig i lange tider helt hindrende i veien for å få gjort noget med vannfallet, og flere av de der påpekte forhold er ennå den dag idag til stede og vanskeliggjør å skaffe kapital til utbygning av et så stort vassdrag som Lyse.

Omenskjønt fullt opmerksom på disse vanskeligheter og på den store mulighet for

at tidspunktet ennå ikke var inne for realisasjonen av en sådan affære, la vi dog i begynnelsen av 1928 vår fulle kraft inn på å planlegge en industri i Lyse i forbindelse med utbygning av vannfallet.

Der er i den anledning ikke alene nedlagt et meget stort arbeide, men også i siste ca. 1½ år ofret meget store beløp av de i vannfallet interesserte parter, nemlig Det Norske Aktieselskab for Elektrokemisk Industri og statsminister Chr. Michelsens dødsbo. Disse planer er fremdeles under bearbeidelse og omenskjønt det ennå er for tidlig å si noget positivt om utfallet av dette arbeide, nærer vi det beste håp om at det vil lykkes å etablere på rasjonell basis en levedyktig industri som ikke alene vil komme distriktene, men det hele land til gode.

Vi tillater oss under henvisning til ovenstående å andra om utsettelse av påbegynnelsen av utbygningsarbeidene inntil 28 september 1932 samt om at fristen for fullførelse overensstemmende med de opprinnelige konsesjonsbetingelser forlenges til 7 år derefter, altså til 28 september 1939.

Vi er opmerksomme på at konsesjonsloven bestemmer, at der i konsesjonsvilkårene skal inntas en bestemmelse om at fullførelsen av anleggene skal være utført innen 7 år etterat konsesjonen er gitt, og vi har derfor ikke funnet å burde søke om en ytterligere utsettelse av fristen for arbeidernes fullførelse, men vi vil ikke undlate allerede på det nuværende tidspunkt å fremholde at det vil være ganske uforsvarlig og i enhver henseende helt urasjonelt om et vannfall av de dimensjoner som Lyse skulde fullføres innen 7 år etter påbegynnelsen. Første utbygning er tenkt å omfatte 50 000 el. HK. og full utbygning av vannfallet vil omfatte 140 000 el. HK. og det er innlysende at det vil være ganske menings-

løst å gjennomføre en så rask stigning i produksjonen på så kort tid som en fullførelse av anlegget innen 7 år fra påbegynnelsen vilde medføre.

Vi går imidlertid ut fra at det eventuelt vil bli adgang til senere å få forlengelse av fristen for anleggenes fullførelse.»

Saken har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Årdal herredsstyre uttaler i møte 10 desember 1929 enstemmig at omenskjønt det helst skulde sett dette store og for bygden betydningsfulle anlegg påbegynt, dog ikke vil motsette sig den ansøkte fristforlengelse, men anbefalte at den blir innvilget.

Forsand herredsstyre be- myndiger i møte 22 mars 1930 enstemmig ordføreren til å sende inn en fremstilling av herredsstyrets opfatning samt de betingelser det mener bør stilles for å anbefale fristforlengelsen.

I henhold hertil anfører ordføreren under 2 april s. å. bl. a. at omhandlede selskap har hatt konsesjonen løpende i over 20 år uten at noget positivt arbeide er satt igang, og fremholder at denne stadige utsettelse på mange måter er uheldig for herredet.

Herredsstyret går under sterke tvil med på å anbefale ytterligere utsettelse under forutsetning av at de endringer i konsesjonen som blev foreslått av Forsand herredsstyre i møte 16 februar 1929 blir foretatt og av at denne fristforlengelse blir den siste. Nevnte endringer er:

1. Aksjekapitalen skal i løpet av anleggs- tiden bringes op i minst halvparten av anleggets samlede omkostninger.
2. At der til sikringsfond under anleggs- tiden avsettes et passende beløp.
3. At de av bygdens egne folk som er skikket for det, og som ønsker arbeide ved anlegget skal ha forrett til dette.
4. At det til kommunen i henhold til lov av 14 desember 1917 § 11, punkt 2, er-

legges en avgift av kr. 0,75 pr. inn- vunden regulert hestekraft pr. år.»

Rogaland fylkes Elektrisi- tetsforsyning anfører under 11 juli 1930 at det som forholdene ligger an synes vanskelig å kunne nekte en rimelig utset- telse med arbeidets påbegynnelse, men at der ikke skulde være grunn til å forlenge fristen for fullførelsen med 7 år. Den fin- ner det rimelig om der til tillatelsen kunde knyttes bestemmelser som tilgodeser kom- munene mere i overensstemmelse med de senere konsesjonslover, således bl. a. med hensyn til reguleringsavgifter.

Fylkesmannen i Rogaland tiltrer under 14 s. m. denne uttalelse.

Hovedstyret antar at spørsmålet om ytterligere forlengelse av fristene for påbegynnelse og fullførelse av anleggene i Årdals- og Lysevassdragene bør sees i for- bindelse med situasjonen efterat A/S Lyse- fjord har fått tillatelse til å erverve og regulere Tjodanvassdraget m. v. Det skjedde ved kgl. resolusjon av 9 mai i år. Selskapets hensikt med denne erhvervelse var bl. a. å få hånd over en forholdsvis mindre kraftkilde som lot sig utbygge på kortere tid enn mulig i Årdals- og Lyse- elvene, således at man kunde begynne en industri i mindre målestokk. Hovedstyret uttalte ved behandlingen i sin tid bl. a. at det som forholdene lå an måtte ansees sann- synlig at en tillatelse som nevnt vilde være av betydning for selskapet, idet det antokes å øke mulighetene for utnyttelse av dets store kraftkilder i Årdals- og Lyseelvene.

Under hensyn hertil og til det forelig- gende forøvrig finner hovedstyret også denne gang å burde tilråde at man stiller sig velvillig til andragendet.

Selskapet søker som det vil sees om en forlengelse av påbegynnelsesfristen med 3 år og av fullførelsesfristen ytterligere 7 år.

Efter de foreliggende omstendigheter antar hovedstyret at selskapet bør få 3 års utsettelse med arbeidets påbegynnelse,

altså til 28 september 1932. Fristen for fullførelsen derimot finner man bør følge hvad gjeldende lov ordinært foreskriver, den foreslåes altså satt til 28 september 1937.

Hovedstyret finner nu som sist ikke å burde tilråde at tillatelsen gjøres avhengig av nye betingelser (jfr. hovedstyrets skrivelse av 16 desember 1927).

Hvis der gis utsettelse med tidspunktet for arbeidets påbegynnelse, går hovedstyret likesom forrige gang ut fra at der ikke blir tale om å innkreve påløpen mulkt for oversittelse av den gjeldende påbegynnesfrist.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 24 oktober 1930.»

Departementet skal bemerke at ved de hittil innrømmede fristforlengelser for selskapet er de opprinnelige tidspunkter for påbegynnelse og fullførelse av anlegget utskutt henholdsvis 15 og 13 år. Man har vært i meget sterk tvil om berettigelsen av ytterligere forlengelse, men har dog etter de foreliggende uttalelser fra distriktet og fra hovedstyret funnet å burde slutte sig til dettes forslag om 3 års utsettelse med arbeidets påbegynnelse, altså til 28 september 1932, og med forlengelse av fullførelsesfristen til 28 september 1937.

Man er enig med hovedstyret i at fristforlengelsen ikke bør gjøres avhengig av nye betingelser.

Man er videre enig med hovedstyret i at der ikke blir å opkreve mulkt for oversittelsen av den nugjeldende begynnesfrist.

I henhold til det anførte skal departementet

innstille:

De senest ved kgl. resolusjon av 3 februar 1928 fastsatte frister for påbegynnelse og fullførelse av regulerings- og utbygningsarbeider i Årdals- og Lyseelvene i Rogaland forlenges til henholdsvis 28 september 1932 og 28 september 1937.

2. The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd.

(Tillatelse efter reguleringslovens § 18 til å benytte den vannkraft som ved Aursundreguleringen er innvunnet i A/S Hafslunds halvdel av Sarpsfossen).

Kgl. resol. av 13 januar 1931.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet motatt en skrivelse av 29 november 1930 angående et andragende fra The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. om tillatelse i henhold til reguleringslovens § 18 til å utnytte A/S Hafslunds del av den ved Aursundreguleringen innvunne vannføringsøkning i Sarpsfossen.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Under 19 september sistleden sendte The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. Hovedstyret følgende brev:

«Som det vil være det ærede Hovedstyre bekjent er Borregaard nu gått inn i Aursundreguleringen.

Imidlertid er der opstått et eiendommelighet forhold med hensyn til vannslipningen forbi Sarpsfossen.

Forholdet er nemlig det, at A/S Hafslund ikke kan anvende mere vann i sitt anlegg, og kan således ikke delta i Aursundreguleringen før dets kraftstasjon blir ombygget, og Borregaard deltar med sin del i alle reguleringer.

Allikevel mener man, såvidt oss bekjent, at Borregaard skal være ansvarlig for forbi- og vannslipningen av den del av reguleringsvannet som ikke blir benyttet.

Dette finner vi urimelig.

At vi foruten å delta i alle reguleringer også skal pålegges de byrder som følger med ansvaret for og utgiftene ved forbi- og vannslipningen, finner vi urettferdig, på samme tid som det heller ikke er rimelig at A/S Hafslund skal pålegges disse byrder, idet jo dette selskap overhodet ikke kan bruke vannet i sitt anlegg.

Man vil kanskje innvende at Borregaard kan delta i reguleringen med den

hele vannføring, og så være fri forbislipningen.

Til dette kan bemerkes, at vi for det første ikke kan bruke så meget vann til primakraft, og for det annet kan vi ikke basere vår primakraftproduksjon på vann, som A/S Hafslund når som helst kan forlange, idet det vel kun er et tidsspørsmål når A/S Hafslunds kraftstasjon blir ombygget.

Vi kan derimot i de fleste år gjøre bruk av vannet til sekundakraft, idet vi kan anvende det til fremstilling av damp i våre elektriske kjeler. Verdien av denne kraft retter sig etter kullprisene og man kan regne at 6 000 kWh. tilsvarer 1 tonn kull. Fra lørdag aften til søndag aften kan vi imidlertid ikke gjøre bruk av alt vannet, og i dette tidsrum har det ingen verdi for oss.

For å komme bort fra det vanskelige spørsmål vedrørende forbislipningen, vil vi derfor foreslå, at vi får bruke det ubenyttede Aursundvann mot å betale hvad vannet kan innbringe oss som sekundakraft — ca. 25 pct. og vi mener at alle parter skulde ha fordel av dette. Brukseierforeningen og eventuelt staten får inntekter av det vann som ellers vil rinde i havet, tvilsspørsmålet om forbislipningen blir løst, og Borregaard kan anvende norsk vannkraft istedetfor å importere utenlandske kull.

Vi har forelagt spørsmålet for Glommens og Laagens Brukseierforening, som imidlertid har henvist oss til Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, og vi tillater oss å imøtese det ærede Hovedstyres svar, idet vi tegner . . .»

Selskapet har i en senere skrivelse hertil bedt om at det ovenfor citerte brev må betraktes som andragende fra selskapet om i henhold til reguleringslovens § 18 å få tillatelse til å utnytte A/S Hafslunds del av den ved Aursundreguleringen innvunne vannføringsøkning i Sarpsfossen.

Glommens og Laagens Brukseierforening hvem saken har vært forelagt, uttaler i skrivelse hertil av 21 november sistleden bl. a. at spørsmålet har

vært forelagt de bruk som for tiden benytter reguleringsvannet fra Aursunden. Svarene fra brukene går ut på at der fra deres side intet er til hinder for at Borregaard midlertidig og så lenge A/S Hafslund ikke selv ønsker å benytte vannet får anvende den halvpart av reguleringsvannet som Hafslund ennå ikke har tatt i bruk i Sarpsfossen mot å betale Brukseierforeningen en årlig godtgjørelse av kr. 4 000,00 uansett om vannet benyttes eller ikke og første gang for terminen 1930—31.

Hovedstyret tillater sig å anføre følgende:

Nevnte lovporagraf er sålydende:

«Kongen kan tillate eieren av den ene side i et vassdrag å benytte hele den vannkraft som er innvunnet ved reguleringen, hvis eieren av den motsatte side ikke har tatt del i reguleringen og så lenge han ikke ønsker å benytte sin del av vannkraften.

Den førstnevnte eier plikter i så fall å betale avgift efter § 11 post 1 og § 13 også for den benyttede del av den annen eiers vannkraft. Dessuten plikter han å betale til reguleringsanleggets eier en årlig godtgjørelse som i tvisttilfelle fastsettes av departementet. Likeså plikter han i de tilfelle som omhandles i § 15 å utrede de avgifter, som blir pålagt for benyttelsen av det innvunne driftsvann. Derimot plikter han ikke å betale nogen erstatning til eieren av vannkraften for benyttelse av denne, men bare for den skade eller ulempe som voldes ham.»

I det foreliggende tilfelle eier Borregaardselskapet den ene og A/S Hafslund den annen side av vannfallet. Sistnevnte selskap er ikke med i Aursundreguleringen og dets anlegg i Sarpsfossen kan efter det oplyste ikke for tiden anvende mere vann i sitt anlegg enn det har uten nevnte regulering.

Hovedstyret vil efter forholdene anbefale at der i medhold av reguleringslovens § 18 meddeles The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. tillatelse til å bruke den vannkraft som ved Aursundreguleringen er innvunnet i A/S Hafslunds halvdel av

Sarpsfossen sålenge dette selskap ikke selv vil bruke denne vannkraft i sitt anlegg.

De forpliktelser som Borregaardselskapet etter reguleringslovens § 18 må overta blir for det første årlige avgifter etter § 11 post 1 og godtgjørelse en gang for alle etter § 13 og dernæst årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Da det her gjelder en statsregulering får også lovens § 15 anvendelse.

Hvad de første angår så er det i reguleringskonsesjonen av 13 mai 1921 betinget en årlig avgift til staten i de første 5 år på kr. 1,00 pr. n.HK. som senere forhøies til kr. 1,50 pr. n.HK. og til kommuner kr. 0,50

Til staten	1520 HK. à kr. 1,50	kr. 2 280,00.
» kommuner	1520 » - » 0,50	» 760,00.

Godtgjørelsen til staten av kr. 1,00 pr. n.HK. en gang for alle blir kr. 1520,00.

Angående den årlige godtgjørelse til reguleringsanleggets eier opplyses at der for tiden pågår forhandlinger mellom søkeren og Glommens og Laagens Brukseierforening og at der synes å være utsikt til ordning i mindelighet. Skulde dette vise sig ikke å holde stikk, skal man senere komme tilbake hertil.

Aursundreguleringen er som bekjent fremmet av staten, men midlene til den er utredet som lån av brukseierforeningen som sørger for dekning av rente- og amortisjonsbeløpene direkte hos vannfallseierne. På samme måte forholdes med utgiftene til drift og vedlikehold samt skatter.

Blir der enighet mellom Borregaardselskapet og Brukseierforeningen om den årlige godtgjørelse, må der kunne regnes med at denne avtale vil bli akseptert av staten og at det ikke skulde bli spørsmål om avgifter etter reguleringslovens § 15 utover en sådan godtgjørelse.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 november 1930.»

Departementet vil i henhold til det av hovedstyret anførte anbefale at der i medhold av reguleringslovens § 18 og på de der ansatte vilkår tillates The Kellner Parting-

pr. n.HK. i hele konsesjonstiden. Ennvidere er betinget en godtgjørelse til staten en gang for alle av kr. 1,00 for hver ved reguleringen innvunnet n.HK.

Aursundreguleringen er forutsatt å gi en økning i vannføringen på 12 sm.³, hvorav altså en halvdel 6 sm.³ faller på hver av de to bruk i Sarpsfossen. Da fallhøyden er ca. 19 m. i lavvannsperioden vil den kraftøkning som faller på Hafslund dreie om 1520 n.HK.

Da de første 5 år av reguleringstiden er gått, skulde de årlige avgifter stille sig således:

ton Paper Pulp Co. Ltd. tillatelse til å bruke den vannkraft som ved Aursundreguleringen er innvunnet i A/S Hafslunds halvdel av Sarpsfossen, sålenge sistnevnte selskap ikke selv vil bruke denne vannkraft i sitt anlegg. Ansøkeren vil, som det fremgår av hovedstyrets skrivelse, jfr. ovennevnte lovbestemmelse, få å betale en årlig avgift til staten av kr. 1,50 og til kommuner av kr. 0,50 av den kraftøkning som faller på A/S Hafslund (ca. 1520 nat.HK.), dessuten en godtgjørelse til staten en gang for alle av kr. 1,00 pr. innvunnet nat.HK. og endelig en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier, d. v. s. Glommens og Lågens brukseierforening, sålenge staten ikke har innløst det lån som brukseierforeningen har ydet og for hvilket Aursundreguleringen er gjennomført. Denne godtgjørelse blir i mangel av enighet å fastsette av departementet.

Man er enig med hovedstyret i at der utover den sistnevnte godtgjørelse ikke vil bli spørsmål om avgifter etter reguleringslovens § 15.

I henhold til det anførte tillater man sig å
innstille:

Det tillates i henhold til lov om vassdragsreguleringen av 14 desember 1917

§ 18 og på de der angitte betingelser The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. å benytte den vannkraft som ved Aursundreguleringen er innvunnet i A/S Hafslunds halvdel av Sarpsfossen, sålenge sistnevnte selskap ikke ønsker selv å bruke denne vannkraft.

3. Oslo kommune.

(Tillatelse etter § 18 i lov om vassdragsreguleringer til å benytte den vannkraft som ved den permanente regulering av Bygdin vil innvinnes i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfossanlegget).

Kgl. resol. av 13 januar 1931.

Ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 er der meddelt Glommens og Lågens brukseierforening tillatelse til å foreta en permanent regulering av Bygdin mellom cotene 1057,40 og 1048,25.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet motatt en skrivelse datert 29 november 1930 angående et andragende fra Oslo kommune om tillatelse i henhold til reguleringslovens § 18 til å utnytte den vannkraft som ved nevnte regulering vil kunne innvinnes i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfossanlegget.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I brev til hovedstyret av 29 oktober d. å. har Oslo Gass- og Elektrisitetsverker spurt om staten ønsker å delta i nevnte regulering og i benektende fall søkt om tillatelse til å utnytte statens del av den økning av vannføringen som reguleringen medfører, idet Oslo da akter å delta på Mørkfoss—Solbergfoss's vegne i anleggsomkostningene vedrørende reguleringen. Avskrift av brevet følger vedlagt.

Hovedstyret har under 4 ds. avgitt til departementet budgettforslag for kommende termin som bl. a. går ut på at staten ikke bør delta i Bygdinreguleringen. Man tilføiet at hovedstyret ikke fant det nødvendig å ta endelig stilling til hvorledes det eventuelt kan bli å forholde med den økning i

vannføringen ved Mørkfoss—Solbergfoss som etter de utvidede reguleringer av Bygdin og Osen faller på statens andel i samme foss. Man forutsatte imidlertid at den ordning som måtte bli truffet ikke vil forplikte staten til å delta i reguleringen før dens egne interesser tilsier det.

Det første av de av Oslo Gass- og Elektrisitetsverker stilte spørsmål har man altså hermed tatt stilling til. Det annet spørsmål angår tillatelse til å utnytte statens del av den økning i vannføringen som nevnte regulering gir. I søknaden henvises til § 18 i vassdragsreguleringsloven.

Nevnte lovparagraf er sålydende:

«Kongen kan tillate eieren av den ene side i et vassdrag å benytte hele den vannkraft, som er innvunnet ved reguleringen, hvis eieren av den motsatte side ikke har tatt del i reguleringen, og så lenge han ikke ønsker å benytte sin del av vannkraften.

Den førstnevnte eier plikter i så fall å betale avgift etter § 11 post 1 og § 13 også for den benyttede del av den annen eiers vannkraft. Dessuten plikter han å betale til reguleringsanleggets eier en årlig godtgjørelse, som i tvisttilfelle fastsettes av departementet. Likeså plikter han i de tilfelle, som omhandles i § 15, å utrede de avgifter, som blir pålagt for benyttelsen av det innvunne driftsvann. Derimot plikter han ikke å betale nogen erstatning til eieren av vannkraften for benyttelse av denne, men bare for den skade eller ulempe som voldes ham.»

Som det vil sees gjelder paragrafen det tilfelle at der er to eiere til ett vannfall, en på hver side. Situasjonen er som bekjent ikke nettop den i det foreliggende tilfelle, her er fallene på en lengere strekning samlet i ett og eiendomsretten til dem var delt mellom staten og kommunen på den måte at den først nevnte eide fallene op mot Øieren og kommunen fallene lengere nede. Kontrakten om felles utnyttelse av disse fall, hvorefter $\frac{1}{3}$ skal tilhøre staten og $\frac{2}{3}$ kommunen er datert 12 august 1916.

Uaktet tilfellet således ikke dekkes

helt av reguleringslovens § 18 er det vel rimelig at den får anvendelse forsåvidt angår spørsmålet om tillatelse av Kongen for den ene eier til å bruke det på den annen deleier fallende reguleringsvann. Man har ingen annen bestemmelse i reguleringsloven som angår utnyttelse av reguleringsvann som tilhører forskjellige eiere.

Angående forholdet til staten som eier av vannfall og medeier i kraftverket, har man under 18 ds. tilskrevet Arbeidsdepartementet således som vedlagte avtrykk utviser, det går som det vil sees ut på at Oslo får anledning til å bruke fellesanlegget således som forutsatt for å utnytte Bygdinreguleringen.

Arbeidsdepartementet har under 20 ds. erklært sig enig heri, se vedliggende avskrift, hvorefter man under s. d. har tilskrevet Oslo Gass- og Elektrisitetsverker således som vedliggende avtrykk utviser.

Herav følger at hovedstyret mener at man bør stille sig velvillig til tanken om

Til staten	2 250 HK. à kr. 0,20 =	kr. 450,00
» kommuner	2 250 » - » 1,30 =	» 2 925,00 i de første 5 år
» —	2 250 » - » 1,80 =	» 4 050,00 i resten av konsesjonstiden.

Godtgjørelsen til staten à kr. 1,00 pr. nat.HK. en gang for alle vil altså utgjøre kr. 2 250,00. Der tør bli et spørsmål om dette siste beløp skal falle som endelig utgift på kommunen. Når staten om nogen år tar varmet i bruk er det vel rimelig at kommunen får beløpet igjen, iallfall delvis. Det antas ikke å være grunn til å gå nærmere inn herpå nu.

Videre skal Oslo betale til reguleringsanleggets eier, altså til Glommens og Laagens Brukseierforening en årlig godtgjørelse som i tvisttilfelle fastsettes av departementet. Det er ennå ikke opplyst at der foreligger tvist mellom partene i dette spørsmål, og inntil så skjer er det ikke nødvendig å befatte sig hermed.»

Departementet skal bemerke at Glommens og Lågens brukseierforening på generalforsamling 21 november 1930 har besluttet å gjennomføre den permanente regulering av Bygdin overensstemmende med den

tillatelse også etter reguleringslovens § 18. De forpliktelser som Oslo etter denne må overta blir da for det første etter § 11 post 1 og etter § 13 og dernæst årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Hvad de første angår så er der i reguleringskonsesjonen av 5 juli 1928 betinget en årlig avgift til staten i hele konsesjonstiden på kr. 0,20 pr. nat.HK. og til kommuner kr. 1,30 i de første 5 år og senere kr. 1,80 pr. nat.HK. Enn videre en godtgjørelse til staten en gang for alle av kr. 1,00 for hver vedreguleringen innvunnen nat.HK.

Bygdinreguleringen er forutsatt å gi en økning i vannføringen (nedenfor Mjøsen) på 23 m.³ pr. sek., hvorav altså 1/2 motsvarende 7,67 m.³ faller på statens andel i Mørkfoss—Solbergfoss. Da fallhøiden er ca. 22 m. i lavvannsperioden, vil statens andel i kraftøkningen dreie om 2 250 nat.HK.

De årlige avgifter skulde etter dette stille sig således:

gitte konsesjon og de avholdte ekspropriasjonsskjønn. Beslutningen er fattet i henhold til tilsagn om deltagelse i reguleringen fra Akershus fylke for Rånåsfossanlegget, fra Oslo kommune for Mørkfoss—Solbergfoss og fra A/S Borregaard.

I forbindelse med det ved kgl. resolusjon av 19 desember 1930 vedtatte forelegg for Stortinget vedrørende utførelse av statens kraftverker og reguleringsanlegg har man tiltrådt hovedstyrets forslag om at staten for sin del av Mørkfoss—Solbergfoss kraftverk ikke for tiden bør delta i den permanente regulering av Bygdin.

Departementet hadde allerede under 20 november 1930 på foranledning meddelt hovedstyret at det for sitt vedkommende vilde kunne anbefale at Oslo kommune, så lenge staten ikke ønsker å delta i reguleringen får tillatelse til å utnytte hele den ved reguleringen tilveiebragte økning av vannføringen i Mørkfoss—Solbergfoss.

Departementet bemyndiget samtidig hovedstyret til å meddele Oslo kommune samtykke til i den utstrekning som kommunens egen maskininstallasjon måtte tillate, å benytte felles anlegget for utnyttelse i sin helhet av den i anlegget eventuelt innvunne regulerte vannføring. Man tok dog forbehold om at der ikke måtte påføres staten særutgifter av nogen art ved de omhandlede ordninger likesom man presiserte at staten forbeholdes adgang til, når som helst den ønsker det, å inntre i reguleringen og ta sin del av den regulerte vannføring i bruk.

Departementet vil overensstemmende hermed og i henhold til det av hovedstyret anførte anbefale at der meddeles Oslo kommune tillatelse til å bruke den vannkraft som vil innvinnes ved den permanente regulering av Bygdin i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfoss, så lenge staten ikke selv vil bruke denne vannkraft.

Som det vil fremgå, er der av ansøkeren henvist til reguleringslovens § 18, som etter sin ordlyd kun omhandler tilfeller hvor vedkommende vannfallseiere disponerer hver sin side av vassdraget, mens partene i nærværende tilfelle eier hver sine vannfall, hvorav den ene part (statens) er beliggende umiddelbart ovenfor den annens (Oslo kommunes). De to parters vannfall er utbygget i fellesskap og partene disponerer i henhold til derom opprettet kontrakt hver sin ideelle andel av den samlede, utbyggede vannkraft (staten $\frac{1}{3}$ del og Oslo kommune $\frac{2}{3}$ del).

Departementet antar dog at nevnte bestemmelse i reguleringsloven må kunne finne analogisk anvendelse i det foreliggende tilfelle og man vil anbefale at den ansøkte tillatelse gis i henhold til nevnte lovbestemmelse og på de deri angitte vilkår.

Oslo kommune vil da, som det fremgår av hovedstyrets skrivelse, jfr. ovennevnte lovbestemmelse, få å betale en årlig avgift til staten av kr. 0,20 pr. nat.HK. og til kommuner de første 5 kr. 1,30 pr. nat.HK. og senere kr. 1,80 pr. nat.HK. av den kraftøkning som faller på statens del av anlegget (ca. 2 250 nat.HK.) samt dessuten en

godtgjørelse til staten en gang for alle av kr. 1,00 pr. innvunnen nat.HK. og endelig en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier, d. v. s. Glommens og Lågens brukseierforening. Sistnevnte godtgjørelse blir i mangel av enighet å fastsette av departementet.

Departementet finner å måtte ta avstand fra hovedstyrets uttalelse angående eventuell senere refusjon av godtgjørelsen en gang for alle til staten. Man antar at der ikke vil påhvile staten nogen plikt til å tilbakebetale kommunen denne godtgjørelse helt eller delvis, om staten senere skulde inntre i reguleringen.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 § 18 og på de der angitte betingelser Oslo kommune å benytte den vannkraft som vil innvinnes ved den permanente regulering av Bygdin i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfoss, så lenge staten ikke ønsker selv å bruke denne vannkraft.

4. A/S Hørte Bruk.

(Tillatelse til å erverve bruksrett til Oterholtfoss m. v. i Bøelv i Telemark).

Kgl. resol av 23 januar 1931.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet med skrivelse av 19 desember 1930 mottatt et andragende, datert 16 juli 1930, fra A/S Hørte Bruk om tillatelse til å erverve bruksrett til Oterholtfoss m. v. i Bøelv i Telemark.

Andragendet er sålydende:

«Bø kommune i Telemark erhvervet i 1925 «Bøfossene» i Bøelven, bestående av Oterholt—Haugesagfoss med ca. 24 m. fallhøide, Sagafoss med ca. 7 m. fallhøide og Herrefoss med ca. 11 m. fallhøide. Fossene blev innkjøpt for å sikre herredet adgang

til å skaffe befolkningen elektrisk kraft. Sagafoss er senere frasolgt, da den ansåes mindre tjenlig til øiemedet. Av økonomiske hensyn har herrestyret ikke funnet å kunne gå til utbygning. Istedet er der nu avsluttet leiekontrakt med det private selskap A/S Hørte Bruk om utnyttelsen av vannkraften.

A/S Hørte Bruk blev stiftet i 1920 for å drive elektrisitetsverk, fabrikkdrift, frørensning m. m. Siden 1920 har selskapet forsynt en del av Bø og litt av Sauherad med elektrisk lys fra et lavspent likestrømsanlegg i Hørte. Dette anlegg blev ødelagt ved brand den 5 august 1929. For nu å skaffe den nødvendige kraftmengde til Bø kommunes behov, optokes underhandlinger mellom selskapet og kommunen, hvilket ledet til opprettelse av leiekontrakt om herredets fosser, og denne kontrakt blev enstemmig vedtatt av herrestyret den 19 desember 1929. Inntil utbygningen av en av disse fosser kunde skje, blev der i Hørtetallet foretatt utbedring av den gamle turbin og innstallert noen brukte motorer slik at de gamle lysabonnenter kunde få noget, men strengt rasjonert lyskraft.

Senere har man av Norges Brandkasse fått tillatelse til å benytte assurancesummen for Hørtetallet til nybygg i Oterholt—Haugesagfossen.

Efter leiekontrakten med kommunen skulde A/S Hørte Bruk blandt annet ordne sig med innehaveren av en leiekontrakt på Kvernøye Mølle i Oterholtfossen. Dette hadde visse vanskeligheter som imidlertid nu løses ved at A/S Hørte Bruks bestyrer Halvor Gaara anlegger ny elektrisk mølle ved Bø jernbanestasjon, og i herrestyremøte den 30 juni i år er vedtatt et derav forårsaket tillegg til leiekontrakten. Og selskapet vil nu såsnart råd er utbygge Oterholt—Haugesagfossen efter ingeniør Kjørholts planer, alt. I eller II.

A/S Hørte Bruk tillater sig av den grunn å andra om konsesjon på den med Bø kommune opprettede leiekontrakt med tillegg.

Man andrar om at konsesjonen må bli gitt for 50 år forsåvidt ikke kommunen

overensstemmende med kontrakten foretar innløsning før den tid.

Man andrar videre om at avgiftene må bli satt til lovens minimum, 10 øre til staten og 10 øre til kommunen. Leiekontrakten er jo kommet istand fordi kommunen finner at det for tiden er den heldigste måte å løse herredets almindelige kraftforsyning på. Avgiftene vil i dette tilfelle bli en beskatning av den rent borgerlige elektrisitetsforsyning. Derfor tillater man sig også å andra om at avgiften for de første 25 år eftergis. Det kan her ikke bli tale om avgift til nogen annen kommune enn Bø. Og det har ikke fra kommunens side vært forutsetningen at der skal kreves avgift. Kommunen selv får gjennom de første 25 år rente av den i fossen nedlagte kapital, og har i kontraktens forskjellige bestemmelser sikret abonnentenes interesser. Og kommunen kan når som helst den finner det hensiktsmessig foreta innløsning av anleggene. Bruksretten er derfor i realiteten en form for kommunal utnyttelse av vannfallene slik at det her må sies å foreligge «særegne omstendigheter».

Det er såvidt vi forstår meget tvilsomt om anlegget ved økonomisk gjennomførbare reguleringer i vassdraget kommer op i 1000 naturhestekrefter. I alle tilfeller hører denslags planer en meget fjern fremtid til. For å være helt betrygget søker vi allikevel om konsesjon. Men forholdene i det hele tilsier at også staten stiller sig forståelsesfull med hensyn til avgiftene.

Hvad selve utnyttelsen av vannfallene angår, berøres kun Bø kommune. Holla kommune har sitt kommunale elektrisitetsverk. I Nes sokn utbygget et privat selskap ifjor soknets fossefall. Og i Lunde er der nettop godkjent planer om eget elektrisitetsverk for herredet. Disse tre bygder er de eneste som der nogen gang har vært tenkt kunde samarbeide med Bø om felles løsning av elektrisitetsspørsmålet. Telemark fylke har ingen planer om felles elektrisitetsforsyning for flere herreder.

Utnyttelse av Bøfossene for å skaffe

Bø kommune elektrisk kraft er således den eneste naturlige løsning etter det som er gjort med elektrisitetsspørsmålet i nabo-kommunene. Og det griper ikke forstyrrende inn i noget annet distrikts elektrisitetforsyning. Alle utbygningsarbeider ved Oterholt—Haugesagfossen foregår helt på Bø kommunes grunn, så der tiltrenges ikke ekspropriasjonstillatelse til vannfallsutbygningen.

Da den endelige avtale med Bø kommune først blev fastslått for få dager siden, har det ikke vært mulig å sende søknad om konsesjon på bruksretten. Men det er av stor betydning at de kraftabonnenter som hittil har hatt elektrisk lys fra A/S Hørte Bruk snarest mulig får en tilfredsstillende ordning, likesom andre opsittere venter på lys og kraft. Vi tør derfor anmode om at dette andragende blir behandlet på den hurtigst mulige måte.

Da der er betydelige samfundsinteresser knyttet til å få kraftverket i drift inneværende høst, og der ingen samfundsinteresser eller privatinteresser skades, og da Bø kommune i leiekontraktens § 3, næstsiste avsnitt, har vedtatt at kommunen «forplikter sig til — dog uten utgifter for kommunen — å gjøre hvad den kan for å lette leieren adgang til konsesjoner, ekspropriasjoner o. l. både forsåvidt angår herredstyrets egne beslutninger som forsåvidt angår forestillinger til statsmaktene», likesom leiekontraktens paragraf 2 pålegger selskapet å ha verket ferdig innen utgangen av 1930 — så våger vi allerede straks å påbegynne sprengningsarbeider og utgravningsarbeider i fossene og å bestille rør for å rekke å få arbeidet ferdig i rett tid.»

Av den ovennevnte skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetssvesenet av 19 desember 1930 hitsettes:

«Ifølge selskapets vedtekter — som medfølger andragendet — er aksjekapitalen kr. 80 000,00 fordelt på 80 fullt innbetalte navneaksjer på kr. 1 000,00. Til styre velges en av aksjonærene. Valget gjelder for 2 år ad gangen. Samtidig og for samme tid velges en varamann for styret. Der vedlig-

ger erklæring om at hele grunnkapitalen tilhører norske statsborgere og at der ikke foreligger nogen avtale som sikter til å dekke over det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Efter den innsendte plan, som er utarbeidet av ingeniør Kjørholt i to alternativer, aktes der utnyttet en fallhøide av 19,5 m. på en lengde av ca. 220 m. Nedbørområdet er ca. 750 km.² og den påregnelige vannføring år om annet i 350 dager av året er her fra kontoret opgitt til 2,4 sm.³, motsvarende ca. 625 nat.HK. i det nevnte fall. Til anlegget er innkjøpt et maskinsett fra Nore. Turbinen yder 600 HK. ved 15 m. fall og ca. 970 ved 22 m. fall. De to alternativer for utbygningen skiller sig fra hinannen bare ved inntakets plaserings.

Den mellem Bø kommune og ansøkeren A/S Hørte Bruk inngåtte kontrakt går i hovedsaken ut på en leietid av 25 år fra 31 desember 1930. For de første 5 år svares ingen leieavgift, for de næste 5 år kr. 1 000,00 pr. år, for de næste 5 år kr. 2 000,00 pr. år og for de gjenværende 10 år kr. 3 500,00. Ved leietidens utløp kan kommunen på nærmere angitt grunnlag innløse kraftanleggene m. v. Går kommunen ikke til innløsning fortsettes leieforholdet i nye 5 år. Den årlige leie og kraftpris bestemmes da ved skjønn. Og således videre for 5 år ad gangen. Kommunen har dessuten rett til efter skjønn å innløse anleggene når som helst i leietiden, men plikter i så tilfelle også å erstatte bruket det tap det lider ved ikke å få fortsette leieforholdet tiden ut. Bruket har efter nærmere angitte bestemmelser plikt til å levere inntil 450 kW. til Bø kommunes innvånere. Kraften leveres til almindelig bruksspenning ved transformatorpunkter på høvelige steder i bygden. Nye høispenningslinjer og transformatorer anlegges efter nærmere fastsatte regler. Kraftprisen skal ikke uten kommunens samtykke kunne settes høiere enn kr. 200,00 pr. år pr. kW. levert ved transformatorpunktene, dog kan bruket om det finnes mer tjenlig til økning av kraftforbruket sette en annen tariff. Prisen på lysstrømmen må imidlertid ikke overstige kr. 225,00

pr. kW. beregnet etter installerte lamper og stikk-kontakter likesom middelprisen ikke uten kommunens samtykke må overstige kr. 200,00 årlig pr. kW. Prisen for motorstrøm, regler for motorbruk o. l. settes som rimelig og vanlig er ved landkommunenes elektrisitetsverker i fylket.

Bruket har uhindret rett til å leie ut kraft til utenbygdsboende så langt sådan utleie ikke i nevneverdig grad virker innskrenkende på kraftleveringen innen bygden. Begrensningen gjelder ikke kraft som produseres utover den pliktmessige kraft på 450 kW. til Bø.

Bø kommune på sin side forplikter sig til — dog uten utgifter for kommunen — å gjøre hvad den kan for å lette leieren adgang til konsesjon o. l. Videre forplikter kommunen sig til ikke å medvirke til at konkurrerende anlegg i leietiden anlegges innen herredets grenser. Bruket har dog intet å innvende mot at «Heiene» i tilfelle skaffer sig kraft på annen måte.

Andragendet er bilagt avskrift av overenskomst mellom Bø kommune og Halvor Gaara angående et møllebruk.

Bø herredsstyre har i møte 8 august 1930 mot 2 stemmer vedtatt sådan beslutning:

«Da det er av stor interesse for heradet at fossane vert utbygd vil heradstyret på det beste råda til at A/S Hørte Bruk får konsesjon på bruksrett til Oterholt—Haugesagfoss og Herrefoss i Bø så lang tid som A/S Hørte Bruk leier fossane av kommunen, men ikkje utover 35 år. Med omsyn til avgiften bør søknaden imøtekommes.» — På fylkeskommunens foranledning behandlet herredsstyret saken igjen i møte 12 september s. å. og fattet enstemmig sådan beslutning:

«Heradstyret held fast på vedtaket av 8 august d. å. med dei brigder at ordi «men ikkje utover 35 år» gjeng ut.

I fall det av omsyn til gjeldande lov må fastsetjast lengstetid for konsesjonen må ikkje den fastsatte tid gjeve A/S Hørte Bruk nokon som helst rett eller fyremun,

eller til skade for heradet auke verdet av eigedomane til bate for A/S Hørte Bruk ved innløysinga, utanum det som er fastsett i kontrakt av 19 desember 1929.»

Fylkesmannen i Telemark anbefaler under 23 september d. å. konsesjon meddelt for den efter loven fastsatte lengste frist.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

I henhold til § 5 i ervervsloven av 1917 kan konsesjon på bruksrett til vannfall som tilhører en norsk kommune «når ikke almene hensyn taler derimot meddeles norske statsborgere samt korporasjoner, stiftelser, aksjeselskaper og andre selskaper, med begrenset ansvar, som har helt norsk styre med sæte i Norge.»

Hovedhensikten med A/S Hørte Bruks leie av de omhandlede vannfall er å levere energi til almindelig forsyning på vilkår hvorom der er enighet mellem Bø kommunes vedkommende og søkeren. Hovedstyret har intet særlig å bemerke i anledning av disse vilkår og antar i det hele at der ikke er almene hensyn til stede som taler imot at den omsøkte tillatelse blir meddelt. Hovedstyret anbefaler derfor at konsesjon blir gitt.

Den foreslås gitt for den tid leieforholdet mellem A/S Hørte Bruk og Bø kommune varer overensstemmende med den inngåtte kontrakt, dog ikke utover 50 år fra konsesjonens datum.

Fristene for utbygningsarbeidets påbegynnelse og fullførelse har man i punkt 2 i vedliggende utkast til betingelser opstilt efter lovens ordinære bestemmelser. Som forholdene ligger an vil hovedstyret foreslå at kravet om utbygningsplikt ansees opfylt ved en gjennomførelse av den projekterte utbygning av Oterholt—Haugesagfoss.

Da som nevnt hovedhensikten er å levere energi til almindelig forsyning skulde vilkår om kraftavståelse til kommuner være upåkrevd. Loven er imidlertid formet så på dette punkt at man har funnet å måtte betinge avståelse av 10 pct. av kraften til

kommuner, se utkastets punkt 10. Noget krav om avståelse av kraft til staten har man derimot ikke funnet tilstrekkelig grunn til å opstille.

Hvad avgifter angår finner hovedstyret etter omstendighetene å kunne anbefale at lovens minimumssatser brukes, altså kr. 0,10 pr. nat.HK. til staten og kr. 0,10 til kommuner. Spørsmålet om å ettergi avgiften for en viss tid bør man vel ikke ta op nu, det får i tilfelle drøftes i sin tid.

Om vilkårene for kraftlevering innen Bø er der som nevnt enighet mellom kommunens vedkommende og søkeren og hovedstyret har, som også ovenfor anført, intet særlig å bemerke til disse vilkår. For levering utenfor Bø herreds grense er der imidlertid såvidt sees ingen tilsvarende avtale. Hovedstyret antar man bør ordne sig så at energi fra kraftanlegg i de omhandlede fosser ikke bør kunne fordeles eller brukes utenfor Bø herreds grense uten samtykke fra den kommune hvori kraften skal fordeles. Man har tenkt sig at denne kommunes beslutning skal kunne innankes for hovedstyret hvis avgjørelse da foreslås å være bindende også for leveringsbetingelsene, se punkt 17 i vedliggende utkast til betingelser. De øvrige av disse trenger neppe nogen nærmere begrunnelse. Utkastet til betingelser har vært forelagt søkeren og vedlegges i undertegnet stand, jfr. medfølgende skrivelse fra A/S Hørte Bruk av 13 ds.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 28 november 1930.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sæte her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommu-

ner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsregjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper.

2.

Utbygning av vannfallene må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene må fullendes og anleggenes drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte vært avgitt til bruk for kommuner etter post 10 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegges selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50,00 femti kroner pr. dag, hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Konsesjonæren skal ved vannfallenes utbygning og kraftanleggenes drift samt ved de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og forsynes med kraft fra anleggene, bare bruke arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende departement kan tilstøde undtagelse fra denne regel, når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygning og drift av

anleggene anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisdifferens — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbød for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap

anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og broer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anleggene. Veier og broer, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anleggene og de bedrifter som erholder kraft fra disse.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

9.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi. Heller ikke må elektrisk energi avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgis inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallene efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune, hvor kraftanleggene er beliggende

eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen, eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommuner kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1,00 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets

bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

11.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde, som vannfallene efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente efter forfall, kan inndrives ved utpantning.

12.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene efter post 11 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 10, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallenes utbygning, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse såvel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Konsesjonen gis for den tid leieforholdet mellem A/S Hørte Bruk og Bø kommune vedvarer overensstemmende med den inngatte kontrakt, dog ikke utover 50 år fra konsesjonens datum.

15.

Konsesjonæren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hy-

drografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

16.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser, som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte bestemmelser.

17.

Elektrisk energi fra A/S Hørte Bruks kraftanlegg i Oterholt—Haugesagfoss og Herrefoss må hverken direkte eller indirekte fordeles eller benyttes utenfor Bø herreds grenser uten samtykke fra den kommune hvori kraften skal fordeles. Denne kommunes beslutning kan innankes for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, hvis avgjørelse er bindende også forsåvidt angår betingelsene for kraftens levering.

18.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1000,00 efter nærmere bestemmelser av vedkommende regjeringsdepartement.

19.

Overtredelse av foranstående poster 1, 9 og 16, samt undlatelse av å stille det i medhold av post 18 påbudte fond medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen, således at regelen i lov av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

20.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for sig inngår

han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner, hvor de konsederte anlegg m. v. er beliggende.»

Man vedlegger avskrift av den omhandlede kontrakt av 19 desember 1929 mellem Bø kommune og A/S Hørte Bruk, avskrift av overenskomst mellem Bø kommune og Halvor Johansen Gaara av 14 juli 1930, avskrift av vedtekter for A/S Hørte Bruk samt erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale sikende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse. Endelig vedlegges en skrivelse fra selskapet av 13 desember 1930.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at den ansøkte tillatelse blir meddelt, og at den gis på de av hovedstyret foreslåtte betingelser. Som det vil sees er der i disse inntatt bestemmelse om 10 pct. kraftavståelse til kommuner, derimot ingen kraftavståelse til staten. Den årlige avgift til stat og kommuner foreslås satt til lovens minimumssatser, kr. 0,10 pr. nat.HK. under hensyn til at hovedhensikten med leien er å levere energi til almindelig forsyning.

Man finner med hovedstyret at spørsmålet om ettergivelse av avgiften kan utstå.

Konsesjonstiden er foreslått satt til maksimum 50 år.

De foreslåtte betingelser er vedtatt av ansøkeren.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 5 A/S Hørte Bruk å erhverve den i andragende av 16 juli 1930 omhandlede bruksrett til Oterholtfoss m. v. i Bøelv i Telemark på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 23 januar 1931 inn-
tatte betingelser.

5. Bygdin.

(Ophør av den midlertidige regulering av Bygdin).

Kgl. resol. av 23 januar 1931.

Ved kgl. resolusjon av 6 oktober 1917 blev der besluttet iverksatt en midlertidig statsregulering av Bygdin og Osensjøen bl. a. for å muliggjøre en øket kraftproduksjon i kraftanleggene i Glommen. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind IV side 181—204.

For å kunne gjennomføre reguleringen uten først å avholde ekspropriasjonstakster blev foretagendet iverksatt i henhold til lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, jfr. denne lovs § 6, der hjemlet adgang til straks å iverksette foretagendet og ordne sig med mulige skadelidende senere.

Arbeidet er på statens vegne utført av Glommens og Lågens brukseierforening, som har utlagt de fornødne midler. Reguleringsplanen omfattet for Bygdins vedkommende dels senkning ved hjelp av en kanal og dels opdemning ved hjelp av en provisorisk dam, hvorved opnåes en samlet reguleringshøide av 4,2 meter. Arbeidet var delvis ferdig allerede høsten 1917, men på grunn av vannføringsforholdene blev reguleringen ikke tatt i bruk før i perioden 1919—20.

Før skjønn til fastsettelse av skadeserstatningene var avholdt, fremla vassdragsdirektøren i 1920 en plan for fullstendig regulering.

Departementet fant med brukseierforeningen at det vilde være hensiktsmessigst å få erstatningene fastsatt samtidig for begge reguleringer av Bygdin. Ved kgl. resolusjon av 23 juli 1920 blev der derfor åpnet adgang hertil. Der er senere avholdt ekspropriasjonsskjønn såvel ved selve reguleringsbassenget som nedover langs Vinstravassdraget, hvorved reguleringserstatningene er fastsatt.

De ved kgl. resolusjon av 6 oktober 1917 fastsatte reguleringsbestemmelser er

— som av departementet anført i vedkommende resolusjonsforedrag — delvis diktert av hensyn til den dengang foreliggende ekstraordinære situasjon, idet saken forutsettes optatt på nytt grunnlag ved eventuelle senere permanente reguleringer av de samme sjøer.

Den ved den midlertidige regulering innvunne kraft skulde ifølge reguleringsbestemmelsenes post 4 ikke uten Kongens samtykke kunne anvendes til annet enn til å minske forbruket av brensels- og belysningsstoffer eller for å avverge arbeidsstans. Fordelingen av kraftøkningen skulde fastsettes av Kongen eller den han dertil bemyndiget. Sådant bemyndigelse blev ved kgl. resolusjon av 12 desember 1919 gitt nærværende departement, som derefter har fordelt de ved Bygdinreguleringen innvunne kraftmengder i de private kraftanlegg i Glommens nedre del til kommuner, således at kraftøkningen i sin helhet er brukt til den almindelige borgerlige elektrisitetsforsyning.

Ifølge § 2 i de ved kgl. resolusjon av 6 oktober 1917 fastsatte reguleringsbestemmelser forutsettes hele den midlertidige regulerings kostende dekket av vedkommende vannfall og bruk ved første års avgift, idet reguleringsgodtgjørelsen for dette år sattes til det beløp, hvortil utgiftene androg med tillegg av 10 pct. til dekning av statens administrasjonsutgifter.

Da utgiftene ved den midlertidige regulering blev vesentlig dyrere enn forutsatt, blev der imidlertid lempet på de oprinnelig fastsatte bestemmelser vedrørende beregningen av vannfallseiernes godtgjørelse for benyttelsen av reguleringen.

Ved kgl. resolusjon av 12 desember 1919 blev der således sondret mellom utgifter som også vilde komme en senere regulering tilgode og utgifter som faller på den provisoriske regulering.

I 1920 blev der derhos som foran nevnt fremlagt en endelig plan for den permanente regulering, hvorefter denne vil bli gjennomført ved en senkningstunnel, istedetfor som oprinnelig forutsatt ved hjelp av en kanal. Dette hadde tilfølge at man ikke

kunde få overført på den permanente regulering en så stor del av omkostningene ved den provisoriske regulering som man hadde tenkt sig, idet den største del av den for provisoriet utførte kanal ikke vil komme til å få nogen nytte for den fulle regulering av bassenget.

Ved kgl. resolusjon av 21 desember 1923 blev der derfor bestemt at de utgifter som også angår den permanente regulering skulde bli å forrente med 6 pct. og amortisere med 2 pct., likesom utgiftene til provisoriet skulde forrentes med 6 pct. og amortiseres med likestore årlige beløp gjennom 5 år.

Ved kgl. resolusjon av 13 november 1925 blev dette bl. a. forandret derhen at amortisasjonen av anlegget for de permanente deles vedkommende skulde utstå samt at amortisasjonstiden for de provisoriske forføiningers vedkommende blev utstrukt til 7 år.

Reguleringsbestemmelsene er i sin någjeldende form sålydende:

1.

Reguleringen iverksettes straks. Tidspunktet for reguleringstidens utløp bestemmes av Kongen.

Ved reguleringstidens utløp kan staten gjenoprette den tidligere bestående tilstand. Hvis den tidligere bestående tilstand ikke besluttes gjenoprettet, blir nye reguleringsbestemmelser å treffe for det tidsrum og forøvrig på de vilkår som den da gjeldende reguleringslov oppstiller.

2.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter det ved reguleringen innvundne driftsvann, erlegger en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og efter følgende regler:

- a) Anleggsutgifter og utgifter en gang for alle til grunnerhvervelser og erstatninger skal i den utstrekning de kommer en senere permanent regulering til gode ansees som forskudd på dennes utgifter. Disse forskudd blir å forrente med 6 pct.

Hvorvidt og i hvilken utstrekning en forføining kommer en senere permanent regulering til gode avgjøres i tvisttilfelle av departementet.

- b.) Anleggsutgifter vedkommende forføining der ikke kommer en senere permanent regulering til gode forrentes med 6 pct. og amortiseres efter annuitetsprinsippet i 7 år.
- c) Til de efter reglene i a og b beregnede beløp kommer de erstatninger, der blir fastsatt til årlige beløp. Ennvidere et av departementet nærmere fastsatt beløp til dekkelse av utgifter til drift og vedlikehold samt skatter.

Det samlede beløp for året deles mellem vannfallseiere som helt eller delvis har tatt det økede driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9 punkt 4. Deling efter overenskomst er ikke gyldig uten departementets godkjennelse.

3.

Forsåvidt nogen del av den provisoriske regulering ikke er amortisert ved reguleringstidens utløp skal restbeløpet belastes den permanente regulering.

4.

Godtgjørelsen efter post 2 erlegges innen utgangen av januar. Skjer betaling ikke til forfallstid svares derefter 6 pct. årlig rente.

Departementet kan kreve stillet sikkerhet for erleggelse av godtgjørelsen.

5.

Den ved reguleringen tilveiebragte kraftøkning kan ikke uten Kongens samtykke anvendes til annet enn til å minske forbruket av brensel og belysningsstoffer eller for å avverge arbeidsstans.

Fordelingen av kraftøkningen og de nærmere bestemmelser, som i den anledning måtte vise sig nødvendig fastsettes av Kongen eller den han dertil bemyndiger.

Energien leveres til ikke høiere pris og ikke på ugunstigere vilkår enn de som tid-

ligere gjelder for levering til de samme eller lignende konsumenter.

De omkostninger, som ved den økede energileveranse måtte påføres kraftverkene bæres av disse. Dog kan i de tilfeller, da omkostningene med tilknytning av nye konsumenter blir uforholdsmessig store, vedkommende konsumenter tilpliktes å bære en av Arbeidsdepartementet fastsatt del av disse omkostninger.

Enhver tvist som måtte opstå i anledning av bestemmelsene i nærværende post, avgjøres av Kongen eller den han dertil bemyndiger.

6.

Dammene blir å manøvrere etter reglement utferdiget av Kongen.

7.

Der skal treffes sådanne anordninger ved anleggene og i tilfelle i vassdraget nedenfor disse samt avgis vann i sådan utstrekning, at den almindelige fløtning besværes så litet som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføininger der i henhold hertil blir å treffe avgjøres i tvisttilfelle ved skjønn.

8.

Vassdragets vannfalls- og brukseiere underkaster sig de bestemmelser, som til kontroll med foranstående bestemmelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende departement.

9.

Glommens og Lågens brukseierforening, der utreder som lån de til den midlertidige statsregulerings gjennomførelse fornødne midler, innkrever og erholder som refusjon herfor den på grunnlag av reglene i post 2 fastsatte godtgjørelse.

Såfremt brukseierforeningen for de nevnte lån har måttet betale høiere rentesats enn i § 2 bestemt, har den anledning til å medta rentedifferansen i det beløp som skal refunderes av vannfallseierne.

Staten kan nårsomhelst kreve å tilbakebetale brukseierforeningen dens utlegg til reguleringen med fradrag for amortisa-

sjon fastsatt efter reglene i nevnte post. Fra det tidspunkt anlegget er amortisert eller staten har tilbakebetalt brukseierforeningen dens utlegg efter nevnte regler innkrever og erholder staten reguleringsgodtgjørelsen i sin helhet.

Ifølge reguleringsbestemmelsenes post 1 skal tidspunktet for reguleringsens ophør bestemmes av Kongen.

Spørsmålet om gjennomførelse av mere fullstendige reguleringer av Bygdin og Osensjøen til avløsning av de midlertidige reguleringer blev — efterat reguleringsplanen hadde vært distriktsbehandlet — optatt av administrasjonen ved St. prp. nr. 106, 1923 og St. prp. nr. 57, 1925 om statsregulering bl. a. av Bygdin og ved St. prp. nr. 61, 1925 om statsregulering av Osensjøen.

Da forslagene om statsregulering på de foreslåtte betingelser viste sig å støte på vanskeligheter, blev der ved kgl. proposisjon i 1928 (St. prp. nr. 92, 1928) foreslått at reguleringene blev tillatt gjennomført ved privat foranstaltning i henhold til konsesjon. Forslag herom blev vedtatt av Stortinget 15 juni 1928, hvorefter der ved kgl. resolusjon av 5 juli 1928 blev meddelt Glommens og Lågens brukseierforening konsesjon for et tidsrum av 50 år på regulering av Bygdin og Osensjøen i henhold til vassdragsvesenets planer av 1920. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XV side 42—51.

Efterat brukseierforeningen har latt avholde ekspropriasjonsskjønn i anledning av den konsederte regulering av Bygdin, har den på generalforsamling 21 november 1930 besluttet å gjennomføre den permanente regulering av Bygdin overensstemmende med den gitte konsesjon og med de dertil hørende betingelser.

Ved skrivelse av 18 desember 1930 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet derefter anbefalt at den midlertidige regulering av Bygdin bestemmes å ophøre 1 juli 1931.

Hovedstyrets nevnte skrivelse er sålydende:

«Brukseierforeningen har i brev av 22 november 1930 meddelt at den på generalforsamling 21 s. m. har besluttet å gjennomføre den permanente regulering av Bygdin overensstemmende med den under 5 juli 1928 gitte konsesjon og de avholdte ekspropriasjonsskjønn. I reguleringen opplyses å delta følgende anlegg:

1. Akershus fylke for Rånåsfossanlegget.
2. Oslo kommune for Mørkfoss—Solbergfoss.
3. Borregaard.

Man har konferert med brukseierforeningen om forholdet mellom den midlertidige og den permanente regulering og om tidspunktet for den midlertidige reguleringens ophør. Resultatet av denne konferanse vil fremgå av vedlagte avskrift av Hovedstyrets skrivelse til Brukseierforeningen av 11 desember 1930 og Brukseierforeningens svarskrivelse av 12 næstefter som likeledes vedlegges.

Av korrespondansen vil fremgå at det er forutsetningen at alle udekkede omkostninger og eventuelle gjenstående erstatningskrav vedkommende den midlertidige regulering belastes den permanente regulering og bæres av Brukseierforeningen. Der vil således ikke igjenstå krav, som kan falle staten til last når provisoriet nu nedlegges.

Hovedstyret vil etter dette tillate sig å anbefale at den midlertidige reguleringens ophør fastsettes til 1 juli 1931. Etter bestemmelsene for den midlertidige regulering fastsatt senest ved kgl. resolusjon av 13 november 1925 punkt 1 avgjøres saken av Kongen.

Ophør av den midlertidige regulering av Osen har man ennå ikke kunnet ta standpunkt til, men Brukseierforeningens vedkommende har opplyst at overskjønn skal foregå til våren. Det vil formentlig da ikke vare lenge før Brukseierforeningen tar endelig stilling til om den kommer til å benytte sig av sin konsesjon til å regulere også denne sjø.

Avskrift av Glommens og Laagens Brukseierforenings brev av 22 november 1930 følger vedlagt.

Behandlet i møte den 17 desember 1930.»

Det fremgår herav at Glommens og Lågens brukseierforening ved skrivelse til hovedstyret av 12 desember 1930 har erklært sig enig i at den midlertidige regulering av Bygdin nedlegges den 1 juli 1931 samtidig med at den permanente regulering tas i bruk. I nevnte skrivelse meddeler foreningen også uttrykkelig at den er villig til å bære alle udekkede omkostninger og eventuelle gjenstående erstatningskrav vedkommende nevnte regulering, idet disse utgifter blir å belaste den permanente regulering.

I henhold hertil vil departementet anbefale at der treffes bestemmelse om at den midlertidige regulering av Bygdin ophører fra 1 juli 1931, samtidig med at den permanente regulering av samme sjø tas i bruk.

Departementet tillater sig således å

innstille:

Den i henhold til kgl. resolusjon av 6 oktober 1917 iverksatte midlertidige regulering av Bygdin ophører fra 1 juli 1931 på de forutsetninger som er angitt i Arbeidsdepartementets foredrag av 23 januar 1931 og som er godtatt av Glommens og Lågens brukseierforening ved skrivelse til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 12 desember 1930.

6. A/S Borregaard.

(Tillatelse til å leie inntil 6 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund).

Kgl. resol. av 27. februar 1931.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har under 16 februar 1931 tilskrevet departementet således:

«Fra A/S Borregaard har Hovedstyret mottatt et andragende av 3 desember 1930 om tillatelse til å leie inntil 6 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.

Andragendet er sålydende:

«Mellem A/S Hafslund og A/S Borregaard er den 20 november d. å. avsluttet en kontrakt om levering av spillkraft til fremstilling av vanndamp.

Efter denne kontrakt skal A/S Hafslund levere inntil 6 000 kW. spillkraft, som A/S Borregaard skal anvende til fremstilling av vanndamp i en elektrisk elektrokjele. Kraften skal leveres som trefaset vekselstrøm, 5 000 volt, 50 perioder pr. sek. For overføring av kraften blir bygget et ledningsspennt fra A/S Hafslunds kraftstasjon direkte til A/S Borregaards kjelehus. A/S Hafslund sørger for fornøden konsesjon på og godkjennelse av dette ledningsnett. Kontrakten er gjeldende i 10 år og kan hvis ingen av partene har sagt den op gjelde videre med et års varsel.

Kraftprisen gjøres variabel og avhengig av A/S Borregaards kullpris levert Borregaards kjelerist.

Kontrakten er gjort avhengig av at man får en avgiftsfri konsesjon på kraftleveransen respektive krafterhverven, idet de kraftpriser man her må regne med er så små, at de ikke tåler å bli beheftet med avgifter. Man er også bekjent med at der i lignende tilfeller, hvor norsk vannkraft virkelig erstatter utenlandsk kull, er gitt avgiftsfri konsesjon.

I henhold til ovenstående tillater vi oss å andre det ærede hovedstyre om en avgiftsfri konsesjon på denne krafterhverven.

Da det gjelder å komme igang med anlegget snarest mulig, tillater vi oss å anmode det ærede hovedstyre om en rask behandling av saken.

En erklæring om at spillkraften kun skal brukes til dampfremstilling vedlegges.»

A/S Borregaard har videre innsendt avskrift av den med A/S Hafslund oprettede kraftleiekontrakt samt en erklæring om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse. Disse dokumenter vedlegges.

Sarpsborg bystyre besluttet i møte 18 desember 1930 å anbefale andragendet innvilget.

Østfold fylkes Elektrisitetsforsyning har i påtegningsskrivelse av 9 januar 1931 til Hovedstyret, undertegnet av fylkesmannen i Østfold, uttalt følgende:

«Da det her gjelder leie av ren spillkraft for å gjøre overflødig en tilsvarende import av utenlandske kull, anbefaler jeg konsesjon gitt uten nogen som helst avgifter, da kraftleien for sådan spillkraft som bekjent må settes meget lavt for å kunne konkurrere med de nuværende lave kullpriser.»

Man har med skrivelse av 14 januar 1931 forelagt selskapet et utkast til konsesjonsbetingelser.

A/S Borregaard har i skrivelse av 16 januar 1931 til Hovedstyret bemerket følgende til nevnte utkast til konsesjonsbetingelser:

«Vårt utgangspunkt for leie av denne spillkraft var at vi gjerne vilde imøtekomme kraftanlegget på den annen side Glommen, Hafslund, særlig når vi også derigjennem opnået at man istedenfor å importere kull kunde anvende vannkraft som ellers gikk i sjøen. Den kraftleie vi skal betale svarer til den til enhver tid gjeldende kullpris. Når det tas i betraktning at vi har de nødvendige dampkjeler, som når de elektriske kjeler benyttes står unyttet, vil det forståes at fordelene ikke er så særlig store for vår side.

Det er da under disse omstendigheter klart at vi eller The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. ikke vil kunne underkaste oss nogen byrdefulle betingelser for å erverve denne spillkraft, og at vi naturligvis heller ikke vil kunne gå med på betingelser, som direkte vil stride mot våre egne vedtekter.

Som særlig byrdefulle betingelser vil vi spesielt ha fremhevet: Konsesjonsbetingelsen § 5 om utelukkende anvendelse av norske funksjonærer og arbeidere. Likeledes § 7 om forsikring og § 8 om kraftleveranse.

Ennvidere vil vi bemerke at når konsesjonsbetingelsenes § 2 bestemmer at selskapets administrerende direktør skal være norsk statsborger, bosatt i riket, så er det et vilkår som ikke kan aksepteres allerede av den grunn at det ikke vil være overensstemmende med A/S Borregaards egne vedtekter.

Såfremt Hovedstyret og Departementet finner å måtte opprettholde disse konsesjonsbetingelser akter vi å meddele A/S Hafslund at vi ikke reflekterer på her angjeldende spillkraft.»

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Under hensyntagen til at det her gjelder en spillkraftlevering som skal erstatte utenlandske kull vil Hovedstyret anbefale at der ikke inntas nogen betingelse om avgift i en eventuell konsesjon på det heromhandlede kraftleieforhold.

Angående A/S Borregaards bemerkninger i skrivelse av 16 januar 1931 til Hovedstyret skal man tillate sig å anføre:

Den av selskapet påpekte bestemmelse i utkastets punkt 2 om at selskapets administrerende direktør skal være norsk statsborger bosatt her i riket, kan formentlig sløifes da konsesjonslovene ikke gir noget bestemt påbud om en sådan bestemmelse.

Angående punkt 5 om norske funksjonærer og arbeidere samt punkt 7 om forsikring kan bemerkes at ifølge § 23,3 i lov av 14 desember 1917 skal disse bestemmelser medtas i konsesjonstillatelsen.

Betingelsene i punkt 5 og 7 kan derfor etter Hovedstyrets mening ikke sløifes. Derimot vil man anbefale at disse betingelser blir gjort gjeldende kun for de anlegg som utføres av hensyn til den heromhandlede kraftlevering og ikke for selskapets øvrige anlegg.

Bestemmelsen i punkt 8 om kraftavståelse er medtatt i henhold til § 23,5 i lov av 14 desember 1917.

Efter Hovedstyrets mening gir loven ikke adgang til å frafalle bestemmelsen om kraftavståelse. Da det imidlertid ifølge den mellom A/S Hafslund og A/S Borregaard opprettede kraftleiekontrakt gjelder levering

av spillkraft i den utstrekning A/S Hafslund ønsker å levere, varierende fra 1500 til 6000 kW. i trin på ca. 700 kW., antar Hovedstyret at bestemmelsen om kraftavståelse ikke vil kunne få praktisk betydning. Hovedstyret vil anbefale at omhandlede 10 pct. av den kraft som konsesjonæren til enhver tid mottar tildeles Sarpsborg by, idet distriktets landkommuner er sikret kraft fra A/S Hafslund i henhold til Smålensoverenskomsten.

I henhold til det foran anførte vil Hovedstyret anbefale at konsesjon meddeles på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder sålenge kraftleiekontrakten av 20 november 1930 mellom A/S Borregaard og A/S Hafslund står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1951.

2. Styre.

Selskapets direksjon skal ha sitt sete her i riket og for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere bosatt i riket.

3. Overdragelse av kraft.

Den kjøpte kraft kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett søker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal ved bygning og drift av vedkommende anlegg såvidt mulig benytte

funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket hele det siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av vedkommende anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet.

Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske

selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eiere.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 9 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Saken blev behandlet i hovedstyremøte den 3 februar 1931.

Dette utkast til konsesjonsbetingelser blev forelagt selskapet til vedtagelse ved Hovedstyrets skrivelse av 5 februar 1931.

I skrivelse av 11 februar 1931 til Hovedstyret uttalte A/S Borregaard følgende:

«A d p u n k t 5, 6 o g 7.

Under forutsetning av, at betingelsene kun gjelder for de anlegg, som gjøres av hensyn til denne spillkraftlevering, har vi intet å bemerke.

A d p u n k t 8.

Vi forutsetter, at en kraftavståelse eventuelt blir til Sarpsborg kommune. Likeså forutsetter vi, at der eventuelt kun skal avståes 10 pct. av den kraft, vi til enhver tid mottar, og at kraften skal leveres på samme vilkår som bestemt i leiekontrakten.

Hvad prisen angår, er denne tydelig spesifisert i punkt 8, og vi har forøvrig intet å bemerke til dette punkt.

Vi forutsetter ennvidere, at samtlige restriksjoner vi pålegger oss som en følge av ovenstående kraftleiekontrakt, bortfaller såsnart kontrakten er bragt til ophør.

Forøvrig har vi intet å bemerke til det mottatte utkast.»

Sakens dokumenter vedlegges.»

Man vedlegger den i Hovedstyrets skrivelse påberopte kraftleiekontrakt samt den i henhold til erhvervslovens § 24 avgitte erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at andragendet innvilges.

Som det vil sees har hovedstyret ikke foreslått betinget avgift til stat og kommuner. Der er heller ikke inntatt bestemmelser om fattigfond og sikkerhetsstillelse.

Departementet finner etter omstendighetene å kunne anbefale tillatelsen meddelt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

Ansøkeren sees å ha uttalt forutsetning om at kraftavståelse i tilfelle skjer til Sarpsborg kommune. Departementet finner ikke å burde ta standpunkt hertil før det viser sig om der reises krav om kraftavståelse.

Man tillater sig således å

innstille:

I henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, meddeles A/S Borregaard tillatelse til å leie inntil 6 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 27 februar 1931 inn-
tatte betingelser.

7. A/S Fiskå Verk.

(Tillatelse til å leie inntil 6 000 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk).

Kgl. resol. av 20 mars 1931.

Ved kgl. resolusjon av 17 juli 1925 blev det i medhold av kap. IV i lov av 14 desember 1917, nr. 16 tillatt A/S Fiskå Verk, Vågsbygden pr. Kristiansand, å leie inntil 2 500 kW. spillkraft fra Kristiansands komm. Elektrisitetsverk.

Ved kgl. resolusjon av 30 april 1926 blev der meddelt samme selskap tillatelse til å leie ytterligere inntil 1 000 kW. fra Kristiansands komm. Elektrisitetsverk.

Man henviser angående disse til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XII, s. 53 f. f. og bind XIII, s. 48 f. f.

Til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet er innkommet et andragende datert 4 desember 1930 fra A/S Fiskå Verk om leie av 6 000 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

I anledning herav har hovedstyret under 17 desember 1930 tilskrevet departementet således:

«I skrivelse av 4 desember 1930 stilet til Arbeidsdepartementet har A/S Fiskå Verk andratt om konsesjon på leie av ca. 6 000 kW. årskraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Dette andragende er sålydende:

«Vi tillater oss herved å ansøke om konsesjon for leie av 6 000 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Kopi av kraftleiekontrakten av 12 november 1930 vedlegges.

Vårt selskap har tidligere følgende kraftleiekontrakter med Kristiansands Elektrisitetsverk:

1. Kontrakt av 11 august 1906 for 2 000 HK.
2. Kontrakt av 20 november 1923 for 1 000 kW. spillkraft.
3. Kontrakt av 9 november 1925 for 2 500 kW. spillkraft.

Det har vist sig meget uheldig for vårt selskap å måtte basere driften vesentlig på spillkraft. I vinterhalvåret har vi av den grunn stadig hatt driftsinnskrenkninger med derav følgende opsigelse av en del av arbeiderne. Vi har derfor sluttet ovennevnte kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk for å få en stabil kraftleveranse, og ikke behøve å være avhengig av spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk. Da kraftleiekontrakten med Vest-Agder Elektrisitetsverk er sluttet for i det vesentlige å avløse ovennevnte 2 kontrakter om spillkraft, tillater vi oss å andra om, at vi må bli meddelt konsesjon på samme vilkår som opstillet i konsesjonen for de 2 spillkraftkontrakter.»

Oddernes herredsstyre har i møte den 10 desember 1930 anbefalt andragendet innvilget, men under den uttrykkelige forutsetning at der mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk opnåes full enighet om kraftforsyningen innen Oddernes herred.

Oddernes herredsstyres ovennevnte uttalelse av 10 desember 1930 er sålydende:

«Under henvisning til skrivelse fra overingeniøren for fylkets elektrisitetsforsyning av 8 desember 1930 til fylkesmannen i Vest-Agder anbefaler herredsstyret A/S Fiskå Verks ansøking om leie av inntil 6 000 kW. av Vest-Agder Elektrisitetsverk. Anbefalingen er gitt under den uttrykkelige forutsetning at der mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk opnåes full enighet om kraftforsyningen innen Oddernes herred.»

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Vest-Agder fylke har i skrivelse av 8 desember 1930 til fylkesmannen i Vest-Agder anbefalt konsesjonen gitt på samme vilkår som gjelder for A/S Fiskå Verks konsesjoner av 17 juli 1925 og 30 april 1926 på leie av 2 500 kW. spillkraft respektive 1 000 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk.

Fylkesmannen i Vest-Agder fylke har i påtegningskrivelse hertil av 11 desember 1930 anbefalt andragendet innvilget.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Nærværende kraftleiekontrakt av 24 november 1930 mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og A/S Fiskå Verk om leie av ca. 6 000 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk står i forbindelse med Vest-Agder fylkes utbygning av Skjerka kraftanlegg.

Med hensyn til de forutgåtte forhandlinger som har funnet sted for kraftleiekontraktens opprettelse har man mottatt en nærmere redegjørelse i skrivelse hertil av 12 desember 1930 fra advokat Birger Olafsen på vegne av A/S Fiskå Verk.

Advokat Olafsens ovennevnte skrivelse av 12 desember 1930 er sålydende:

«Under henvisning til ingeniør Nissens og min konferanse idag med det ærede Hovedstyres generaldirektør tillater jeg mig å meddele følgende:

A/S Fiskå Verk har under 24 november 1930 undertegnet det foreliggende utkast til kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk om leie av 6 000 kW. Fiskå Verk har gjort sin undertegning av kontrakten betinget av at det får konsesjon på betingelser i alt vesentlig overensstemmende med de konsesjonsbetingelser som gjelder for de kraftleiekontrakter som Fiskå Verk nu har med Kristiansand.

Saken ligger nu således an:

Efter kontrakten mellom Fiskå og Vest-Agder skal Fiskå Verk stille sikkerhet for fire ¼ års leie. Denne sikkerhet har de tilbudt stillet med 1ste prioritets pant i Fiskå Verk samt kr. 100 000,00 i gode gangbare obligasjoner.

I telegram av 4 desember 1930 har Vest-Agder fylke og Vest-Agder Elektrisitetsverk godkjent denne garanti under forutsetning av at Justisdepartementet og Kommunalbanken ikke har noget å bemerke til garantien. Dette telegram er inntatt i den vedlagte avskrift av Justisdepartementets skrivelse til Norges Kommunalbank av 10 desember 1930. Av samme skrivelse vil fremgå at Justisdepartementet har godkjent denne garanti. Videre vil av skrivelser fremgå at Justisdepartementet har godkjent den av Vest-Agder tilbudte garanti for det femte $\frac{1}{4}$ år som skal skaffes ved en garanti fra Tennant & Co.

Videre har Arbeidsdepartementet i skrivelse til mig av 9 desember 1930 samtykket i at Vest-Agder fylkeskommune før kjøpesummen for Skjerka er betalt utsteder pantobligasjon i vannfallet til sikkerhet for det for utbygningen tilsagte lån i Kommunalbanken mot at der skaffes en nærmere angitt erklæring fra Kommunalbanken.

Førstkommende mandag vil der bli avholdt møte i Kommunalbanken til godkjenning av sikkerheten fra Fiskå og fra Tennant og til avgivelse av erklæring om de kr. 65 000,00 som staten skal ha for kjøpesummen.

Som nevnt under konferansen idag er ikke forholdet til Kristiansand helt formelt i orden. Grunnen hertil er at den påtenkte ordning må forelegges fylkestinget som trer sammen 17 januar 1931. Imidlertid tillater jeg mig høfligst å henstille om ikke det ærede Hovedstyre når det tirsdag førstkommende behandler kraftleiekonsesjonen kunde ta det samme forbehold som Justisdepartementet har tatt i sin foran nevnte skrivelse til Norges Kommunalbank av 10 desember 1930.

Som det av ovennevnte redegjørelse vil fremgå er sakens gjennomførelse nu alene avhengig av:

1. At Kommunalbanken godkjenner den tilbudte garanti og avgir den omhandlede erklæring.
2. At der meddeles konsesjon til Fiskå på kraftleien på betingelser i alt ve-

sentlig overensstemmende med de som selskapet har fra før.

Det er planen at alt skulde foreligge ferdig til fylkestinget den 17 januar 1931, således at saken helt blir låst igjen ved fylkestingets beslutning om dens gjennomførelse.»

Den i advokatens ovennevnte skrivelse av 12 desember 1930 påberopte avskrift av Justisdepartementets skrivelse av 10 desember 1930 til Norges Kommunalbank er sålydende:

«Med skrivelser av 1, 3 og 4 desember sistleden har advokat Birger Olafsen forelagt dette departement til uttalelse utkast til garantierklæring fra A/S Tennant Sons & Co., utkast til overenskomst mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og A/S Tennant Sons & Co., samt utkast til pantobligasjon fra Vest-Agder fylke til den ærede bank. Likeledes er der i de samme skrivelser anmodet om departementets uttalelse angående den av A/S Fiskå Verk tilbudte garanti overfor Vest-Agder Elektrisitetsverk.

I anledning herav vil departementet meddele, at man forsåvidt angår det oversendte utkast til garantierklæring fra A/S Tennant Sons & Co. ikke finner annet å bemerke enn — som også påpekt av advokat Olafsen — at der i erklæringens tekst bør inntas: «Nærværende garantierklæring er bindende for oss for den tid kontrakten mellom A/S Fiskå Verk og Vest-Agder Elektrisitetsverk av er gjeldende.» Videre finner man, som også advokat Olafsen har bemerket, at punkt 1 i den mellom A/S Tennant og Vest-Agder Elektrisitetsverk forutsatte overenskomst bør endres så det lyder: «Fiskå Verk stiller ved kontraktens opprettelse en av Vest-Agder Elektrisitetsverk godkjent» o. s. v. Forøvrig har man heller ikke til dette utkast noget å bemerke. Det samme gjelder utkastet til pantobligasjon ved hvilket man dog med advokat Olafsen gjør oppmerksom på lov av 1 juli 1927 § 15 om registrering av elektriske ledninger.

Hvad angår den av Fiskå Verk tilbudte direkte garanti finner departementet for

sitt vedkommende å kunne godkjenne denne. Fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og fylkesmannen i Vest-Agder har departementet forøvrig med hensyn til samme garanti den 4 desember sistleden mottatt et sålydende telegram: «Styret finner for sitt vedkommende å kunne godkjenne den av Fiskå Verk nu tilbudte garanti, nemlig 1ste prioritets pant i Fiskå Verk — kr. 100 000,00 — i gode gangbare obligasjoner under forutsetning av at Justisdepartementet og Kommunalbanken ikke har noget å bemerke til denne garanti.»

Departementet er blitt bekjent med at den forutsatte overenskomst mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk ennå ikke er bragt i orden. I anledning herav vil man uttrykkelig bemerke at den godkjennelse fra departementets side som inneholdes i nærværende skrivelse er betinget av at så skjer.»

Som det av konsesjonsandragendet vil fremgå er nærværende kraftleiekontrakt av 24 november 1930 mellom A/S Fiskå Verk og Vest-Agder Elektrisitetsverk om leie av 6 000 kW. årskraft sluttet for i det vesentlige å avløse A/S Fiskå Verks nuværende kraftleiekontrakter med Kristiansands Elektrisitetsverk om leie av 1 000 kW. spillkraft og 2 500 kW. spillkraft.

Tillatelse til å leie den nevnte spillkraft på 1 000 kW. og 2 500 kW. fra Kristiansands Elektrisitetsverk er meddelt A/S Fiskå Verk ved kgl. resolusjon av 30 april 1926 respektive 17 juli 1925.

Disse tillatelser gjelder til henholdsvis 1 mars 1944 og 1 mars 1945.

I A/S Fiskå Verks konsesjon av 30 april 1926 såvelsom i dets konsesjon av 17 juli 1925 er fastsatt en årlig avgift til statskassen av kr. 0,50 pr. kW. og til kommuner en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW. av den i årets løp gjennomsnittlige benyttede kraft.

Forøvrig er nevnte konsesjoner meddelt på vanlige betingelser.

Ifølge den nu oprettede kraftleiekontrakt mellom A/S Fiskå Verk og Vest-Agder Elektrisitetsverk skal Vest-Agder Elektrisi-

tetsverk levere til A/S Fiskå Verk 6 000 kW. fra 1 januar 1933 forutsatt at begge parter på den tid har sine respektive anlegg ferdig.

For nevnte 6 000 kW. betaler Fiskå Verk kr. 51,00 pr. kW. pr. år eller tilsammen kr. 306 000,00 pr. år selv om de 6 000 kW. ikke blir fullt utnyttet av Fiskå.

For den energi Fiskå uttar utover 6 000 kW. gjennomsnittlig pr. kalendermåned betales 0,6 øre pr. kWh.

Betalingen erlegges fra det tidspunkt etter 1 januar 1933 da begge parter har sine anlegg såpass ferdig at energileveringen kan påbegynnes.

Kraftleiekontrakten er bindende for begge parter til utgangen av året 1947, men Fiskå skal med varsel innen utgangen av 1945 ha rett til å forlenge kontrakten for ytterligere 15 år, altså til utgangen av 1962.

Såfremt myndighetene godkjenner overenskomsten — hvorom Hovedstyret har uttalt sig i skrivelse av 10 mai 1930 — vil man anbefale at konsesjon meddeles for et tidsrum svarende til utløpstiden for den forlengede kontrakt, d. v. s. ikke utover 31 desember 1962.

Enn videre vil man anbefale at der i konsesjonen fastsettes til staten en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW. og til kommuner en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW. av den kraft, hvorav der betales leie.

Under henvisning hertil — og på betingelse av at der opnåes overenskomst mellom Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk, som påbe- ropt i Justisdepartementets ovennevnte skrivelse av 10 desember 1930 til Norges Kommunalbank — vil Hovedstyret anbefale nærværende kraftleiekonsesjon meddelt på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Fiskå Verk og Vest-Agder Elektrisitetsverk oprettede kontrakt av 24 november 1930 om levering av ca. 6 000 kW. årskraft står ved makt, dog ikke utover 31 desember 1962.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjer skal to tredjedeler til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal såvidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer

forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av

leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW. og til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av de i foranstående post 2 og 10 fastsatte betingelser medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24 samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 17 desember 1930.»

Man vedlegger de av hovedstyret påberopte bilag, hvoriblandt den omhandlede kraftleiekontrakt og den i henhold til konsesjonslovens § 24 avgitte erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale, siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at der i henhold til konsesjonslovens kap. IV meddeles A/S Fiskå Verk den ansøkte tillatelse til leie av inntil 6 000 kW. elektrisk kraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Man antar at der for tillatelsen bør oppstilles vilkår overensstemmende med hovedstyrets forslag, hvori som det vil sees er medtatt bestemmelser om avgift til staten og kommuner og om kraftavståelse til kommuner, derimot ikke til staten.

Ifølge meddelelse fra Justisdepartementet vil der samtidig med nærværende innstilling bli avgitt innstilling om godkjenning av Kristiansands bystyres vedtak av 13 og 25 juni 1930 om å bemyndige formannskapet til å vedta overenskomst med Vest-Agder Elektrisitetsverk om kraftlevering m. v. og formannskapets vedtak av 28 januar 1931 hvorved overenskomsten er godtatt. Likeledes vil der samtidig bli avgitt innstilling om godkjenning av Vest-Agder fylkestings vedtak av 24 januar 1931 om å bygge ut Skjerka med 2 aggregater innenfor rammen av det godkjente lån på kr. 5 600 000,00 m. v.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates A/S Fiskå Verk, Vågsbygden pr. Kristiansand, i medhold av lov av 14 desember 1917, nr. 16, kap. IV å leie inntil 6 000 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 mars 1931 anførte betingelser.

8. Bergens Privatbank og Den norske Creditbank.

(Tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Bjølvefossen).

Kgl. resol. av 27 mars 1931.

Fra Bergens Privatbank og Den norske Creditbank har man mottatt et andragende, datert 7 november 1930, om tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Bjølvefossen.

Andragendet er sålydende:

«Som det tør være det ærede departement bekjent, tok undertegnede banker A/S Bjølvefossens anlegg i Aalvik i Hardanger til brukelighet den 30. juni 1927 for at igangsette produktion av ferrosilicium for at opnaa forrentning av og om mulig avdrag paa vort betydelige tilgodehavende i selskapet. Driften har paagaat jevnt og paagaar fremdeles, likesom vi agter at fortsætte fabrikationen fremover. Da imidlertid brukspanthaverfristen utløper den 30. juni 1932, har vi indledet forhandlinger med selskapets største aksjonær, Det norske Aktieselskap for Elektrokemisk Industri, om erhvervelse av dettes aktiepost paa ca. 67 000 stk., likesom vi i tilfælde vilde gjøre de øvrige aksjonærer et rimelig forslag til utløsning av deres interesser. Selskapets aktiekapital er kr. 4 976 125,00 fordelt paa 142 175 aktier à kr. 35,00 paalydende. Vi tillater os at ansøke det ærede departement om tilladelse til eventuelt at erverve ovenomhandlede aktier, hvorved aktiemajoriteten vil bringes over paa bankenes hænder, idet vi tør oplyse, at naar vi paatænker en saadan erhvervelse, er det for at holde driften gaaende ved verket, mens kraften ellers ikke vilde bli utnyttet, da det desværre har vist sig ugjærlig at finde anden nyttiggjørelse for den. Driften beskæftiger ca. 220 arbeidere og i bygden bor der ca. 1 000 indvaanere, som helt og holdent er avhengig av at driften opretholdes. Produktet eksporteres til utlandet i et kvantum av 14 000—18 000 tons aarlig, repræsenterende en værdi av ca. kr. 3 500 000,00.

Vi mener derfor med fuld berettigelse at kunne uttale, at utnyttelsen av Bjølvefossen betyr en stor social fordel for bygden og landet.

Om der skulde vise sig nogen hindring for at bankene kan erverve aktierne, vil vi maatte overveie spørsmålet om at tilslaa os anlæggene ved auktion, hvilket vilde medføre værdiløshet for de øvrige aksjonærers interesser.»

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 7 mars 1931 har avgitt en uttalelse, hvorav man hitsetter følgende:

«Saken har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Kvam herredsstyre har i møte den 7 januar 1931 gjort sådant enstemmig vedtak:

«Ein hev ingen ting å merkja til at brukspanthavarane sin søknad vert stetta.»

Overingeniøren for fylkets elektrisitetsforsyning og fylkesmannen henholder sig til herredsstyrets uttalelse.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

A/S Bjølvefossen fikk ved kgl. resolusjon av 3 desember 1915 tillatelse til å erverve disse vassdragsrettigheter i Bjølvo og til å regulere vassdraget, alt på visse nærmere angitte betingelser. Disses avsnitt I post 1 inneholder bl. a. følgende:

«Selskapets aksjer skal lyde på navn, aksjene skal ikke med rettsvirkning kunne tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, norske banker eller med vedkommende departements tillatelse norske selskaper. Dog må summen av de aksjer, hvori en bank er interessert som eier eller panthaver ikke uten vedkommende departements tillatelse overstige 1/10 av aksjekapitalen.

Selskapets vedtekter såvelsom senere forandringer i disse blir å forelegges vedkommende departement til godkjennelse.»

Ved Arbeidsdepartementets skrivelse

av 26 mars 1925 fikk Det norske Aktieselskap for Elektrokemisk Industri tillatelse til å inneha aksjer i A/S Bjølvefossen i en nærmere angitt utstrekning. — Senere er der foretatt visse endringer i A/S Bjølvefossens vedtekter bl. a. gående ut på å nedskrive aksjekapitalen og slå de tidligere bestående aksjegrupper sammen i ett. Hovedstyret henviser herom til sin skrivelse av 18 januar 1928 hvori det bl. a. anførte at betenkeligheten ved den i forbindelse med nedskrivningen foreslåtte sammenslutning til en aksjegruppe lå i at Elektrokemisk derved fikk makten i A/S Bjølvefossen. Det fikk visstnok ikke så meget som halvparten av aksjene, men da de øvrige aksjonærer var spredt, vilde det neppe kunne øve nogen vesentlig innflytelse på selskapet like overfor den samlede aksjeblokk som Elektrokemisk representerer. Bjølvefossens karakter av å være helt ut norsk vilde endres da Elektrokemisk ikke hadde utelukkende norsk aksjekapital. Under henvisning til at Elektrokemisk var lovlig aksjeeier og til de fordeler som vedtektsforandringene var påberopt å skulle medføre for A/S Bjølvefossen antok dog hovedstyret at de burde aksepteres.

Disse vedtektsforandringer blev godkjent ved regjeringens resolusjon av 8 mars 1928.

Efter det foreliggende består aksjekapitalen i A/S Bjølvefossen av kr. 4 976 125,00 fordelt på 142 175 aksjer à kr. 35,00 hvorav ca. 67 385 stk. eller ca. 47 pct. av den samlede aksjekapital tilhører Elektrokemisk.

For å kunne erhverve aksjemajoriteten i selskapet trenger de omhandlede to banker tillatelse efter erhvervsloven av 14 desember 1917 dens § 36. De har for tiden anlegget til brukelighet, men kan altså efter lovens § 35 ikke fortsette lengere hermed enn til 30 juni 1932.

Hvis bankene ikke får den omsøkte tillatelse må man, som også nevnt i søknaden, regne med at de vil tilslå sig anleggene ved auksjon, hvilket vil medføre at de øvrige aksjonærers interesser blir verdiløse. Dernæst løper man vel større risiko og

vanskelighet med å opprettholde driften, enn om søknaden blir imøtekommet.

Hovedstyret ser for sitt vedkommende ingen særlig betenkelighet ved at ansøkingen i dette tilfelle blir innvilget. Man må visstnok gå ut fra at bankene ikke varig vil sitte med disse aksjer, men det bør efter hovedstyrets mening ikke i og for sig være nogen avgjørende hindring. Efter forholdene som de nu ligger an gjør man rettest i å regne med at det vil gå adskillig tid før bankene med fordel vil kunne bli av med sine aksjer. — Hovedstyret vil derfor anbefale at den omsøkte tillatelse meddeles.

Efter erhvervslovens § 36 kan der ved meddelelse av en sådan tillatelse fastsettes sådanne betingelser som finnes påkrevet av almene hensyn. — Hovedstyret vil for sitt vedkommende foreslå at tillatelsen i tilfelle ikke gjøres avhengig av vilkår.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 6 mars 1931.»

Man vedlegger i konsept departementets, av hovedstyret påberopte skrivelse av 26 mars 1925 samt det til grunn for regjeringens resolusjon av 8 mars 1928 liggende foredrag.

Departementet skal bemerke at av A/S Bjølvefossens 142 175 aksjer eier Den norske Creditbank og Bergens Privatbank for tiden hver 16 265 aksjer. Hvis andragendet innvilges vil de to banker bli eier av til sammen 99 915 aksjer eller ca. 70 pct.

Departementet finner efter det foreliggende med hovedstyret å kunne anbefale at de nevnte to banker får tillatelse til å erhverve aksjemajoriteten i selskapet. Man finner likeledes å kunne slutte sig til hovedstyrets forslag om at tillatelsen ikke gjøres avhengig av betingelser.

I henhold til det anførte tillater man sig å

i n n s t i l l e :

Det tillates i henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 36 Bergens Privatbank og Den norske Creditbank å erhverve aksjemajoriteten i A/S Bjølvefossen.

9. Fosdalens Bergverks-Aktieselskab.

(Tillatelse til leie av ytterligere 1 300 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk).

Kgl. resol. av 12 juni 1931.

Ved kgl. resolusjon av 17 juli 1925 fikk Fosdalens Bergverks A/S tillatelse til å leie inntil 700 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på nærmere angitte vilkår.

Herom tillater man sig å henvise til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» XII side 50 ff.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet med skrivelse av 5 mai 1931 mottatt et andragende, datert 17 januar 1931, fra selskapet om konsesjon på leie av ytterligere 1 300 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse hertil av 17 januar 1931 har Fosdalens Bergverks-Aktieselskab andratt om konsesjon på leie av ytterligere 1 300 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Dette andragende er sålydende:

«I henhold til kgl. resolusjon av 17 juli 1925 erholdt vi det ærede departements konsesjon på leie av inntil 700 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Da vårt selskap i den senere tid har foretatt en del utvidelser, kommer vårt behov av elektrisk energi i fremtiden å bli betraktelig større enn 700 kW.

Vi tillater oss i den anledning å andra det ærede departement om at den under 17 juli 1925 meddelte konsesjon på leie av inntil 700 kW. forhøies med ytterligere 1 300 kW., således at vi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk får tillatelse til å leie ialt inntil 2 000 kW.

Malm herredsstyre har i møte den 13 mars 1931 avgitt følgende uttalelse om saken:

«Herredsstyret vil på det beste anbefale at den ansøkte konsesjon innvilges.

Da Malm kommune ved Fosdalens Bergverks A/S utvidede abonnement blir en

av de største avtakere av elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk uten nogen direkte fordel herav for Malm kommunale elektrisitetsverk, som går med stort årlig underskudd, finner man å burde fremholde dette forhold og reise krav om at Malm kommune for eftertiden tilståes inntil 10 pct. av leieinntektene av omhandlede abonnement til Fosdalens Bergverks A/S, dette selvsagt uten ekstra utgift for konsesjonssøkeren.»

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Nord-Trøndelag fylke har i påtegningskrivelse av 18 mars 1931 til fylkesmannen i Nord-Trøndelag meddelt følgende:

«Det av herredsstyret reiste krav om at kommunen skal tilståes 10 pct. av fylkesverkets kraftleieinntekt kan jeg ikke anbefale imøtekommet. Malm kommune har ingen utgifter eller ulemper ved fylkesverkets kraftlevering til grubeselskapet. Kraftleien utgjør for tiden ca. kr. 90 000,00 pr. år og vil med tiden muligens komme op i kr. 120 000,00 til kr. 150 000,00 årlig.

Malm kommunale Elektrisitetsverk leier sin kraft fra fylkesverket på samme betingelser som andre tilsluttede kommunale verker.»

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fylke har i påtegningskrivelse hertil av 20 mars 1931 meddelt at han slutter sig fullt ut til ovennevnte uttalelse av 18 mars 1931 fra overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Nord-Trøndelag fylke.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved kgl. resolusjon av 17 juli 1925 meddeltes Fosdalens Bergverks-Aktieselskab konsesjon på leie av inntil 700 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gjelder for den tid konsesjonæren måtte leie inntil 700 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, dog ikke utover 1 juli 1946. I betingelsene for konsesjonen er enn videre fastsatt bestemmelser om selskapets styre og kapital, kraftavståelse til kommuner, avgift til staten, samt kunstig forhøielse av priser.

For tillatelsen er forøvrig fastsatt vanlige betingelser.

Det av Malm herredsstyre i sin ovennevnte uttalelse av 13 mars 1931 reiste krav om 10 pct. av leieinntekten antar man ikke bør imøtekommes — en sådan bestemmelse vil i tilfelle være helt usedvanlig og den måtte antagelig forhøie kraftprisen for bedriften med et vesentlig beløp. Ifølge enstemmig vedtak av fylkestinget den 12 juni 1920 er fylkesverket berettiget til å levere elektrisk kraft til andre konsumenter enn kommuner, når det solgte kraftkvantum utgjør 200 kW. og derover.

Der kunde efter erhvervslovens § 23 punkt 4 bli spørsmål om fastsettelse av en årlig avgift til herredet. En sådan avgift må imidlertid efter loven ramme selve bedriften, hvilket efter herredets egen erklæring ikke er hensikten. Hovedstyret har derfor ikke funnet det nødvendig å foreslå bestemmelsen herom inntatt i konsesjonen.

Man har herfra tilstillet Fosdalens Bergverks-Aktieselskap et forslag til betingelser for tillatelse for selskapet til å leie ytterligere inntil 1300 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. I forslaget er inntatt i det vesentlige de samme betingelser som fastsatt i selskapets ovennevnte konsesjon av 17 juli 1925 forsåvidt angår betingelsene om tidsbegrensning, selskapets styre og kapital, kraftavståelse til kommuner samt avgift til staten. Derimot er betingelsen om kunstig forhøielse av priser i den meddelte konsesjon ikke medtatt i forslaget til betingelser for den nu søkte konsesjon.

I skrivelse hertil av 13 mars 1931 har Fosdalens Bergverks-Aktieselskap bl. a. meddelt at det finner å kunne akseptere de foreslåtte betingelser.

Denne skrivelse er sålydende:

«Vi har takkende mottatt det ærede hovedstyres skrivelse av 24 februar med forslag til konsesjonsbetingelser for ovennevnte kraftleie.

Vi finner å kunne akseptere de foreslåtte betingelser, dog var vi takknemlig for å få inntatt forbehold om at kraftkvantum, som efter punkt 8 er betinget avstått,

i sin helhet tildeles Nord-Trøndelag fylkeskommune. Det samme forbehold er inntatt også i den forrige konsesjon (kgl. resolusjon av 17 juli 1925).»

I punkt 8 i betingelsene i selskapets konsesjon av 17 juli 1925 er fastsatt 10 pct. kraftavståelse til kommuner.

I skrivelse av 30 mars 1926 til ingeniørene Nissen og von Krogh har Arbeidsdepartementet meddelt at det i tilfelle vil kunne anbefale at det kraftkvantum som er betinget avstått i henhold til Fosdalens Bergverks-Aktieselskaps konsesjon av 17 juli 1925 i sin helhet tildeles Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Man vil anbefale at den kraft som eventuelt kan kreves avstått til kommuner i henhold til den av selskapet nu søkte konsesjon likeledes eventuelt tildeles Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Under henvisning hertil tillater Hovedstyret sig å anbefale at Fosdalens Bergverks-Aktieselskab meddeles tillatelse til å leie ytterligere inntil 1300 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på vedlagte forslag til betingelser.

Behandlet i hovedstyremøte den 4 mai 1931.»

Hovedstyrets forslag til betingelser er følgende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Fosdalens Bergverks-Aktieselskab måtte leie ytterligere inntil 1300 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk i henhold til kontrakt av 21 mai 1930 mellem Fosdalens Bergverks-Aktieselskab og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, dog ikke utover 1 juli 1946.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sæte her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

For så vidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal såvidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel, når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt avskrift av kontrakt mellem selskapet og Nord-Trøndelag fylke av 21 mai 1930.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at den ansøkte tillatelse blir gitt i henhold til erhvervslovens kap. IV.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser, som er vedtatt av søkeren.

I vilkårenes post 1 er leietiden begrenset til 1 juli 1946.

Avgift til staten er betinget med kr. 1,00 pr. kW., jfr. post 9.

Avgift til kommuner og kraftavståelse til staten er ikke betinget.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates Fosdalens Bergverks-Aktieselskap i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV å leie ytterligere inntil 1300 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 12 juni 1931 inntatte betingelser.

10. Haugesund kommune.

(*Forlengelse av fristen for fullførelse av regulering og utbygning av Etnevassdraget*).

Kgl. resol. av 3 juli 1931.

Ved kgl. resolusjon av 20 april 1923 blev der meddelt Haugesund kommune tillatelse til å foreta regulering av Etnevassdraget (Litledalsvassdraget) i Etne, Hordaland fylke overensstemmende med fremlagte planer.

Angående denne tillatelse og de dertil knyttede betingelser henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind X side 56 flg. og til den sammesteds påberopte St. prp. nr. 53, 1922.

Blandt konsesjonsvilkårene var som post 5 opstillet bestemmelse om at regulerings- og utbygningsarbeidet må være fullført innen en frist av 7 år efterat konsesjonen er gitt.

Haugesunds Elektrisitetsverks styre har på vegne av Haugesund kommune under 6 november 1929 søkt om 10 års forlengelse av nevnte frist til 20 april 1940.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som under 4 mai 1931 har anført følgende:

«Av andragendet hitsettes:

«Andragendet innbefatter samtlige de konsesjonen omfattende reguleringsarbeider med undtagelse av 8 m. opdemning av Løkelsvatn i Hardelandsfallet og 4 m. opdemning av inntaksbassenget Hardelandsvatn i Litledalsvassdraget, hvilke arbeider allerede er utført ved den delvise utbygning som blev fullført i 1920.

Årsaken til at ikke en større del eller samtlige reguleringsarbeider har kunnet iverksettes for fullførelse innen den i konsesjonen meddelte frist er flere, der i det vesentligste må tilbakeføres til de i høi grad ekstraordinære forhold som krigs- og etterkrigsårene har medført.

Således kan bare nevnes at krigstidens brenselsforsyningsvanskeligheter fremtvang et sterkt elektrisitetsbehov, hvis dekning blev meget kostbar på grunn av de samtidig

også av krigen fremkalte usedvanlige høie anleggsutgifter.

For Haugesunds vedkommende medførte dette sammen med ugunstig utbygningsalternativ fremtvunget ved at krigen skapte tekniske vanskeligheter, ikke alene en usedvanlig kostbar første utbygning, men også den vanskelighet at ikke før var denne utbygning ferdig, forinnen byens forbruk øket i en sådan utstrekning at ytterligere kraftmengder måtte skaffes tilveie.

Å gjøre dette ved fortsatt regulering og utbygning av angjeldende vassdrag viste sig ved nærmere foretatte undersøkelser økonomisk ugjennemførlig med de på den tid enn eksisterende urimelig høie anleggsutgifter, og for da å kunne dekke det påregnelige kraftbehov, inngikk kommunen istedetfor i 1921 på en 10 års kraftleiekontrakt med A/S Saudefallene, omfattende et minstekvantum på 2 000 kW. med opsjon på ytterligere 8 000 kW., alt gjeldende fra høsten 1923.

Av de samme grunner som for denne kraftleiekontrakts inngåelse var det dengang heller ikke mulig for Haugesunds kommune på rimelige vilkår å kunne tilby kraftlevering til halvøens distrikter gjennom det for samme oprettede Haugesundshalvøens og Karmøys Kraftselskap, til tross for at en fellesforsyning for byen og disse distrikter i en eller annen form fra angjeldende vassdrag i Etne utvilsomt er den løsning for halvøens elektrisitetsforsyning som under normale forhold har størst såvel teknisk som økonomisk berettigelse.

Angjeldende kraftselskap måtte derfor søke sitt kraftbehov tilfredsstillet annetsteds, og inngikk på samme måte som Haugesund på kraftleiekontrakt med A/S Saudefaldene. Denne kontrakt med senere tilleggskontrakter er såvidt man kjenner til bindende for kraftselskapet til 1935 eller 1937.

Herav sees at en stor del av det elektrisitetsforbruk som naturlig bør dekkes ved utbygning av Haugesunds kommunes vassdrag i Etne, for tiden er og ennå for flere år fremover vil måtte tilfredsstilles ved de inngåtte kontrakter om kraftleie

annetsteds fra, nødvendiggjort av krigs- og etterkrigsforholdene.

Hertil kommer også at de såvel i byen som i distriktene i de senere år gjeldende, meget vanskelige økonomiske forhold sammenholdt med de kraftpriser som de høie utbygnings- og kraftleieutgifter nødvendigvis medfører, har trykket elektrisitetsforbruket i byen og i de elektrifiserte distrikter betydelig ned under det som ved normale forhold må kunne påregnes, likesom en rekke av halvøens distrikter i de senere år ikke har hatt økonomisk anledning til, eller — skremt av elektrisitetsmisæren over landet i sin almindelighet — ennå ikke har turdet gå til utbygning av distribusjonsnett.

Efterhvert som normale økonomiske forhold vender tilbake og for tiden gjeldende kraftleiekontrakter utløper, skulde der dog etter foranstående sannsynligvis bli behov for ytterligere reguleringer og utbygning av kommunens vassdrag i Etne. Dette så meget mere som reguleringsutgiftene i sig selv er rimelige, dog vesentlig fordi videre utbygning av disse anlegg i høi grad vil bidra til å forbedre forrentning av de i samme allerede nedlagte kapitaler, derved at de utførte arbeider for en meget stor dels vedkommende også vil komme fremtidige utvidelser tilgode. Samtidig opnåes også en sterkere centralisert drift med derav følgende forholdsvis mindre driftsutgifter.

Alle forhold tatt i betraktning, ligger der således ikke alene for Haugesunds bys, men også for den hele halvøs fremtidige elektrisitetsforsyning betydelig interesse i at den reguleringskonsesjon som kommunen allerede er meddelt på angjeldende vassdrag, blir stående ved makt og man tillater sig derfor så inntrengende som det overhodet er mulig å henstille til det ærede departement at den herved søkte forlengelse av utbygningsfristen må bli imøtekommet.

Dette også så meget mere som Haugesunds økonomiske stilling for tiden er slik at midler til fortsatt regulering for øieblikket ikke kan skaffes tilveie, og en nektelse av forlenget utbygningsfrist med derav føl-

gende bortfalt reguleringsstilladelse reelt vil redusere verdien av Haugesunds kommunes aktiva.

Man tør samtidig henstille at dette innvilges uten nogen stramning av de i den tidligere konsesjon fastsatte betingelser, idet de byrder som allerede hviler på elektrisitetsforsyningen her, er så store, at større neppe kan bæres og i hvert fall må forventes sterkt å ville hemme den utvikling som ikke alene er ønskelig, men også nødvendig for byens og distriktenes fremtid.»

Etne herredsstyre, hvem saken har vært forelagt, finner med 15 mot 2 stemmer etter omstendighetene å måtte anbefale den søkte utsettelse, men da herredet går glipp av et forholdsvis betydelig beløp i årlig avgift likesom de omhandlede vannrettigheter vil komme til å ligge unyttet i lang tid, finner det at herredet må ha berettiget krav på — i alle fall i nogen grad — å bli tilgodesett herfor.

Da det for tiden kan synes å ha sine vanskeligheter med en pengeavgift er herredsstyret blitt stående ved å kreve avgitt et lite kvantum elektrisk energi til bygdens behov for billig pris. Den kraft herredet har krav på ifølge konsesjonen har vært såpass dyr, at det ikke har våget å gå til forsyning med denne kraft. Herredet er ennå ikke forsynt med elektrisk energi, men ved imøtekommelse av herredets krav kunde der være en mulighet for å få forsynet et strøk av bygden med elektrisitet.

I henhold hertil foreslår herredsstyret at tillatelsen tilknyttes betingelse om plikt for Haugesunds elektrisitetsverk til å levere Etne kommune inntil 400 kW. til nærmere fastsatt pris og på nærmere angitte betingelser.

Overingeniøren for Hordaland fylkes elektrisitetsforsyning med tilslutning av fylkesmannen anbefaler andragendet innvilget på de av herredsstyret opstilte vilkår.

Hovedstyret vil etter det oplyste råde til at man stiller sig imøtekommende

til en forlengelse av fristen for reguleringsarbeidens fullførelse. Til å gå så langt som til 10 års forlengelse synes der dog ikke å være tilstrekkelig grunn. Man er stanset ved å anbefale 5 års forlengelse av fristen til 20 april 1935. Som forholdene ligger an finner hovedstyret heller ikke tilstrekkelig grunn til å anbefale tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 4 mai 1931.»

Departementet skal bemerke:

Som det vil ses, har Haugesund kommune kun fullført en mindre del av de konsederte reguleringsanlegg. Kraftstasjonen er utbygget til 4400 døgnhestekrefter ved lavvannføring og med en samlet installasjon på 7600 HK.

Den iverksatte utbygning blev foretatt under høikonjunkturen og blev derfor meget kostbar. Kommunen har av økonomiske hensyn dekket sitt ytterligere kraftbehov ved leie fra A/S Saudefaldene, hvortil kommunen angis å være bundet til høsten 1933. Da kommunen på grunn av sin vanskelige økonomiske stilling for tiden ikke makter å tilveiebringe midler til fortsettelse av regulerings- og utbygningsarbeidet, søkes om 10 års forlengelse av fullførelsesfristen til 20 april 1940.

Departementet finner med hovedstyret å kunne anbefale konsesjonæren meddelt en forlengelse av byggefristen med 5 år, altså til 20 april 1935.

Man har med hovedstyret ikke funnet tilstrekkelig grunn til å foreslå opstillet som betingelse nogen forpliktelse for konsesjonæren til å levere Etne kommune elektrisk energi på andre vilkår enn i konsesjonens post 23 angitt. Man bemerker at ifølge denne betingelse kan herredsstyret forlange kraftavståelse etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet, dersom prisen beregnet på vanlig måte (produksjonskostninger + 20 pct.) vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft, vannfallet kan gi, er tatt i bruk.

Heller ikke finner man at der for frist-

forlengelsen bør oppstilles andre særlige betingelser.

Man tillater sig i henhold til det anførte å

innstille:

Den ved kgl. resolusjon av 20 april 1923 fastsatte frist for fullførelsen av Hauge- og Sund kommunes regulerings- og utbyggningsarbeider i Etnevassdraget forlenges med 5 år til 20 april 1935.

11. Skandinavisk Direkt Stål A/S.

(Tillatelse til å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap).

Kgl. resol. av 10 juli 1931.

Fra advokat Birger Olafsen på vegne av det under dannelse værende Skandinavisk Direkt Stål A/S har departementet mottatt et andragende, datert 23 april 1931, om tillatelse til å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 29 juni 1931 har avgitt sådan uttalelse:

«Med det ærede departements påtegning av 30 april 1931 har man mottatt til uttalelse et andragende datert 23 april 1931 fra advokat Birger Olafsen på vegne av Skandinavisk Direkt Stål A/S om tillatelse til å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.

Andragendet er sålydende:

«Under 25 februar 1931 blev der mellem Vestfold Kraftselskap på den ene side og ingeniørene Gustav Andersen og Henning Flodin på den annen side av et startendes industri-aksjeselskap: Skandinavisk Direkt Stål A/S avsluttet den i avskrift vedlagte kontrakt. Efter kontrakten har Vestfold Kraftselskap forpliktet sig til å levere til Skandinavisk Direkt Stål A/S, til dets bedrift på Revet ved Larvik og innenfor bedriftens område, et kraftkvantum på 2 200 kW. elektrisk energi til elektrisk

smeltning med tilknyttet fabrikkindustri og bimaskineri.

På vegne av det under dannelse værende Skandinavisk Direkt Stål A/S tillater jeg mig herved å ansøke om at der må bli gitt konsesjon på kontrakten i henhold til erhvervslovens §§ 22 og 23.

Det bemerkes at selskapet vil få en minimumskapital av kr. 250 000,00 som vesentlig vil være svensk kapital. Selskapet vil bli registrert som norsk selskap med sete i Norge, og styret vil for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

Selskapet er ennå ikke registrert, men arbeidet med dannelsen av selskapet pågår med all mulig kraft. Jeg går imidlertid ut fra at den omstendighet at selskapet ikke er dannet ikke på nogen måte er til hinder for at konsesjonssaken fremmes hurtigst mulig. Jeg henviser i så henseende til hva som der skjedde ved den konsesjon som blev gitt A/S Norsk Aluminium ved kgl. resolusjon av 27 januar 1923. Ved denne resolusjon blev der gitt dette selskap under dannelse de nødvendige konsesjoner, og der blev bestemt i resolusjonens punkt 4 at konsesjonen trer i kraft efter nærmere bestemmelse av Arbeidsdepartementet. Jeg tør anmode om at der må bli forholdt på lignende måte i nærværende sak. Den i erhvervslovens § 24 påbudte erklæring fra styret vil bli innsendt straks selskapet er anmeldt til firmaregistret.

Det er Skandinavisk Direkt Stål A/S's hensikt å lage et produksjonsverk med minimum 2 000 tonn rustfritt stål efter ingeniør Flodins metode med demonstrasjonsrett for Flodin-Jern A/B. Anlegget vil beskjeftige ca. 40 mann.

Det er selskapets akt senere å gå til en meget større produksjon, men det har på grunn av tidene funnet å burde gå forsiktig frem.

Det bemerkes at der under 25 februar 1931 er opprettet en annen kontrakt mellem Vestfold Kraftselskap på den ene side og ingeniørene Gustav Andersen og Henning Flodin på den annen side på vegne av det stiftendes selskap Skandinavisk Direkt Stål

A/S om kjøp av eiendommen Larvik Slip og mek. Verksted i Larvik, med bygninger, maskineri og alt tilbehør. Andragende om konsesjon på denne erhvervelse er idag innsendt til Handelsdepartementet.

For å søke konsesjonssakene hurtigst mulig fremmet har jeg tillatt mig idag å sende en gjenpart av nærværende andragende med bilag direkte til fylkesmannen i Vestfold med anmodning til denne om å innhente uttalelse fra Larvik bystyre.»

Den i andragendet påberopte kontraktavskrift vedlegges.

Larvik bystyre har i møte den 29 april 1931 besluttet å gi andragendet sin beste anbefaling.

Overingeniøren for Vestfold fylkes elektrisitetsforsyning har i påtegning av 6 mai 1931 til fylkesmannen i Vestfold anbefalt at andragendet innvilges på gunstigst mulige vilkår, idet bedriften antas å få stor betydning såvel for Vestfold Kraftselskap som for elektrisitetsforsyningen i Vestfold i det hele.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegningskrivelse av 6 mai 1931 til Hovedstyret sluttet sig til overingeniørens nevnte uttalelse av 6 mai 1931.

Hovedstyret skal bemerke:

Efter de foreliggende opplysninger skal Skandinavisk Direkt Stål A/S fremstille rustfritt stål efter ingeniør Flodins metode. Selskapet — som skal ha en minimumskapital av kr. 250 000,00 vesentlig svensk kapital — opplyses å være under dannelse og er ennå ikke registrert.

Den i erhvervslovens § 24 påbudte erklæring fra selskapets styre om, at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse foreligger ennå ikke, men anføres det i andragendet at sådan erklæring vil bli innsendt såsnart selskapet er anmeldt til firmaregistret.

Ifølge de uttalelser som foreligger fra Larvik bystyre, overingeniøren for Vestfold fylkes elektrisitetsforsyning og fylkesman-

nen i Vestfold må bedriften antas å ville få betydning for distriktet.

I de betingelser som antas å burde oppstilles for en eventuell konsesjon vil Hovedstyret foreslå at der fastsettes en årlig avgift til staten av kr. 1,00 — en krone — pr. kW.

Såfremt der i henhold til bestemmelsen om kraftavståelse, som ifølge loven skal medtas, skulde fremkomme krav om å avstå kraft, vil man anbefale at denne tildeles Vestfold fylke.

Hovedstyret vil anbefale at der meddeles Skandinavisk Direkt Stål A/S tillatelse til å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap på følgende betingelser, idet det formentlig bør tas forbehold om at konsesjonen først trer i kraft efter Arbeidsdepartementets nærmere bestemmelse.

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder sålenge kraftleiekontrakten av 25 februar 1931 mellem Vestfold Kraftselskap og herrene Gust. Andersen og Henning Flodin står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1941.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere bosatt i riket.

Selskapets administrerende direktør skal være en norsk statsborger bosatt her i riket.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser

eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett sak-søker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal såvidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren

for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der efter kontrakten skal betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Forholdet til selskapets arbeidere.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for

arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet selskapet med rimelig fradrag for slitasje. Hvis selskapet holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttige øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Selskapet skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11. Sikkerhetsstillelse.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles sikkerhet for et beløp av inntil kr. 10 000,00 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

12. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

13. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Undlatelse av å stille den i foranstående post 11 omhandlede sikkerhet samt overtredelse av postene 2 og 12 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden etter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen

fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Efterat saken var behandlet i Hovedstyremøte den 10 juni 1931 blev det foranførte forslag til betingelser med Hovedstyrets skrivelse av 12 juni 1931 sendt advokat Birger Olafsen med anmodning om å få meddelt selskapets vedtagelse av betingelsene.

Med advokat Olafsens skrivelse av 25 juni 1931 har Hovedstyret mottatt en erklæring av 16 juni 1931 fra herrene Gust. Andersen og Henning Flodin som på vegne av det under dannelse værende selskap Skandinavisk Direkt Stål A/S har vedtatt de foranførte betingelser.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt avskrift av den i andragendet påberopte kraftleiekontrakt av 25 februar 1931.

Handelsdepartementet har under 22 juni 1931 meddelt at det har underoverveielse å meddele ansøkeren konsesjon på erhvervelse av eiendomsrett til Larvik Slip og mek. Verksted, Larvik, på en del nærmere angitte vilkår.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at der i medhold av kap. IV i lov av 14 desember 1917 nr. 16 meddeles Skandinavisk Direkt Stål A/S tillatelse til å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.

Da det gjelder et selskap som ennå ikke er registrert og således heller ikke har innsendt den i konsesjonslovens § 24 påbudte erklæring med hensyn til selskapets bestyrelse, vil man med hovedstyret anbefale at der tas forbehold om at konsesjonen først trer i kraft etter departementets nærmere bestemmelse.

Man vil videre anbefale at tillatelsen meddeles på de av hovedstyret foreslåtte betingelser, som er vedtatt av ansøkeren.

Dog vil man etter underhånds konferanse med Handelsdepartementet, anbefale vilkårenes post 5 om anvendelse av norske funksjonærer og arbeidere gitt den samme form som den tilsvarende bestemmelse i det

av nevnte departement opstilte utkast til konsesjon på selskapets erhvervelse av fast eiendom.

Bestemmelsen blir da sålydende:

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal utelukkende benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- og statsborgerrett. Vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig. For hver dag nogen i strid med denne bestemmelse er i konsesjonærens tjeneste, kan departementet forlange at der til statskassen er legges en daglig løpende mulkt av inntil kr. 50,00 for hver person.

Med hensyn til de øvrige betingelser bemerkes:

Leietiden er foreslått begrenset til 1 juli 1941, jfr. post 1.

I post 2 er der inntatt bestemmelse om at selskapets styre skal ha sitt sete i Norge samt om at flertallet i styret og den administrerende direktør skal være norske borgere med bopel i riket.

Der er i post 9 foreslått betinget en avgift til staten, stør kr. 1,00 pr. kW.

Sikkerhetsstillelse er foreslått betinget med kr. 10 000,00, jfr. post 11.

Forøvrig er betingelsene de vanlige.

Erklæring fra styret i henhold til erhvervslovens § 24 er behudet innsendt så snart selskapet er anmeldt til firmaregistret.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV Skandinavisk Direkt Stål A/S å leie 2 200 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 10 juli 1931 inntatte betingelser.
2. Konsesjonen trer i kraft efter nærmere bestemmelse av Arbeidsdepartementet.

12. A/S Saudefaldene.

(5 års forlengelse av fristen for fullførelse av samlede konsederte regulerings- og utbygningsarbeider i Storelven i Sauda).

Kgl. resol. av 24 juli 1931.

Ved kgl. resolusjon av 11 desember 1914 er der meddelt A/S Saudefaldene tillatelse til å erverve og regulere Storelven i Sauda.

Man henviser herom til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind II side 272 flg. samt til st. prp. nr. 133, 1914, innst. S. (L VII,) 1914 og st. forh. for s. a., side 3563—3658.

I post 2 i de konsesjonen tilknyttede betingelser var det bestemt at selskapet senest skulde ha påbegynt utbygningen av vannfallene og den projekterte regulering innen 2 år og ha utbygget den hele kraft og fullført reguleringen innen ytterligere 5 år derefter.

Ved kgl. resolusjon av 12 september 1919 blev den fastsatte frist for anleggenes fullførelse forlenget til 11 desember 1924 og ved kgl. resolusjon av 29 september 1922 ytterligere forlenget til 11 desember 1928.

Ved kgl. resolusjon av 2 oktober 1925 blev det i forbindelse med en tillatelse for Mr. Edgar Price på vegne av The Dominion Metallurgical Company, Kanada til å erverve aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene bestemt at konsesjonæren skulde ha utbygget den hele kraft og fullført samtlige reguleringsarbeider innen 2 oktober 1930.

Konsesjonæren har under 1 august 1930 søkt om 5 års forlengelse av denne frist til 2 oktober 1935.

Hovedstyret for Vassdrag- og Elektrisitetsvesenet har under 11 juni 1931 herom på foranledning anført følgende:

«Det kongelige departement har under 4 august 1930 oversendt hovedstyret til erklæring et fra A/S Saudefaldene ved høiestrettsadvokat Herman Christiansen innkommet andragende om ytterligere fristforlengelse. Andragendet, som er datert 1 august 1930, lyder så:

«På vegne av A/S Saudefaldene tillater jeg mig hermed å andra om 5 års forlengelse av den ved kgl. resolusjon av 2 oktober 1925 fastsatte frist for utbygningen av kraften og

og fullførelsen av reguleringen i Storelven i Sauda.

De utbygningsarbeider som selskapet i den foreløpne 5 års periode allerede har utført og hvori er nedlagt ca. 15 millioner kr. vil være det ærede Departement bekjent. Situasjonen vil ved fristens utløp i oktober 1930 være den at såvel de gamle kraftanlegg I og II som det nye kraftanlegg III ved Søndenåhavn vil være ferdig utbygget, det siste med en installasjon av 2 aggregater på tilsammen 60000 HK. Hvad der da gjenstår er det projekteerte kraftanlegg IV, med tilhørende reguleringsanlegg.

Efter de omfattende arbeider som således allerede er utført tør jeg forutsette at selskapets andragende ikke trenger nærmere begrunnelse. Det vil ikke minst under den nuværende markedssituasjon kreves adskillig tid før endog den nu ferdigbyggede kraft kan finne regningsvarende anvendelse.»

Sauda herredstyre, hvem saken har vært forelagt, har i møter 13 desember 1930 med 12 mot 8 stemmer og 7 februar 1931 med 10 mot 7 gått med på at fristen for fullførelse forlenges med 5 år. Mindretallet stemte for 3 års forlengelse.— Enstemmig uttales derefter:

«Heradstyret vil elles uttala, at departementet om det er høve til det, bør leggja på selskapet å driva anleggsarbeidet slik at det vert ein jamnare tilgang på arbeid for dei som i millomtiidi vert arbeidslause. Det vilde difor vera turvande at det vart teke på også med dette arbeidet straks, so ein slepp dei lange bolkar med arbeidsløyse.»

Rogaland fylkes Elektrisitetsforsyningskontor uttaler under 6 mai 1931 at det som forholdene f. t. ligger an synes vanskelig å kunne nekte en rimelig utsettelse med fullførelsen av den siste del av utbygningen. Han anbefaler andragendet innvilget under henvisning til Sauda herredstyres uttalelse.

Fylkesmannen i Rogaland anbefaler likeledes under 8 s. m. andragendet innvilget.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Efter den ved kgl. resolusjon av 2 oktober 1925 fastsatte frist skulde selskapets utbygnings- og reguleringsarbeider vært fullført 5 år fra nevnte resolusjons datum, altså innen 2 oktober 1930. Hittil er anleggene I, II og III ferdigbygget, de representerer en kraftmengde på tilsammen omkring 100000 HK. Det gjenstående anlegg IV er beregnet å ville gi omkring 20000 HK. Med den omsøkte utsettelse skal dette anlegg være ferdig 2 oktober 1935.

Efter det som foreligger og som er gjengitt ovenfor finner hovedstyret å burde tilråde at man stiller sig imøtekommende til andragendet og anbefaler derfor dette innvilget.

Man tilråder at der henstilles til selskapet å søke arbeidsdriften oprettholdt i så stor utstrekning som efter omstendighetene mulig. Å gå så langt som til å gjøre tilatelsen avhengig av vilkår i denne retning finner man ikke tilstrekkelig grunn til.

I henhold hertil tillater man sig å innstille:

Den ved kgl. resolusjon av 2 oktober 1925 fastsatte frist for fullførelsen av utbygning og regulering m. v. av Storelven i Sauda, forlenges med 5 år til 2 oktober 1935.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 10 juni 1931.

Departementet skal bemerke:

Som det vil ses har konsesjonæren fullført den overveiende del av de konsederte anleggsarbeider, idet de ferdigbyggede deler representerer tilsammen omkring 100000 HK., mens det gjenstående anlegg IV med reguleringsanlegg er beregnet å ville gi omkring 20000 HK.

Selskapet anfører at det må antas å ville ta adskillig tid før det kan finne regningsvarende anvendelse for hele den nu utbyggede kraftmengde og søker derfor om at fristen for fullførelsen av det resterende kraft- og reguleringsanlegg må bli forlenget med 5 år.

Herredstyret, fylkesingeniøren og fylkesmannen samt hovedstyret har som det vil ses anbefalt andragendet innvilget.

Departementet finner etter det foreliggende å kunne anbefale den ansøkte fristforlengelse innvilget.

Man forutsetter at arbeidsdrift ved det resterende anlegg søkes oprettholdt i så stor utstrekning som etter omstendighetene mulig og at bygdens folk under ellers like forhold får fortrinsrett til arbeide.

Herom vil man rette henvendelse til selskapet.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 2 oktober 1925 fastsatte frist for fullførelsen av A/S Saudefaldenes samtlige regulerings- og utbygningsarbeider i Storelven i Sauda forlenges i 5 år til 2 oktober 1935.

13. A/S Drammenselvans Papirfabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 11 000 kW. elektrisk energi fra Drammens Elektrisitetsverk).

Kgl. resol. av 28 august 1931.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet med skrivelse av 17 august 1931 mottatt et andragende, datert 13 mars 1931, fra advokat J. Grøn Lund, Oslo på vegne av A/S Drammenselvans Papirfabrikker, om tillatelse til å leie inntil 11 000 kW. fra Gravfoss Kraftanlegg.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fra Advokat J. Grøn Lund på vegne av A/S Drammenselvans Papirfabrikker har Hovedstyret mottatt et andragende datert 13 mars 1931 om tillatelse til å leie inntil 11 000 kW. fra Gravfoss Kraftanlegg.

Andragendet er sålydende:

«Jeg tillater mig herved å søke om at der må bli meddelt A/S Drammenselvans Papirfabrikker konsesjon til leie av inntil 11 000 kW. elektrisk energi fra Gravfoss Kraftanlegg. Kraften aktes anvendt ved ansøkerens fabrikkianlegg nær Gjeithus i i Nordre Modum.

Vedlagt følger et utkast til kraftleiekontrakt mellom Drammenselvans Papirfabrikker og Drammens Elektricitetsverk. Om utkastets innhold er der for størstedelen full enighet mellom partene, medens enkelte spørsmål står åpne til videre forhandling når konsesjon er meddelt og man kjenner konsesjonsvilkårene.

Den planlagte kraftoverføring må i utpreget grad sees som et ledd i bestrebelsene for å erstatte de sorte med de «hvite» kull. De fordeler planen frembyr sett fra et nasjonaløkonomisk synspunkt ligger klart i dagen, men det vil være en nødvendig betingelse for planens realisasjon at konsesjon meddeles uten økonomisk tyngende vilkår av nogen art.

Jeg skal opplyse at aktiemajoriteten i A/S Drammenselvans Papirfabrikker — 998 av selskapets 1000 aktier eies av A/S Union (Union Co.) hvis vedtekter inneholder effektiv garanti imot at selskapet uten statsmyndighetenes godkjennelse kommer under utenlandsk ledelse. Jeg henviser til §§ 3 II, 6 I, 8 I og 14 i vedtektene. Kun en helt forsvinnende del av aktierne i Union Co. tilhører utenlandske statsborgere.»

Det i andragendet påberopte utkast til kraftleiekontrakt mellom A/S Drammenselvans Papirfabrikker og Drammens Elektricitetsverk, vedlegges. Likeledes vedlegges erklæring fra papirfabrikkens styre om at der ikke foreligger nogen aytale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Modum herredstyre har i møte 30 april 1931 besluttet å anbefale at konsesjon meddeles for et tidsrum av 15 år på betingelse av at Departementet fastsetter en rimelig avgift til kommunen for overføring av den kontraherte kraftmengde.

Overingeniøren for Buskerud fylkes elektrisitetsforsyning uttaler i påtegning av 7 mai 1931 til Fylkesmannen i Buskerud at han intet har å innvende mot at andragendet innvilges, når kraften blir brukt i selskapets egne fabrikker ved Gjeithus på Modum og ikke for nogen del blir solgt til tredjemann.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegnings av 8 mai 1931 til Hovedstyret, under henvisning til det av overingeniøren anførte, anbefalt andragendet.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved skrivelse av 20 juni 1931 til Drammens Elektrisitetsverk har hovedstyret meddelt konsesjon på ombygning av Gravfoss kraftstasjon og ved kgl. resolusjon av 17 juli 1931 er der meddelt approbasjon på beslutning av Drammens bystyre om optagelse av lån til omhandlede ombygning.

Efter hvad man har fått oplyst ved telefonhenvendelse til advokat Grøn Lund, Union Co., skal den omkontraherte kraftmengde i sin helhet leveres fra det projekterte nyanlegg ved Gravfoss.

Ifølge det foreliggende utkast til kontrakt mellom A/S Drammenselvans Papirfabrikker og Drammens Elektrisitetsverk skal ca. 400 kW. av den omkontraherte kraftmengde på inntil 11 000 kW. leveres til kontinuerlig drift av 3 papirmaskiner istedenfor nuværende dampmaskiner og resten av kraften skal leveres som spillkraft for dampfremstilling i den utstrekning Drammens Elektrisitetsverk finner at dette kan skje. Den leverte kraft skal betales efter antall leverte kW.h. Prisen pr. kW.h. skal bestemmes på grunnlag av prisen på småkull.

Angående de betingelser som antas å burde opstilles for den søkte kraftleiekonsesjon skal hovedstyret bemerke:

Med hensyn til avgift vil hovedstyret anbefale at der for den kraft som skal anvendes til kontinuerlig drift av papirmaskiner, nemlig 400 kW. fastsettes en avgift, til staten av kr. 1,00 pr. kW. pr. år. For den resterende kraftmengde som uttas i henhold til denne konsesjon og som efter de foreliggende opplysninger er en spillkraftleveranse til erstatning for kull, vil hovedstyret anbefale at der ikke fastsettes nogen avgift.

Angående Modum herredstyres krav om å fastsette en rimelig avgift til kommunen for overføring av den kontraherte kraftmengde skal hovedstyret bemerke at man ikke finner det rimelig å fastsette nogen overføringsavgift til Modum kommune i forbindelse med kraftleiekonsesjonen.

I henhold til det foran anførte har hovedstyret, efter at saken var behandlet i hovedstyremøte den 10 juni 1931, forelagt følgende utkast til betingelser for advokat Grøn Lund med anmodning om å få meddelt selskapets vedtagelse av betingelsene:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Drammenselvans Papirfabrikker og Drammens Elektrisitetsverk oprettede kontrakt om leie av inntil 11 000 kW. står ved makt, dog ikke utover 1 juli 1951.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. *Kraftens anvendelse.*

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivning.

5. *Norske funksjonærer og arbeidere.*

Selskapet skal såvidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foran stående bestemmelser er i selskapet tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. *Forsikring.*

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leide kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftsta-

sjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. *Avgift.*

Av de i kontrakten nevnte 400 kW. erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av arbeidsdepartementet.

10. *Forholdet til selskapets arbeidere.*

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet selskapet med rimelig fradrag for slitasje. Hvis selskapet holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Selskapet skal være ansvarlig for at dets kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelse som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

12. *Overtrødelse av konsesjonsbetingelsene.*

Overtrødelse av postene 2 og 11 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden etter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Advokat Grøn Lund anfører i skrivelse av 20 juli 1931 til hovedstyret følgende:

«Jeg har forelagt utkastet til betingelser for de i kraftoverføringen interesserte parter som ikke finner i sin helhet å kunne akseptere de anførte betingelser.

Jeg vil først bemerke at partene er av den opfatning at i et tilfelle som heromhandlede hvor det gjelder å erstatte anvendelsen av importerte kull med spillkraft fra elektrisitetsverk bør staten og de private bedrifter — av nasjonal økonomiske grunner — stå enige for at dette mål kan nåes. For å kunne realisere tanken om å begrense kullimporten og øke anvendelsen av den kraft vi har i våre fossefall er det imidlertid — som nevnt i mitt andragende av 13 mars d. å. — nødvendig at konsesjonen meddeles uten økonomisk tyngende vilkår eller andre betingelser som vil hindre at partene kan innlate sig på kraftoverføringen.

Jeg skal derefter punktvis behandle de betingelser som partene ikke kan godta.

Ad utkastets pkt. 1. *Leietid.*

Konsesjonstiden er satt til ikke utover 1 juli 1951. Denne tid er for kort. Under tilbørlig hensyn til hvad jeg ovenfor har anført tør jeg henstille at konsesjonstiden settes til 40 år.

Ad utkastets pkt. 8. *Kraftavståelse.*

Som det fremgår av det med mitt andragende av 13 mars d. å. oversendte utkast til kontrakt mellem Drammens Elektrisitetsverk og A/S Drammenselvans Papirfabrikker gjelder kraftleveringen inntil 11 000 kW., hvorav kun 400 kW. til kontinuerlig drift. Den alt overveiende del av kraften leveres som spillkraft og likeoverfor denne er det — såvidt jeg forstår — umulig å bringe bestemmelsen om kraftavståelse til anvendelse. Spillkraften skal jo benyttes når Drammens Elektrisitetsvesen har overflod på kraft og når det passer for Drammens Papirfabrikker å utta den, jfr. kontraktutkastets §§ 1 og 4.

Til kontinuerlig drift er som nevnt betinget 400 kW. og avståelsen av nogen del av denne kraft er utelukket da Drammenselvans Papirfabrikker kun har forbeholdt sig hvad der er absolutt nødvendig for at selskapets nuværende dampmaskiner kan erstattes med elektriske motorer. Hvis denne del av den elektriske energi ikke kan beholdes uavkortet til fri rådighet vil selskapet ikke kunne innlate sig på arrangementet.

Ad utkastets pkt. 9. *Avgift.*

Overenskomsten mellem Drammens Elektrisitetsverk og A/S Drammenselvans Papirfabrikker er hvad prisavtalen angår basert på den til enhver tid gjeldende kullpris, jfr. kontraktutkastets § 5. Når Papirfabrikken har ønsket å leie elektrisk energi fra Elektrisitetsverket er det som før nevnt for i størst mulig utstrekning å medvirke til at der kan anvendes kraft fra våre fossefall istedetfor importerte kull til fremstilling av damp. De i kontraktutkastet omhandlede 400 kW. til kontinuerlig drift er et ledd i denne sak, idet de dampmaskiner papirfabrikken nu anvender til drift av papirmaskinene må erstattes av elektriske motorer, hvis fabrikken skal gå over til elektrisk fyring. Av denne grunn kan fabrikken likeså litt betale avgift av nevnte 400 kW. som av selve spillkraftleveransen.

Jeg tør henstille til det ærede hovedstyre at de foran omhandlede 3 punkter i betingelsene blir endret således at konsesjons-

tiden settes til 40 år og betingelsene om kraftavståelse og avgift helt bortfaller.»

Angående de av advokat Grøn Lund nevnte punkter i utkastet til betingelser skal hovedstyret bemerke:

Ad 1. Leietid.

I det utkast til kraftleiekontrakt mellom A/S Drammenselvans Papirfabrikker og Drammens Elektrisitetsverk som foreligger, er det anført at kontrakten skal gjelde i 15 år fra det tidspunkt da anlegget er ferdig og kraftleveransen påbegynnes. Hvis ingen av partene med 1 års varsel før utløpsdagen av kontrakten opsier overenskomsten, skal kontrakten fortsette å løpe med 1 år ad gangen.

I henhold hertil finner hovedstyret at konsesjon på kraftleie ikke bør meddeles for lengere tidsrum enn 20 år.

Ad 8. Kraftavståelse.

Da det her i det vesentlige gjelder spillkraft som skal leveres i den utstrekning Drammens Elektrisitetsverk finner at dette kan skje, antar hovedstyret at bestemmelsen om kraftavståelse neppe vil få nogen praktisk betydning. Da imidlertid loven ikke gir adgang til å sløife bestemmelsen er den medtatt i forslaget.

Ad 9. Avgift.

Den i forslaget foreslåtte avgift av kr. 1,00 for de i kontrakten nevnte 400 kW. antas ikke å være av sådan betydning at den virker økonomisk tyngende for selskapet og bestemmelsen kan ikke bl. a. av hensyn til konsekvensene anbefales sløifet.

I henhold til det foran anførte, vil hovedstyret anbefale at der tillates A/S Drammenselvans Papirfabrikker å leie inntil 11 000 kW. elektrisk energi fra Drammens Elektrisitetsverk på de foran anførte betingelser.»

Sakens Dokumenter vedlegges.

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblant utkast til kraftleiekontrakt mellom A/S Drammenselvans Papirfabrikker og Drammens Elektrisitetsverk samt den i henhold

til ervervslovens § 24 avgitte erklæring, datert 7 mars 1931 fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale, siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at den ansøkte tillatelse blir gitt i henhold til ervervslovens kap. IV.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

I vilkårenes post 1 er leietiden begrenset til 1 juli 1951.

Avgift til staten er betinget av kr. 1,00 pr. kW. av det energikvantum som er forutsatt levert til kontinuerlig drift. Jfr. post 9.

Avgift til kommuner og kraftavståelse til staten er ikke betinget.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates A/S Drammenselvans Papirfabrikker i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV å leie inntil 11 000 kW. elektrisk energi fra Drammens Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 28 august 1931 intatte betingelser.

14. A/S Bremanger Kraftselskap.

(Ytterligere fristforlengelse).

Kgl. resol. av 18 september 1931.

Ved kgl. resolusjon av 23 april 1915 fikk A/S Bremanger Kraftselskap tillatelse til å erhverve eiendommer og rettigheter i Svelgvassdraget i Bremanger samt til å foreta reguleringsarbeider i vassdraget bl. a. på betingelse av at selskapet skulde påbegynne utbygningen av vannfallene og den projekteerte regulering innen 2 år fra konsesjonens datum, samt ha utbygget den hele kraft og fullført reguleringen og påbegynt anleggets drift innen ytterligere 5 år.

Herom tillater man sig å henvise til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» III side 12 ff., hvor den nevnte resolusjon er inntatt.

Den fastsatte frist for fullførelse av vassdragets utbygning og regulering m. v. er senest ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1928 forlenget til 23 april 1934.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XV s. 87 ff.

Fra A/S Bremanger Kraftselskap har departementet mottatt et andragende, datert 15 april 1931, om ytterligere fristforlengelse.

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som har avgitt uttalelse i skrivelse av 8 september 1931.

Av skrivelsen hitsettes:

«Det kgl. departement har under 20 april d. å. oversendt hovedstyret andragende fra A S Bremanger Kraftselskap om ytterligere forlengelse av den fastsatte frist for fullførelse av utbygningen og reguleringen av Svelgsvassdraget og om forlengelse av konsesjon på drift av taubaner. I anledning herav skal man tillate sig å anføre følgende:

Ved kgl. resolusjon av 23 april 1915 fikk A/S Bremanger Kraftselskap tillatelse til å erverve eiendommer og rettigheter samt til å foreta reguleringsarbeider i Svelgenvassdraget i Bremanger bl. a. på betingelse av at selskapet skulde påbegynne utbygningen av vannfallene og den projekteerte regulering innen 2 år fra konsesjonens datum samt ha utbygget den hele kraft og fullført reguleringen og påbegynt anleggets drift innen ytterligere 5 år. Se «Meddelte Vassdragskonsesjoner» III side 12, hvor den nevnte resolusjon er inntatt.

Fristen for fullførelse av vassdragets utbygning og regulering m. v. er senest ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1928 forlenget til 23 april 1934, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XV side 87.

Av andragendet som er datert 15 april 1931 hitsettes:

«Kraftverkets nuværende leveranser omfatter 4 624 HK. til I/S Aalfotselskapet og ca. 9 000 HK. til Rujernsverket i Svelgen. Da det ikke har vært mulig å selge ytterligere kraftmengder, og da Rujernsverket foreløbig ikke kommer til å

avta ytterligere kraft på grunn av vanskelige omsetningsforhold, har vi ikke kunnet utbygge ytterligere kraftmengder. Da fristen for fullførelsen utløper 23 april 1934, innen hvilken tid der ikke er nogen utsikt til fullførelse av gjenstående utbygningsarbeider, tillater vi oss hermed å andra det ærede departement om å få fristen for fullførelsen av utbygningen forlenget med 4 år til 23 april 1938»

Bremanger herredsstyre har i møte 15 mai 1931 enstemmig uttalt at det intet har imot at tillatelsen blir gitt, men forutsetter at arbeidere fra herredet har forsterrett til arbeide under utbygningen.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har under 26 mai s. å. fremholdt at han heller intet har å bemerke til at andragendet blir innvilget.

Hovedstyret finner som forholdene ligger an at man også nu bør stille sig imøtekommende og anbefaler at den ansøkte fristforlengelse innrømmes. Man antar nu som forrige gang at der ikke er grunn til å gjøre tillatelsen avhengig av særlige betingelser.»

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale at den ansøkte fristforlengelse blir innvilget.

Man tillater sig således å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1928 fastsatte frist for fullførelse av utbygning og regulering m. v. av Svelgsvassdraget i Bremanger forlenges med 4 år til 23 april 1938.

15. A/S Osa Fossekompani.

(Ytterligere fristforlengelse).

Kgl. resol. av 9 oktober 1931.

Ved kgl. resolusjon av 18 september 1915 blev det tillatt A/S Osa Fossekompani å erverve vannrettigheter i Austdøla i Ulvik samt foreta reguleringsarbeider i vass-

draget bl. a. på betingelse av at selskapet skulde påbegynne utbygningen av vannfallene og den projekterte regulering innen 2 år fra konsesjonens datum samt ha utbygget den hele kraft og fullført reguleringen og påbegynt anleggets drift innen ytterligere 5 år.

Man henviser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» III s. 22 ff., hvor konsesjonen er inntatt.

Ved kgl. resolusjon av 22 september 1922 blev fristen for fullførelse av utbygningen og reguleringen m. v. forlenget med 5 år til 18 september 1927, og ved kgl. resolusjon av 9 desember 1927 blev den ytterligere forlenget til 18 september 1932.

Angående den siste resolusjon tillater man sig å henvide til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIV s. 58 ff.

Under 11 mars 1931 har advokat Sigurd Fougner på vegne av selskapet innsendt andragende om ytterligere 5 års fristforlengelse.

Av andragendet hitsettes:

«Jeg tillater mig herved paa selskapets vegne at andrage om, at fristen maa bli yderligere forlænget med 5 aar, d. e. indtil den 18. september 1937.

Til begrundelse av dette andragende vil tjene selskapets fremstilling i vedlagte skrivelse av 7. mars d. a. til mig med den der paaberopte, her likeledes vedlagte avskrift av balancelkonto pr. 31. december 1930. De i selskapets fremstilling nævnte ældre skrivelser av 25. oktober 1921 og 8. februar 1927 har fulgt som bilag til de ældre andragender om fristforlengelse, som av mig er indsendt til Arbeidsdepartementet under henholdsvis 25. novbr. 1921 og 19. februar 1927. Og de forhold, som gjør det bydende nødvendig for selskapet at søke fristen for utbygningen m. v. yderligere forlænget for om mulig at redde ialfall dele av de betydelige kapitaler, som er nedlagt i eiendomskjøp og utbygningsarbeider, vil ligge saa klart i dagen, at det ikke kan være paakrævet her at indgaa paa nogen nærmere drøftelse.

Selskapets vedkommende maa nu, som

da andragendet av 19. februar 1927 blev indgit, anse det som helt overveiende sannsynlig, at en yderligere forlængelse av 5 aar under de nu raadende forhold fremdeles vil vise sig utilstrækkelig til at muliggjøre utbygningen av den hele kraft o. s. v. Man finder det imidlertid ogsaa denne gang rigtig foreløbig kun at andra om yderligere 5 aars forlængelse.»

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 8 september 1931 har avgitt sådan uttalelse:

«A/S Osa Fossekompani fikk ved kgl. resolusjon av 18 september 1915 tillatelse til å erhverve og regulere Austdøla i Ulvik bl. a. på betingelse av at arbeidet skulde være fullført innen 18 september 1922. Ved kgl. resolusjon senest av 9 desember 1927 blev fristen for fullførelsen forlenget med 5 aar til 18 september 1932, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XIV, side 58—61.

I foredraget var av departementet uttalt forutsetning om at arbeidsdriften fra selskapets side søktes gjenoptatt så snart som mulig. Videre antok departementet at spørsmålet om forhøielse av det tidligere oprettede fattigfond måtte optas såfremt arbeidsdriften vedvarende blir innstillet og de gjenværende midler av fondet blir utilstrekkelig.

Selskapet søker nu under 11 mars 1931 om at fristen må bli ytterligere forlenget med 5 aar inntil 18 september 1937. Det fremholdes bl. a. at de forhold som gjør det nødvendig å søke fristen forlenget for om mulig å redde ialfall deler av de betydelige kapitaler som er nedlagt i eiendomskjøp og utbygningsarbeider, vil ligge så klart i dagen at det ikke kan være påkrævet å inngå på nogen nærmere drøftelse herav. Videre at selskapets vedkommende nu som ved forrige andragende om fristforlengelse anser det helt overveiende sannsynlig at den søkte 5 års forlengelse av fristen under de nu rådende forhold fremdeles vil vise sig utilstrekkelig til å muliggjøre utbygningen av den hele kraft.

I skrivelse fra selskapet av 7 mars 1931 som medfølger andragendet, anføres bl. a. at der i de forløpne år såvel fra selskapets som fra dets kreditor Den norske Handelsbanks side uten resultat har vært forsøkt alle utveier for å få virksomheten gjenoptatt og at det heller ikke er mulig for tiden å uttale noget bestemt om hvorvidt det vil lykkes å få virksomheten gjenoptatt i den nærmeste fremtid. Den i foretagendet nedlagte kapital pr. 31 desember 1930 oppgis til vel 10½ million kroner.

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Ulvik herredsstyre har i møte 29 juni 1931 enstemmig uttalt at det intet har imot at den søkte fristforlengelse gis på betingelse av at det i medhold av konsesjonen av 1915 stipulerte fattigfond på kr. 10 000,00 som nu er opbrukt økes med kr. 20 000,00.

Også fylkesmannen i Hordaland peker under 11 juni 1931 på at det i 1918 oprettede anleggfond på kr. 10 000,00 nu er opbrukt og anfører at Ulvik fattigstyre har et krav på fondet på vel kr. 2 000,00 som ikke har kunnet bli dekket. Han anbefaler at fristforlengelsen meddeles på det av Ulvik herredsstyre anførte vilkår.

Hovedstyret finner under de foreliggende omstendigheter også denne gang å måtte anbefale den ansøkte fristforlengelse.

Det i selskapets konsesjonsbetingelsers § 8 betingede fattigfond er i Socialdepartementets skrivelse til fylkesmannen i Hordaland datert 31 januar 1918 fastsatt til kr. 10 000,00 med forbehold om senere forhøielse. Nevnte beløp er etter det foreliggende opbrukt likesom det er opplyst at Ulvik fattigstyre har et krav på fondet på vel kr. 2 000,00 som ikke er dekket. Dette forhold bør efter hovedstyrets mening ikke fortsette. Man foreslår at der med nevnte hjemmel straks tas skritt til å få beløpet

op. Om man skal gå så langt som Ulvik herredsstyre har foreslått, nemlig til å øke det med kr. 20 000,00 er et spørsmål. Hovedstyret er tilbøielig til å anta man for tiden ikke skal gå så langt, man antyder en økning med kr. 10 000,00. Man bør vel ordne sig så at fristforlengelsen ikke er gjeldende før dette er ordnet.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 7 september 1931.»

Socialdepartementet har på foranledning avgitt følgende uttalelse, datert 21 september 1931:

«I anledning av det ærede departements skrivelse av 16 ds. angående A/S Osa Fossekompanis andragende om ytterligere forlengelse av fristen for fullførelsen av utbygningsarbeidene m. m. meddeles at nærværende departement anbefaler fristforlengelse på betingelse av at selskapets fattigfond forhøies. Jfr. konsesjonsbetingelsenes post 8. Forhøielsen antar man passende bør skje med kr. 15 000,00 og iøvrig på de samme betingelser som blev fastsatt for det i skrivelse av 31 januar 1918 fastsatte anleggfond.»

Departementet finner i henhold til de foreliggende uttalelser å burde anbefale den ansøkte fristforlengelse innvilget.

Forlengelsen antas å burde gjøres betinget av at det av selskapet i sin tid stilte fattigfond økes med kr. 15 000,00 som foreslått av Socialdepartementet.

Man tillater sig således å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 9 desember 1927 fastsatte frist for fullførelse av utbygning og regulering m. v. av Austdøla i Ulvik forlenges med 5 år til 18 september 1937 på betingelse av at det av A/S Osa Fossekompani i sin tid stilte fattigfond forhøies med kr. 15 000,00.

16. A/S Kjaardavassdraget.

(2 års ytterligere forlengelse av byggefrister).

Kgl. resol. av 16 oktober 1931.

Ved kgl. resolusjon av 12 august 1927 blev der i medhold av erhvervs- og reguleringslovene av 14 desember 1917 meddelt A/S Kjaardavassdraget konsesjon på erhverv og regulering av Kjaardavassdraget i Ankenes, Nordland fylke bl. a. på betingelse av at selskapet skulde påbegynne utbygningen av vannfallene og den projekteerte regulering innen 2 år fra konsesjonens datum og at arbeidet måtte være fullført og anleggets drift påbegynt innen en ytterligere frist av 5 år.

Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XIV, side 10—16.

Ved kgl. resolusjon av 17 januar 1930 blev nevnte frist for påbegynnelse av arbeidet forlenget med 2 år til 12 august 1931.

Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XVII, side 6—7.

Ved skrivelser av 1 og 18 august 1931 har konsesjonæren andratt om ytterligere fristforlengelse samt utsettelse med effektivering av den i konsesjonsbetingelsenes avsnitt III punkt 1 fastsatte sikkerhetsstil-else, stor kr. 50 000,00.

Andragendene har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som har avgitt en erklæring i saken datert 29 september 1931, hvorav hitsettes:

«A/S Kjaardavassdraget har under 1 august d. å. innsendt et andragende sålydende:

«Under henvisning til konsesjon meddelt ved kgl. resolusjon av 12 august 1927 og til kgl. resolusjon av 17 januar 1930, som meddelt oss i skrivelse av 25 januar 1930 fra det kgl. departement, tillater vårt selskap å andra om at den i nevnte konsesjon og kgl. resolusjon fastsatte frist for påbegynnelse og utbygning av vassdraget må bli utsatt et år såvel hvad påbegynnelse som fullførelse av anlegget angår. De for tiden rådende vanskelige forhold gjør

at det er vanskelig å kunne påbegynne nogen utbygning innen den nevnte frist. Dessuten har der i hele år vært arbeidsstans, så det har vært helt umulig å kunne foreta noget. Det er vår hensikt snarest å gå igang med arbeidet og vi håper å kunne ta det innledende skritt allerede i inneværende år. Dette beror imidlertid på flere faktorer, bl. a. spørsmålet om fastsettelse av reguleringen, godkjennelse av planer etc. Vi skal i nærmeste dager på en befaring av vassdraget og etter at denne befaring er fullendt vil planene bli innsendt til godkjennelse, likesom de endelige reguleringsgrenser vil bli innsendt til godkjennelse.

Vi håper at departementet vil innvilge oss denne frist på grunn av forholdene.»

I skrivelse av 18 s. m. søker selskapet om at omhandlede frist må bli ytterligere 1 år forlenget.

Dette andragende lyder så:

«Under 1 august 1931 søkte vi om at den nugjeldende frist for påbegynnelsen av utbygningen og reguleringen av Kjaardavassdraget i Ankenes, nemlig den 12 august 1931, må bli utsatt i ett år. Under henvisning til vår konferanse med det ærede departements ekspedisjonschef den 15 ds. tillater vi oss herved å anmode om at fristen må bli forlenget med 2 år, således at den i tilfelle vil utløpe den 12 august 1933 og fristen for anleggets fullførelse vil utløpe 12 august 1936.

Som begrunnelse for vårt andragende henviser vi til vår skrivelse av 1 august 1931. I tilslutning vil vi tilføie at til tross for den store økonomiske depressjon som hviler over verden har vi optatt et energisk arbeide for å kunne utnytte vassdraget. Arbeidet hermed er nu kommet meget langt. Det har lykket oss å komme i forbindelse med kapitalsterke grupper som det idag er grunn til å tro vil føre Kjaardavassdraget frem til utbygning og utnyttelse. Dette vil medføre at en betydelig arbeidsstyrke vil få beskjeftigelse både under utbygningen av vassdraget og under bygnin- gen og driften av den fabrikk som er planlagt i forbindelse med utbygningen. Det er

vanskelig for oss skriftlig å gi nærmere opplysninger herom, da vi har bitter erfaring for at de opplysninger som vi tidligere har gitt er kommet i hendene på interessenter som sterkt har motarbeidet oss. Vi kan imidlertid opplyse så meget at det er norske interesser som nu skal føre Kjaarda frem.

Når det nu pågående arbeide for planens realisasjon er i orden vil den i konsesjonen betingede sikkerhet av kr. 50 000,00 straks bli ordnet. På det nuværende tidspunkt er det oss helt umulig å deponere dette beløp. Vi kan heller ikke finne at nogen nødvendighet skulde tilsi at deponisjon foretas nu. Der foregår jo ingen virksomhet som kunde gjøre anvendelsen av et sikkerhetsbeløp nødvendig. Efter konsesjonen skal sikkerhetsbeløpet anvendes til overholdelse av de i konsesjonen opstilte vilkår, men der er ingen av disse vilkår som nu kan medføre at sikkerhetsbeløpet skulde bli aktuelt. Skulde bestemmelsen om deponeringen av sikkerhetsbeløpet nu mot all formodning settes på spissen vil det være en i konsesjonsmessig henseende helt enestående hårdhendt behandling. Vi kjenner iallfall intet annet tilfelle. Dertil kommer at en sådan fremgangsmåte selvsagt ødelegger enhver mulighet for å føre det nu pågående arbeide om vassdragets utbygning frem til resultat.»

De to andragender har vært til behandling i distriktet med i hovedsaken følgende resultat:

Ankenes herredsstyre har i møte 28 august 1931 enstemmig anbefalt et års fristforlengelse.

Fylkesmannen i Nordland har under 2 september 1931 i påtegningskrivelse til Ankenes herredsstyre anbefalt 2 års fristforlengelse. Han anfører bl. a. at der vel neppe er annet fornuftig å gjøre enn å anbefale dette andragende, for det er vel mer enn tvilsomt om det er mulig å få utrettet noget under de nu rådende forhold. Videre at det naturligvis er lite ønskelig at iverksettelsen lar vente på sig,

men at der formodentlig neppe vil være noget vunnet ved at konsesjonen går over styr. Han mener at der også må kunne gis utsettelse med det omhandlede sikkerhetsbeløp.

Ankenes herredsstyre har så i nytt møte 18 september 1931 enstemmig fattet sådan beslutning: «Fylkesmannens tilråding såvel hvad angår konsesjorens forlengelse som omsøkt som utsettelse med sikkerhetsbeløpet tiltredes.»

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Som forholdene ligger an synes det rimelig at man stiller sig imøtekommende og andragendet om to års fristforlengelse anbefales derfor innvilget. Der antas ikke å være grunn til å gjøre tillatelsen avhengig av særlige betingelser. — I tilfelle tillatelsen innvilges anbefaler man at den i konsesjonsbetingelsene fastsatte mulktbestemmelse for oversittelse av fristene ikke bringes til anvendelse.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 17 september 1931.»

Departementet skal bemerke at selskapet i sitt forrige andragende om fristforlengelse anførte at dets utbygningsplaner var utsatt i påvente av resultatet av de forhandlinger som hadde pågått vedrørende spørsmålet om kraftlevering til Ofotbanen. Dette spørsmål blev av Stortinget 7 april 1930 avgjort derhen at banens kraftforsyning skal skje fra Narvik kommunes kraftanlegg i Nygårdsvassdraget.

Efter det som er anført i det nu foreliggende andragende fra selskapet og under henvisning til de innhentede erklæringer fra distriktet finner departementet med hovedstyret å burde anbefale den ansøkte ytterligere fristforlengelse innvilget. Fristen for arbeidets påbegynnelse vil da utløpe 12 august 1933 og fristen for anleggets fullførelse 12 august 1936.

Fristforlengelsen antas ikke å burde tilknyttes særlige betingelser.

Man er videre enig med hovedstyret i at der ikke blir å opkreve mulkt for oversittelse av den nugjeldende begynnelsesfrist.

Departementet antar derhos at det kan være grunn til å samtykke i at effektueringen av den betingede konsesjonsmessige sikkerhetsstillelse, stor kr. 50 000,00, foreløbig kan utstå. Sikkerheten forutsettes dog i ethvertfall stillet såsnart utbygningen besluttes iverksatt. Herom vil man underrette selskapet.

I henhold til det anførte tillater man sig å

i n n s t i l l e :

De ved kgl. resolusjoner av 12 august 1927 og 17 januar 1930 fastsatte frister for påbegynnelse og fullføring av regulerings- og utbygningsarbeider i Kjaardavassdraget forlenges til henholdsvis 12 august 1933 og 12 august 1936.

17. Torp Brugs Aktieselskab.

(Tillatelse til å leie inntil 5 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund).

Kgl. resol. av 6 november 1931.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har under 7 oktober 1931 avgitt følgende erklæring angående en søknad fra Torp Bruk A/S om tillatelse til å leie inntil 5 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund:

«Med det ærede departements påtegning av 13 juli 1931 har man mottatt til uttalelse et andragende av 8 juli 1931 fra ingeniørene Nissen og von Krogh på vegne av Torp Bruk A/S om tillatelse til å leie inntil 5 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.

Andragendet er sålydende:

«Torp Brugs A/S, Borge har i disse dager med A/S Hafslund avsluttet en kraftleiekontrakt, hvorefter Hafslund forplikter sig til at levere Torp Brug inntil 5 000 kW. som spildkraft. Denne energi skal anvendes

til drift av en elektrisk dampkjele for fremstilling av damp. Energiën skal leveres med en spænding av 5 000 volt.

En bekræftet avskrift av kraftleiekontrakten, et eksemplar av selskabets lover og den i erhvervslovens § 24 nævnte erklæring vedlægges.

I henhold til kap. IV i lov av 17. december 1917 tillater vi os paa vegne av Torp Brugs A/S at ansøke om tilladelse til at leie inntil 5 000 kW. elektrisk energi fra A/S Hafslund.

Da det her omhandlede energikvantum skal leveres som spildkraft og tjene til fremstilling av damp og saaledes erstatte kul, gaar Torp Brugs A/S ut fra at dette ikke blir paalagt nogen avgift hverken til stat eller kommune.

Torp Brug er beliggende i Borge kommune i Østfold Fylke.»

De i andragendet påberopte bilag, hvoriblandt en erklæring datert 10 juli 1931 fra selskapet om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse, vedlegges.

Borge herredsstyre har i møte 20 august 1931 besluttet å anbefale andragendet og fraråder samtidig at der pålegges denne kraftleveranse nogen avgift til stat, fylke eller herredskommune.

Østfold fylkes elektrisitetsforsyning, undertegnet av fylkesmannen, anbefaler i skrivelse av 10 september 1931 til Hovedstyret at konsesjon gis på vanlige betingelser og at der ikke pålegges denne spillkraftleveranse nogen konsesjonsavgift, da kraftprisen må settes overordentlig lav for å kunne konkurrere med og erstatte importen av utenlandsk kull.

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge den mellom Torp Bruk A/S og A/S Hafslund oprettede kontrakt datert 30 juni/4 juli 1931, skal A/S Hafslund levere til Torp Bruk A/S inntil ca. 5 000 kW. spillkraft til fremstilling av damp. Kraften skal leveres med en spenning av ca. 5 000 volt ved brukets transformatorstasjon og betales

med a øre pr. kWh. basert på kullprisen etter følgende formel:

$$a = \frac{D}{60} \text{ for engelske kull}$$

$$a = \frac{D}{63} \text{ for polske kull.}$$

D betyr brukets kullpris i kroner pr. tonn medio måneden levert brukets kull-lager.

I formlene inngår ifølge kontrakten forholdstallet mellem virkningsgraden for den elektriske kjele og for de kullfyrte kjeler med 1,267.

Kontrakten er bindende for begge parter til 1 januar 1942. Hvis den ikke av en av partene er opsagt et år i forveien, løper den stilltiende videre med et år ad gangen.

Med hensyn til spørsmålet om avgift til stat eller kommuner for omhandlede kraftlevering vil Hovedstyret bemerke at da det her gjelder en spillkraftleveranse til erstatning av utenlandske kull, bør det formentlig ikke pålegges nogen avgift.

Med skrivelse av 21 september 1931 til ingeniørene Nissen og von Krogh har Hovedstyret forelagt følgende forslag til konsesjonsbetingelser for Torp Bruk A/S, med anmodning om å få meddelt selskapets vedtagelse av disse:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellem Torp Bruk A/S og A/S Hafslund oprettede kontrakt av 30 juni/4 juli 1931 om leie av inntil 5 000 kW. spillkraft står ved makt, dog ikke utover 1 januar 1952.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen. Handler selskapet herimot skal det for

hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn anerkjennes som rett sak-seker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal såvidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkom-mende departement kan tilstede undtagel-ser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foran-stående bestemmelser er i selskapets tjene-ste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellem forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Forholdet til selskapets arbeidere.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre ar-

beidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet selskapet med rimelig fradrag for slitasje. Hvis selskapet holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenyttige øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Selskapet skal være ansvarlig for at dets kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Forslaget har, ifølge ingeniørene Nissen og von Kroghs skrivelse av 5 oktober 1931 til Hovedstyret, vært forelagt Torp Bruk A/S som har ønsket følgende fremholdt:

«A d punkt 6. Norsk arbeide og norsk materiel.

Den elektriske kjele blev den 3. juli d. a. bestilt hos Siemens Norsk A/S som var

den billigste anbyder. Paa grund av den da paagaende konflikt kunde Siemens ikke la nogen del av kjelen utføre indenlands. Denne blir saaledes i sin helhet utført i Tyskland. Kjelen apparatanlæg bygges og leveres av A/S Hafslund av apparater, som dette selskap har paa lager fra tidligere. De to høispændte kabler $3 \times 185 \text{ mm.}^2$ mellem transformatorstationen og kjelehuset blir bestilt indenlands.

Ad punkt 8. Kraftavstaaelse.

Torp Brug er opmerksom paa at denne bestemmelse maa indtas ifølge erhvervslovens § 23, punkt 5, men da denne bestemmelse, hvis den blir haandhævet, kan komme til at virke meget generende for fabrikken, maa man anmode det ærede Hovedstyre om like over for departementet at anbefale, at kraften i tilfælde blir tildelt fylket for at tilbakeleveres til Torp Brug.

Ad punkt 9. Forholdet til selskapets arbeidere.

Denne kraftlevering kom istand efter anmodning fra A/S Hafslund, for derigjennem at utnytte Hafslunds ledige kraft. Naar Torp Brug gik med herpaa var det av rent nationaløkonomiske grunde, idet fabrikken da for endel kom til at anvende norsk vandkraft istedetfor utenlandske kul. Den pris som er stipulert for denne kraft skal variere med kulprisen, saa den ekvivalerer den pris, Torp Brug i tilfælde maatte betale for kullene.

Fabrikken er desuten opmerksom paa, at denne bestemmelse ikke er medtatt i andre lignende kraftleiekoncessioner for lignende fabrikker og træsliperier, som f. eks.

Hamang Papirfabriker
Bøhnsdalens Mills
Granfos Brug
Sanne Træsliberi
Gjeving og Songe træsliperier m. fl.

Torp Brug anmoder derfor om at denne bestemmelse i sin helhet maa utgaa.»

Paa anledning av selskapets bemerkninger til de av Hovedstyret foreslåtte konse-

sjonsbetingelser skal man tillate sig å anføre følgende:

Ad punkt 6. Norsk arbeide og norsk materiell.

Efter de foreliggende opplysninger antar Hovedstyret at det intet er å bemerke til de foretatte bestillinger av materiell til anlegget.

Ad punkt 8. Kraftavstaaelse.

Såfremt der fremkommer krav om kraftavstaaelse i henhold til denne bestemmelse, vil Hovedstyret anbefale at kraften tildeles Østfold fylke.

Ad punkt 9. Forholdet til selskapets arbeidere.

Efter de opplysninger man har fått hos ingeniørene Nissen og von Krogh vil den omhandlede spillkraft bli anvendt for den ene av selskapets 5 dampkjeler. Kraftleveransen vil således kun få betydning for en mindre del av bedriften. Under hensyntagen hertil og hvad der forøvrig er opplyst i ingeniørene Nissen og von Kroghs skrivelse av 5 oktober 1931, vil Hovedstyret anbefale at punkt 9 om forholdet til selskapets arbeidere sløifes.

I henhold til det foran anførte vil Hovedstyret anbefale at der meddeles Torp Bruk A/S tillatelse til å leie inntil 5 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund på de foran anførte betingelser, dog således at punkt 9 om forholdet til selskapets arbeidere utgår.

Da saken haster har man ikke fått anledning til å behandle den i hovedstyremøte.

Sakens dokumenter vedlegges.»

Man vedlegger den i hovedstyrets skrivelse påberopte kraftleiekontrakt samt en i henhold til erhvervslovens § 24 avgitt erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges.

Som det vil ses, har hovedstyret ikke foreslått betinget avgift til stat og kommuner. I hovedstyrets forslag er heller ikke medtatt vilkår om fattigfond og sikkerhetsstillelse.

Departementet finner etter omstendighetene å kunne anbefale tillatelsen meddelt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår, som i det vesentlige faller sammen med bestemmelsene i den A/S Borregaard ved kgl. resolusjon av 27 februar 1931 gitte konsesjon på leie av 6 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund.

Sistnevnte kraftleie hadde likeledes til formål å erstatte utenlandske kull ved fremstillingen av vanddamp.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Det tillates i henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, Torp Bruk A/S å leie inntil 5 000 kW. spillkraft fra A/S Hafslund på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 6 november 1931 inntatte betingelser.

18. A/S Svelvik Papirfabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap).

Kgl. resol. av 20 november 1931.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet med skrivelse av 2 november 1931 mottatt et andragende fra A/S Svelvik Papirfabrik, datert 14 juli 1931, om konsesjon på leie av inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 14 juli 1931 stilet til Arbeidsdepartementet har Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik søkt om konsesjon på leie av inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap til drift av papirfabrik og et nytt tresliperi i Svelvik by.

«Dette andragende er sålydende:

«På grunn av omlegning av driften i vår fabrikk og derav følgende nødvendig utvidelse av vår bedrift har vi i den senere tid underhandlet med Vestfold Kraftselskap om leie av inntil 2 000 kW. elektrisk energi, til drift av papirfabrikken og et nytt tresliperi, som skal leveres fra 1 juli 1932, da vår nuværende kontrakt utløper.

Fra Vestfold Kraftselskap har vi fått tilbud om å få levert inntil 900 kW. til drift av papirfabrikken, efter en pris av kr. 30,00 pr. kW. + 1 øre pr. forbrukt kW.time.

Med 7 000 brukstimer tilsvarer dette en pris av kr. 100,00 pr. kW. pr. år.

Til drift av Træsliperiet 1 100 kW. å 1 øre pr. kW.time, som efter 7 000 timer tilsvarer kr. 70,00 pr. kW. pr. år. Dessuten forlanger Vestfold at vi foruten anskaffelse av nødvendige transformatorer i eget anlegg også skal bekoste og vedlikeholde den nødvendige transformator i Vestfold Kraftselskaps transformatorstasjon i Svelvik, samt bekoste og vedlikeholde de nødvendige underjordiske kabler fra denne transformatorstasjon frem til våre fabrikker.

Omkostningene med anskaffelse av denne transformator og kablene er av våre konsulenter beregnet til å koste ca. kr. 30 000,00.

I henhold til kap. IV i lov av 17 desember 1917 tillater vi oss herved å ansøke om tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.

Et eksemplar av vårt selskaps lover og den i erhvervslovens § 24 nevnte erklæring vedlegges.

På grunn av de meget vanskelige omstendigheter vi nu er kommet op i på grunn av at papirmarkedet i Kina praktisk talt er ophørt og vi av den grunn må gå til ombygning og utvidelse av vår fabrikk som medfører meget store kapitalutlegg i en meget vanskelig tid, og dertil må betale en relativt høy kraftpris, tåler denne ikke nogen tillegg i form av avgifter, går vi ut fra at det ærde departement i dette tilfelle vil kunne frafalle avgift efter punkt 4 i § 23 i ovennevnte lov.

Da vi kun har ca. 1 år til disposisjon for fortsatte forhandlinger med Vestfold Kraftselskap til å detaljbehandle våre planer samt å bygge den nye fabrikk, må vi anmode det ærede departement om et tilsagn om at vår konsesjon vil bli fri for avgifter innen utgangen av inneværende måned.

Sluttelig tillater vi oss å meddele at vår fabrikk i sin helhet er beliggende i Svelvik kommune.»

I anledning av nevnte andragende har Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik i skrivelse hertil av 14 juli 1931 nærmere redegjort for de årsaker som har ført til at det bestående fabrikkprosjektet nu må ombygges. Denne skrivelse lyder så:

«Vi har mottatt det ærede Hovedstyres brev av 13 ds. og oversender hermed et til Arbeidsdepartementet stilet andragende om tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap. I tilslutning hertil kan vi meddele at vi hittil har fabrikkert papirsorter som aller vesentligst er solgt på det kinesiske marked. Da nu dette marked praktisk talt er ødelagt og tatt av japanerne, må vi gå til hel omlegning av driften og delvis ombygning av vår fabrikk.

Vi står da overfor spørsmålet om vi skal gå til å fabrikere en papirsort som fremstilles av mekanisk masse som fremstilles i et tresliperi eller om vi skal gå til fremstilling av en papirsort som fremstilles av kjemisk masse som fremstilles i en cellulosefabrikk.

I første tilfelle går vi til å bygge tresliperi i forbindelse med vår papirfabrikk, og i annet tilfelle går vi til bygning av cellulosefabrikk.

Som nevnt i vårt brev av 8 ds. har vi fra Vestfold Kraftselskap fått et tilbud på kraftleie under forutsetning av at vi bygger tresliperi, men da Vestfold i tillegg til kraftprisen forlanger at vi skal bekoste transformator i kraftselskapets transformatorstasjon og nødvendige underjordiske kabler herfra frem til vår fabrikk, som av våre konsulenter er beregnet å koste ca. kr. 30 000,00, kan vi ikke risikere at vi

ytterligere må komme til å betale nogen avgift til staten eller kommunen.

Vi må derfor meddele det ærede Hovedstyre at hvis den konsesjon vi idag søker om blir belagt med nogen avgifter, ser vi oss nødsaget til å gå til bygning av cellulosefabrikk, og i så tilfelle behøver vi ingen konsesjon, idet vi da kommer til å fremstille kraften i høitrykks kjeleanlegg gjennom mottrykks dampmaskiner.

Vi tiltrenger da i dette tilfelle, altså cellulosefabrikk, kun et mindre energikvantum til papirfabrikken, som vil ligge under den konsesjonspliktige grense 500 HK.

Hvad vi enn må komme til å gjøre går vi nu over til noget nytt, en for oss ukjent fabrikkasjon, som må betraktes som en prøve på hvad vi fremtidig vil komme til å basere oss på som fabrikkasjon, og av den grunn må vi søke å få kontrakten med Vestfold Kraftselskap så kortsiktig som mulig så vi ikke er bundet til så stort kraftkvantum i lengere tid.

Da vi som tidligere fremholdt kun har et år igjen til vår disposisjon til videre forhandlinger med Vestfold Kraftselskap, utarbeidelse av planer og bygning av ny fabrikk, er vi det ærede Hovedstyre meget takknemlig om denne sak kunde bli behandlet straks så vi kan få departementets tilsagn om avgiftsfri konsesjon innen utgangen av inneværende måned.»

Som det av skrivelsen fremgår har selskapet henstillet at den søkte konsesjon må bli meddelt uten betingelse om avgift. Enn videre har selskapet ved dets konsulenter ingeniørene Nissen og von Krogh senere muntlig utbedt sig en veiledning bl. a. med hensyn til avgiftsspørsmålet. I den anledning har Hovedstyret den 17 juli 1931 sendt Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik følgende skrivelse:

«I anledning av Deres andragende av 14 juli 1931 om konsesjon på leie av inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap for drift av tresliperi og papirfabrikk meddeles herved til Deres underretning at omhandlede konsesjonsandragende herfra er oversendt fylkesmannen i Vestfold fylke med anmodning om å innhente uttalelse fra

Svelvik bystyre. Samtidig har man anmodet om fylkesmannens uttalelse om saken. Sakens behandling er bedt mest mulig påskyndet.

I henhold til § 23 i erhvervsloven av 14 desember 1917 blir konsesjon på erhverv av elektrisk energi frembragt ved vannkraft i større mengder enn 500 el. HK. å meddele ved kgl. resolusjon. Tillatelsen meddeles på de nærmere betingelser som Kongen fastsetter.

Så snart ovennevnte uttalelse er innhentet vil omhandlede andragende bli opptatt til behandling på vanlig måte, idet det blir å forelegge for Hovedstyret som deretter avgir uttalelse derom til Arbeidsdepartementet. Av nevnte grunner kreves nødvendigvis en viss tid før konsesjonsspørsmålet kan ordnes. Imidlertid har man forstått Deres konsulenter ingeniørene Nissen og von Krogh v/ ingeniør Capjon således at det på det nuværende tidspunkt særlig er om å gjøre for Dem å få en veiledning med hensyn til avgiftsspørsmålet fra Elektrisitetsdirektøren — der forbereder saken. I anledning herav skal bemerkes:

Som det vil fremgå av skrivelse herfra av 13 juli 1931 til Dem er enkelte konsesjoner på kraftleie etter anbefaling av Hovedstyret meddelt uten betingelse om avgift når der har foreligget særlige grunner herfor. Det forhold som etter det oplyste foreligger for Deres selskap, at det bestående anlegg må ombygges for ny produksjon i en vanskelig tid på grunn av tapt marked, mener Elektrisitetsdirektøren kan tale for at der i den søkte konsesjon kan undlates å opstille betingelse om avgift av det energikvantum som måtte overstige hvad der nu behøves. I denne retning antas det også å virke at kraftleiekontrakten aktes avsluttet for prøvedrift i et kortere tidsrum, således at konsesjonens bestemmelser kan fastsettes for 5 år. Under denne omstendighet vil Elektrisitetsdirektøren for sitt vedkommende anbefale at betingelse om avgift til staten i nærværende tilfelle frafalles.

Man tør be meddelt Deres eventuelle bemerkninger i sakens anledning. Man skal

gjøre opmerksom på at saken ikke har vært forelagt Hovedstyret som således står helt fritt ved dens senere behandling.»

I skrivelse hertil av 20 juli 1931 har Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik meddelt følgende:

«I besiddelse av ærede 17 ds. ber vi få takke for prompt og forståelsesfull behandling av saken.

Det er riktig at vi ikke finner å kunne avslutte kraftleiekontrakt for noget langt tidsrum, da det nærmest må betegnes som forsøksdrift. Når vi nevnte 5 år var det fordi vi trodde kraftselskapet vilde ha vanskelig for å gjøre kontrakt for kortere periode.

Vi hadde altså tenkt å slutte kontrakt på høist 5 år, men det vil være nødvendig for oss å ha rett til å fornye kontrakten i videre 5 eller 10 år, hvad vi håper kraftselskapet kan gå med på.

De sier «således at konsesjonens bestemmelser kan fastsettes for 5 år». Dersom dette er sådan å forstå, at vi skal kunne risikere å måtte betale avgift etter forløpet av 5 år, må vi tillate oss å gjøre opmerksom på, at vi da neppe vil kunne få vår direksjon med på tresliperiplanen.

Det vil nok medgis at det skal mot til å gå på en kostbar ombygning og utvidelse i tider som disse og med de nærmest fortvilede utsikter for vår industri, og det er forståelig at det heller ikke vil bli gjort med mindre man har følelsen av å ha alle med sig, at såvel kraftselskap som stat og kommune stiller sig mest mulig imøtekommende og hjelper til å skaffe vilkår som muliggjør øket bedriftsliv. Det gleder oss derfor meget å bemerke av ærede 17 ds. at hr. Elektrisitetsdirektøren synes å ha den fulle forståelse herav.

Vi kan bare be Dem godhetsfullt fortsatt ha for øie:

at billig kraft i det hele tatt er nødvendig for at vi skal våge å realisere våre planer,

at billig kraft er absolutt avgjørende for anlegg av tresliperi, samt

at enhver avgift fordyrer kraften.»

Svelvik bystyre har i møte den 29 juli 1931 anbefalt den søkte konsesjon meddelt uten betingelse om avgift.

Overingeniøren for Vestfold fylkes elektrisitetsforsyning har i skrivelse av 6 august 1931 til fylkesmannen i Vestfold meddelt følgende:

«Jeg tror man kan gå ut fra at hvis ikke Svelvik Papirfabrik møter full forståelse og imøtekommenhet først og fremst i kraft til rimelig pris og betingelser, dernæst i avgiftsfri konsesjonsinnvilgelse, idet fabrikken nu står overfor omlegning av driften på grunn av sviktende og tapte papirmarkeder og i forbindelse hermed ny-anlegg for tresliperi, så vil intet bli foretatt. Jeg kjenner Svelvik Papirfabriks standpunkt fra mange konferanser om disse planer i de senere år, og jeg vet at selv den minste avgift som måtte bli pålagt lett vil kunne forårsake at det hele blir stillet i bero.

Jeg slutter mig derfor helt til Svelvik bystyres beslutning.»

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning hertil av 7 august 1931 meddelt at han anbefaler andragendet innvilget.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik er et norsk selskap med norsk styre. Aktiekapitalen er ifølge selskapets vedtekter på kr. 800 000,00 fordelt på 800 aktier à kr. 1 000,00. Aktiekapitalen er fullt innbetalt. Selskapets aktier er samtlige på norske hender. Selskapet har sitt sete i Svelvik.

Av Vestfold Kraftselskaps årsberetning for 1929—30 fremgår at dets levering til Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik i 1929—30 beløp sig til 643,1 el. HK. Med skrivelse av 17 november 1930 blev overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Vestfold fylke anmodet om å foranledige innsendt hertil andragende om konsesjon på kraftleie. I skrivelse av 4 februar 1931 meddeler overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Vestfold at papirfabrikkens

forbruk i tidsrummet 1924—30 i maksimal topp har vært over 500 HK., dog i en ganske kort periode.

De 3 kraftleiekontrakter mellom Vestfold Kraftselskap og Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik på resp. 450—100 og 50 HK. er oplyst å utløpe i 1932.

Man er av den mening at selskapets kraftleie fra Vestfold Kraftselskap er gjensstand for kraftleiekonsesjon og at konsesjonsspørsmålet derfor burde vært ordnet før.

Som det vil fremgå av Svelvik Papirfabriks ovennevnte skrivelse hertil av 20 juli 1931 hadde selskapet forutsatt omhandlede kraftleiekontrakt sluttet for høist 5 år, men med rett for elskapet til å fornye kontrakten i videre 5 eller 10 år. Enn videre har selskapet andratt om at avgift må bli frafalt.

I meddelte konsesjoner på kraftleie til treforedlingsindustrier er fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 1,00 pr. kW. av den kraft hvorav der betales leie. Dog er i en del tilfeller hvor der har foreligget særlige omstendigheter betingelsen om avgift frafalt. Av sådanne tilfeller skal nevnes elektrisk kraft til erstatning av anvendt kull, prøvedrift eller levering av spillkraft til elektrodampkjeler.

I hovedstyremøte den 7 september 1931 besluttet Hovedstyret å anbefale den søkte kraftleiekonsesjon meddelt inntil 1 juli 1947 samt at avgift i nærværende tilfelle frafalles i de første 5 forsøksår av konsesjonstiden og at der derefter, i den tid konsesjonen benyttes erlegges en årlig avgift av kr. 1,00 pr. kW. til staten av den kraft hvorav der efter kontrakten skal betales leie.

Med skrivelse herfra av 11 september 1931 blev Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik tilstillet Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser til vedtagelse.

I skrivelse hertil av 26 oktober 1931 har Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik meddelt følgende:

«Vi kommer herved tilbake på ærede 11 september d. å. hvormed fulgte Hovedstyrets utkast til betingelser og hvorav vi

bl. a. bemerker at det er meningen å innrømme oss avgiftsfri konsesjon i 5 år.

Idet henvises til næstsiste avsnitt i vårt ærbødige 14 juli d. å. hvori vi sier, at vi av visse grunner må søke å få kontrakten med Vestfold så kortsiktig som mulig, har vi nettop tenkt oss et tidsrum av 5 år.

Kontrakten som vi søker konsesjon på vil således lyde på 5 år, hvorfor vårt andragende av 14 juli d. å. til departementet godhetsfullt bes supplert med denne tilføielse, likesom Hovedstyrets utkast som en følge herav bes forandret som følger:

Punkt 1. Leietiden settes til 5 år fra den dag kraftleveransen mot kontrakten begynner.

Punkt 9. Ingen avgift erlegges.

Til de øvrige punkter i utkastet har vi intet å bemerke.

De senere tiders begivenheter gir forklaring på at saken har vært stillet i bero nogen tid. Imidlertid er vi takknemlig for at saken nu blir påskyndet mest mulig, således at departementets bestemmelse kan foreligge i nærmeste fremtid.»

Hovedstyret vil anbefale den søkte konsesjon meddelt for 5 år regnet fra kraftleveringens begynnelse. Enn videre vil Hovedstyret anbefale at der ingen avgift erlegges i disse 5 år. Skulde konsesjonen søkes forlenget utover 5 år, forutsettes avgiftsspørsmålet optatt til revisjon.

Under henvisning hertil tillater Hovedstyret sig å anbefale at der meddeles Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Aktieselskapet Svelvik Papirfabrik måtte leie inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap i henhold til kontrakt mellom Svelvik Papirfabrik og Vestfold Kraftselskap, dog ikke utover 1 juli 1937.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i

riket og utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett sak søker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal såvidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de

kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pet. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pet. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pet. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

I denne prøvetid erlegges ingen avgift. Skulde konsesjonen søkes forlenget utover 5 år, vil avgiftsspørsmålet bli å opta til revisjon.

10. Forholdet til selskapets arbeidere.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet selskapet med rimelig fradrag for slitasje. Hvis selskapet holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttige øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Selskapet skal være ansvarlig for at hans kontraktør oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

12. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 11 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte 29 oktober 1931.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt erklæring i henhold til erhvervslovens § 24, avgitt av selskapets styre, om at der ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at der i medhold av ovennevnte lovs kap. IV meddeles A/S Svelvik Papirfabrik tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. el. energi fra Vestfold Kraftselskap.

Med hensyn til konsesjonsbetingelsene slutter departementet sig til Hovedstyrets forslag, idet man spesielt skal bemerke at man under hensyn til leieforholdets kortvarighet og at det nærmest dreier sig om en forsøksdrift finner å kunne anbefale at leien ikke belegges med avgift.

Tillatelsen er foreslått meddelt for et tidsrum av 5 år, jfr. post. 1.

Avgiftsspørsmålet er forutsatt optatt til revisjon hvis konsesjonen skulde bli søkt forlenget, jfr. post 9.

For øvrig er betingelsene de vanlige.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV A/S Svelvik Papirfabrik å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 november 1931 inntatte betingelser.

19. Norsk Elektrokemisk Aktieselskap.

(Fristforlengelse vedrørende utbygning av Solumfoss og Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget).

Kgl. resol. av 11 desember 1931.

Ved kgl. resolusjon av 5 juli 1906 blev der meddelt Norsk Elektrokemisk Aktiesel-

skap tillatelse til å erverve bl. a. Dalsfoss, Tveitereidfoss og Solumfoss i Kragerøvassdraget.

Tillatelsen blev meddelt bl. a. på betingelse av at de nevnte fosser skulde utbygges innen 10 år fra konsesjonens datum.

Disse frister blev for Solumfoss's og Tveitereidfoss's vedkommende forlenget ved kgl. resolusjoner av 19 mars 1915, 2 november 1916, 16 august 1918, 25 februar 1921 og 3 april 1925.

Ved sistnevnte resolusjon blev fristene forlenget til 5 juli 1930 for begge fossers vedkommende.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XII, s. 25 ff.

Departementet har fra selskapet motatt et andragende, datert 8 april 1930, om ophevelse, subsidiært ytterligere forlengelse av de fastsatte frister.

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 28 oktober 1931 har avgitt følgende uttalelse:

«Det kgl. departement har under 25 april 1930 oversendt hovedstyret til uttalelse et fra Norsk Elektrokjemisk Aktieselskap innkommet andragende, datert 8 april s. å., om ophevelse, subsidiært om 5 års ytterligere forlengelse av fristen for utbygning av Solumfoss og Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget.

Andragendet lyder så:

«Vårt selskap har den 5 juli 1906 fått konsesjon på utbygning av de tre fosser i Kragerøvassdraget, Dalsfoss, Solumfoss og Tveitereidfoss. Dalsfoss er i overensstemmele med konsesjonsbetingelsene utbygget, mens Solumfoss og Tveitereidfoss ikke er blitt utbygget. Den satte frist for utbygning av disse to fosser er gjentagne ganger blitt utskutt, siste gang ved kgl. resolusjon av 3 april 1925 inntil 5 juli 1930.

Da det av nedenfor angitte grunner for øieblikket ingen utsikt er til at disse to fosser kan bli utbygget, tillater vi oss å ansøke om at den satte frist, 5 juli 1930

blir ophevet, subsidiært blir forlenget på ytterligere 5 år. Grunnene herfor er:

1. At der intet behov er for ytterligere kraft i Kragerø eller omliggende distrikter.
2. At selskapets økonomiske stilling er således at det ikke makter en utbygning.

Vi skal få lov til nærmere å redegjøre for disse to grunner.

1100 HK. på Kragerø kommune som	nu uttar og betaler for ca. 1000 HK.
400 » » Skåtøy —	—»— —»— 140 »
400 » » Sannidal —	—»— —»— 170 »
1900 HK.	ca. 1310 HK.

eller ubenyttet av kommunenes kontraherte kvantum ca. 600 HK.

Ifølge felleskontrakten med kommunene Kragerø, Skåtøy og Sannidal av 1918, dens paragraf 4 og 5, som lyder således:

§ 4.

«Den elektriske energi kan av enhver anvendes overalt innenfor de nevnte kommuners grenser og i alle øiemed, som kommunene skulde ønske det. Dog forplikter kommunene sig til ikke å levere noget av den her kontraherte energi til elektrokjemiske bedrifter, der benytter 200 HK. eller mere.

Faseforskyvningen i det høispente ledningsnett ved maksimalbelastning må ikke være større enn tilsvarende $\cos. = 0.8$.

§ 5.

N. E. A. forplikter sig til innenfor kommunenes grenser ikke å optre konkurrerende med kommunenes elektrisitetsverker for energilevering av under 200 elektriske HK. for enkelt forbruker. Energileveranser på 200 elektriske HK. eller mere kan N. E. A. bortkontrahere, når N. E. A. på vanlig måte hos den i betraktning kommende kommune og private grunneiere har sørget for adkomst for sine ledninger. Undtatt fra denne bestemmelse er A/S Valberg Macadam, hvortil N. E. A. har rett til utvidet energilevering.

1. At der intet behov er for ytterligere kraft i Kragerø eller omliggende distrikter.

Selskapets kraftstasjon på Dalsfoss produserer årlig ca. 4—5 000 HK. med et installert maskineri for 6 600 HK. Av denne kraft er ifølge felleskontrakter mellom Kragerø, Skåtøy og Sannidal kommuner på den ene side og vårt selskap på den annen side bortleid ialt 1 900 HK. der fordeles sig med:

Innen grensene av sine nuværende eller fremtidige eiendommer kan dog N. E. A. til enhver tid fritt disponere sin energi uten hinder av nærværende kontrakts bestemmelser.»

har vårt selskap videre bortleid til A/S Valberg Macadam ca. 275 HK. med adgang til for dette selskap, hvis det kommer til å utvide sin drift i løpet av de nærmeste to år, å forhøje kraftkvantumet til maksimum 475 HK. årlig.

Videre er der i overensstemmelse med felleskontrakten med kommunene i 1919 bortleid inntil 600 HK. til Drangedal kommune, som imidlertid ikke har uttatt hele det omkontraherte kvantum. Kontrakten med Drangedal kommune er imidlertid fra 1 juli 1930 forandret således at den kun omfatter minimum 400 HK. og maksimum 500 HK.

Alle de her foran nevnte tall for kraftkontraktene gjelder forholdet således som det delvis er og som det vil bli pr. 1 juli d. å.

Som det fremgår av foranstående er der samlet bortkontrahert ved gamle kontrakter med senere forandringer i alt:

2575 HK. resp. 2875 HK. hvorav nu uttatt ca. 2 000 HK. således at der av Dalsfoss kraftstasjons gjennomsnittsydelse for øieblikket er til avbenyttelse ca. 2—3 000 HK. Ved full utnyttelse av alle kontrakter

kan, som det fremgår av foranstående, denne kraftmengde bli redusert til ca. 1100—2100 HK. som uten forandringer i de nuværende kontrakter skulde bli det kvantum man nu fritt kan disponere til bortleie eller på annen måte. Den ledige kraft har siden selskapets start i 1908 vært anvendt til fremstilling av kalcium karbid i vår egen fabrikk beliggende i Kragerø.

2. *At selskapets økonomiske stilling er således at det ikke makter en utbygning.*

Ved fabrikkens opførelse i 1907—1908 blev denne bygget som en fullt moderne karbidfabrikk på det tidspunkt. Senere har man på grunn av mange forhold ikke kunnet følge med i den tekniske utvikling på dette område, således at vår fabrikk idag dessverre er umoderne og ikke konkurransedyktig med de teknisk fullkomne fabriker. Aksjene i vårt selskap eides under krigen av tyskere og selskapet blev av denne grunn under krigen «black-listed» av de allierte, hvorved fabrikken blev hindret i å få de best skikkede råstoffer og forøvrig led betydelig under disse forhold. Selskapet fikk derigjennem ikke anledning til å nyde godt av krigskonjunktorene.

Straks etter krigen blev aksjene i selskapet overtatt av norske interesser, som inntil begynnelsen av 1928 drev fabrikk med større eller mindre hell, idet fabrikkens dels var i drift og dels stod stille som følge av de på verdensmarkedet fallende priser på selskapets produkt, karbid. På grunn av disse uheldige forhold steg selskapets bankgjeld betydelig, idet den fra i 1919 å utgjøre ca. kr. 800 000,00 nådde sitt høyeste i 1923, da den var ca. kr. 2 300 000,00. Man fikk derefter nogen år en kjærkommen hjelp i den norske kronens dårlige stilling, idet selskapet så lenge de høie valutakurser vedvarte kunde drive med overskudd. Det lykkedes i disse år å nedbetale bankgjelden således at den ved utgangen av 1927 utgjorde ca. kr. 1 900 000,00.

Selskapets ledelse har skiftet flere ganger etter krigen, men alle der har hatt an-

svaret for selskapets økonomi har vært på det rene med at der før eller siden måtte gjøres noget ekstraordinært for å få selskapets produksjon inn i lønnsomme former, enten ved en større modernisering av den gamle karbidfabrikk eller ved omlegning til helt annen produksjon. De ledende menn innen selskapet har stadig hatt sådanne planer til behandling uten at man hittil har hatt økonomisk makt til å gjennomføre disse.

Da den fordel man hadde hatt av valutakursene litt etter litt falt bort — over 90 pct. av all karbid som selskapet solgte blev eksportert — meldte atter driftsunderskuddene sig. Man hadde da ikke anledning til igjen å stifte ny gjeld for å fortsette en underskuddsproduksjon og den sannhet blev da ledelsen mer og mer klar at driften ved fabrikk i Kragerø måtte innstilles. Etterat driftsregnskapet for 1927 i begynnelsen av 1928 var avsluttet og utviste et underskudd inklusive ordinære avskrivninger på kr. 270 000,00 hadde man ingen annen utvei enn å nedlegge driften og forsøke å få igang en annen produksjon i Kragerø eller å reise kapital til en ombygning av fabrikk.

Før man imidlertid gikk til stans av fabrikk optok man underhandling med Det internasjonale Carbidsyndikat, hvorav man hadde vært medlem under hele dets levetid siden dets start i 1909, om på best mulig måte å utnytte det ganske store atkivum der lå i den salgsrett man hadde til salg av sin karbid gjennom syndikatets salgsorganer. I mellemtiden hadde man optatt underhandlinger med innenlandske og utenlandske fabriker i samme industriegren om å etablere et samarbeide, men dette førte ikke til noget resultat. Vår salgsrett i syndikatet blev derfor avhendet og det beløp som etterhvert innkommer er hittil innbetalt til avdrag på selskapets bankgjeld, idet man derved forminsker sin gjeld og forbedrer selskapets økonomiske stilling, som man har håp om, om ikke altfor mange år, vil bli således at man igjen fritt kan disponere kapital til utnyttelse av de store aktiva som selskapet har i sin kraft fra

Dalsfoss, sine ikke utbyggede fosser og fabrikk-komplekset i Kragerø.

Lenge før man hadde tenkt å nedlegge fabrikk i Kragerø arbeidet man med å få bortleid fabrikk og kraften til kapitalsterkere concerns innen den elektrokjemiske industri, og dette arbeide har man fortsatt med både i inn- og utland. En vesentlig hindring for nu å få utenlandsk kapital interessert i drift i Kragerø er de meget høie skatter i landet og i særdeleshet skattene i Kragerø hvor skattøret er ca. 20 pct.

Selskapet forfølger til enhver tid sine to hovedmål som forøvrig er nøie sammenknyttet, å avbetale sin gjeld og å få drift i Kragerø i gang.

Det er selvsagt at utbygning av de to fosser Solumfoss og Tveitereidfoss vil bli iverksatt så snart dette er økonomisk riktig og forsvarlig. En utbygning av disse fosser vil nu komme på 2 å 2½ mill. kroner og den kraft som fossene samlet i utbygget stand vil produsere ca. 4 000 HK. årlig vil nedført til Kragerø inklusive renter og amortisasjon, betjening etc. komme på ca. kr. 50,00 til kr. 60,00 pr. HK. pr. år levert i Kragerø.

Det sier sig selv at for selskapets aksjonærer er det av den største interesse at selskapets verdifulle fabrikk-kompleks kan bli utnyttet og de store verdier som ligger i fossene kan bli gjort fruktbringende.

Det sier sig derfor også selv at det er den nuværende ledelse maktpåliggende atter å kunne få den tidligere nødtvungent avbrutte drift i Kragerø igang. Det er en tilfredsstillelse å vite at selskapet har levert og vil fortsette med å levere Kragerø og distriktene forholdsvis store mengder billig elektrisk kraft således at f. eks. Kragerø Elektrisitetsverk kan skaffe byens innbyggere elektrisk strøm til den eksepsjonelt billige pris av kr. 160,00 pr. kW.år og allikevel kan fremvise et regelmessig og sunt overskudd av sin drift.»

Andragendet har vært til behandling i distriktet med i hovedsaken følgende resultat:

Sannidal herredsstyre har behandlet saken i møte 7 mai 1930. Det anfører at det er av den formening at det vilde være av meget stor betydning for kommunen om disse fosser blev utbygget i den nærmeste fremtid. Herredsstyret fremholder at selskapet i en årrekke har hatt utsettelse med utbygningen og synes tiden nu måtte være inne til å ta i bruk disse naturherligheter, der kunde skaffe beskjefligelse og levelige vilkår for mange mennesker.

I henhold hertil besluttet herredsstyret enstemmig ikke å anbefale andragendet innvilget.

Skåtøy herredsstyre anbefaler i møte 31 mai 1930 enstemmig andragendet innvilget på betingelse av at selskapet forpliktet til å levere det kvantum elektrisk energi som den enkelte kommunes elektrisitetsverk får behov for.

Drangedal herredsstyre slutter sig i møte 5 juli 1930 enstemmig til Skåtøy herredsstyres uttalelse med den tilføielse at selskapet må ha samme forpliktelse overfor Drangedal med hensyn til kraftlevering.

Kragerø bystyre anbefaler i møte 17 april 1931 på grunn av forholdene enstemmig andragendet om utsettelse med utbygningen av Solum- og Tveitereidfoss for et tidsrum av 5 år.

Bystyret anfører at da byen i henhold til sine tinglyste kontrakter med søkeren har en ubetinget rett til å se den vesentligste del av kraften fra nevnte vannfall anvendt innen byens grenser og i den anledning har påtatt sig forpliktelser som har medført et utlegg på ca. kr. 131 000,00 må det protestere mot Skåtøy herredsstyres krav om plikt for selskapet til å levere den elektriske energi som den enkelte kommunes elektrisitetsverk får bruk for, idet Skåtøy kommune ved Kragerø kommunes imøtekommenhet allerede har fått adgang

til å utta inntil 700 HK. av den kraft som egentlig skulde vært anvendt i Kragerø.

Bystyret fremholder at Drangedal kommune ikke bør ha anledning til å øve innflytelse på sakens avgjørelse da ingen del av ansøkerens anlegg ligger innen Drangedal.

Fylkesmannen i Telemark bemerker bl. a. under 22 april 1931 at selskaps andragende etter det oplyste bør imøtekommes dog under forutsetning av at kommunenes interesser i en tilstrekkelig kraftforsyning blir behørig varetatt.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Behandlingen av nærværende sak har vært stillet i bero nogen tid av hensyn til et fra A/S Vafoss Brug innkommet andragende om tillatelse til å erverve forannevnte Solumfoss. På grunn av manglende distriktsuttalelser m. v. er det imidlertid på det uvisse når hovedstyret kan ta stilling til dette og da omhandlede utbyggningsfrist er utløpet for vel ett år siden har hovedstyret ikke funnet det tilrådelig å vente lenger med behandlingen av den foreliggende sak.

Selskapet søker prinsipielt om at den fastsatte frist må bli ophevd, subsidiært om 5 års forlengelse.

Det er såvidt skjønnes neppe adgang til å opheve en frist som den omhandlede, under alle omstendigheter mener hovedstyret at man ikke bør gjøre det. Tilbake blir da bare spørsmålet om fristforlengelse. Etter de meddelte opplysninger er der formentlig ikke annet å gjøre enn å stille sig imøtekommende hertil.

Som foran nevnt er Sannidal mot at andragendet innvilges. Skåtøy og Drangedal herredsstyret derimot anbefaler saken samtidig som de understreker at selskapet må levere det kvantum elektrisk energi som kommunenes elektrisitetsverker har behov for. Kragerø bystyre fremholder sterkt at den vesentligste del av kraften må brukes innen byens grenser. Fylkesmannen forut-

setter at kommunenes interesser i en tilstrekkelig kraftforsyning blir behørig varetatt.

Spørsmålet om hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning det antas å være lovlig adgang til å knytte betingelser til en eventuell fristforlengelse er drøftet tidligere, man henviser til Arbeidsdepartementets brev hertil av 26 oktober 1927 hvormed fulgte en uttalelse fra Justisdepartementet av 13 s. m. Dette uttaler heri at der i et sådant tilfelle bare kan knyttes betingelser som har til formål å sikre mot eller å opveie ulemper som selve forlengelsen av utbyggningsfristen kan medføre. Derimot antar det ikke at der for øvrig kan gjøres forandring i de opprinnelige konsesjonsvilkår eller settes nye vilkår som ikke skyldes forlengelsen av fristene. Eksempelvis antar Justisdepartementet at det er berettiget å sette som vilkår for fristforlengelse at arbeidsdriften opprettholdes i utsettelsestiden og at selskapet i denne tid skal avgi elektrisk kraft til herredet (istedenfor den kraft som efter konsesjonsvilkårene skal avgis når anlegget er ferdig). Arbeidsdepartementet slutter sig til Justisdepartementets uttalelse.

Det spørsmål som i nærværende sak har trengt sig i forgrunnen er kraftforsyningen til de nevnte fire kommuner. Etter hvad der er oplyst har disse ennå vel 600 HK. ubenyttet av den fra selskapet kontraherte kraft, likesom dette dessuten er oplyst å disponere 1 100—2 100 HK. til bortleie.

Hovedstyret antar at der ikke er grunnlag for å gjøre en tillatelse til fristforlengelse avhengig av noget vilkår angående kommunenes kraftforsyning, likesom det heller ikke for øvrig kan skjønnes å være basis for betingelser.

I konsesjonsbetingelsenes post 5 er bl. a. fastsatt en løpende konvensjonalbot av kr. 100,00 pr. dag hvori fullførelsesfristen oversittes. Som nevnt utløp denne frist 5 juli 1930. Såfremt fristforlengelse blir innvilget anbefaler hovedstyret at mulktbestemmelsen ikke bringes til anvendelse.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 26 oktober 1931.»

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale at de omhandlede utbygningsfrister forlenges ytterligere til 5 juli 1935.

Med hensyn til spørsmålet om å gjøre en forlengelse avhengig av betingelser henholder departementet sig til det av hovedstyret anførte og finner således ikke å burde foreslå opstilt sådanne.

Man antar med hovedstyret at den i

konsesjonsbetingelsenes post 5 inntatte mulktbestemmelse efter omstendighetene ikke bør bringes i anvendelse, hvis fristforlengelse som foreslått innrømmes.

Man tillater sig således å

innstille:

De senest ved kgl. resolusjon av 3 april 1925 fastsatte frister for utbygning av Solumfoss og Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget forlenges til 5 juli 1935 for begge fossers vedkommende.